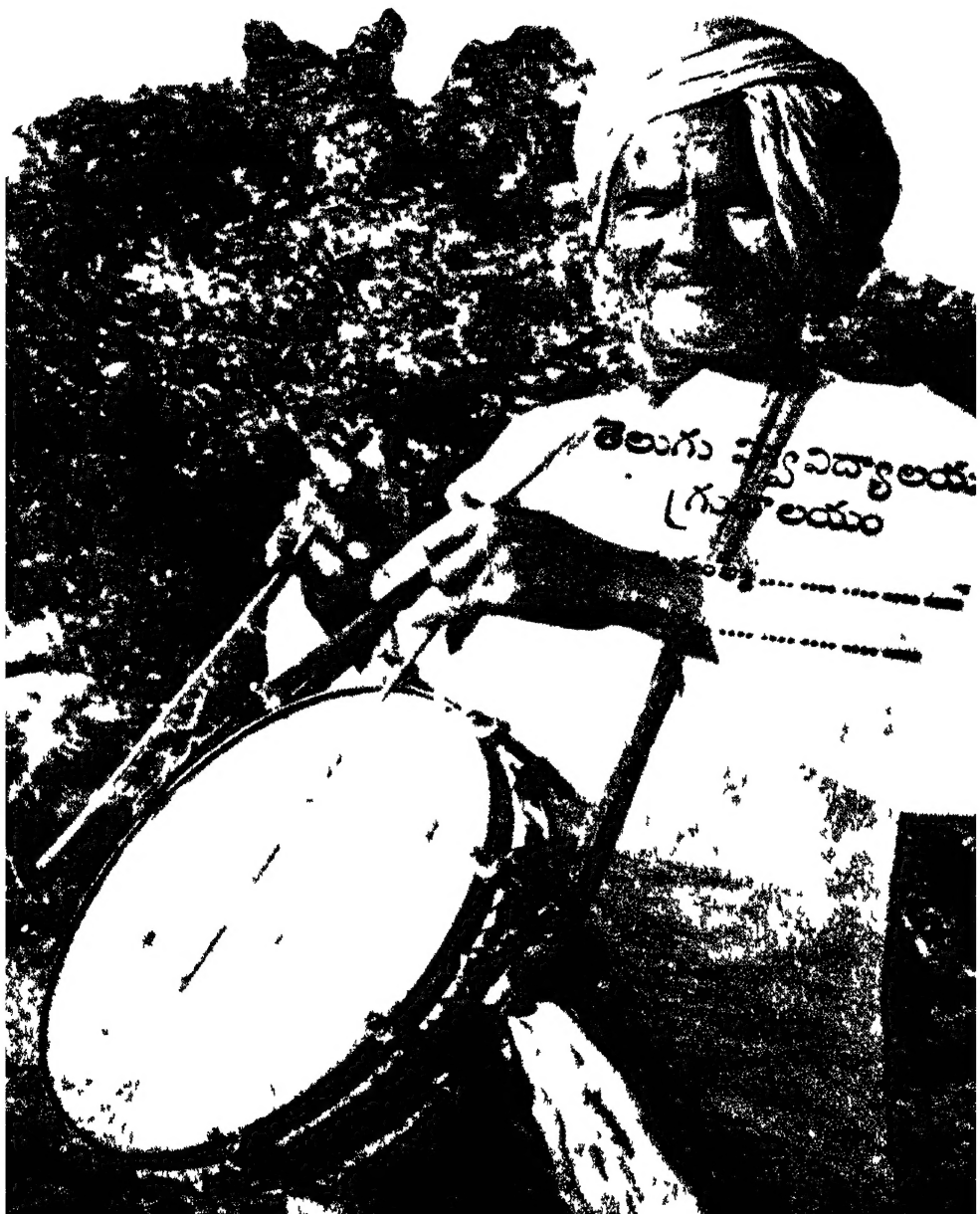

5049

తెలుగు

స్వతంత్ర

పండితులు, విద్వాంసులు, సాహిత్యకారులు

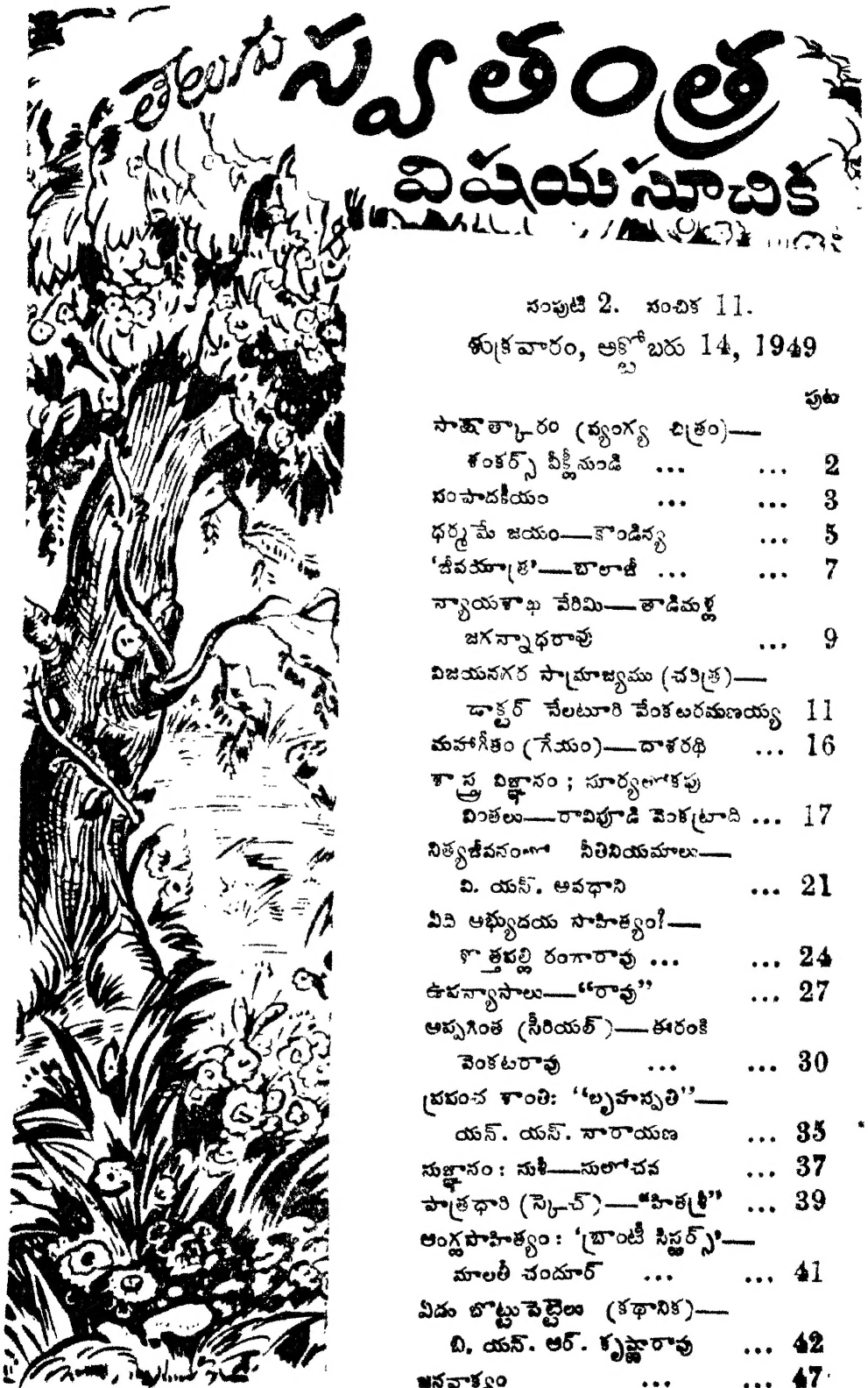
పెట్రో 1-100 మోటార్ ఆయిల్

SHELL

X-100 motor oil

తెలుగు స్వతంత్ర

విషయ సూచిక

సంపుటి 2. సంచిక 11.

శుక్రవారం, ఆక్టోబరు 14, 1949

పుట

సాక్షాత్కారం (వ్యంగ్య చిత్రం) —

శంకర్స్ వీక్షిసుండి ... 2

సంపాదకీయం ... 3

ధర్మమే జయం — కౌండిన్య ... 5

'జీవయాత్ర' — బాలాజీ ... 7

న్యాయశాఖ వేరిమి — తాడిమర్తి

జగన్నాథరావు ... 9

విజయనగర సామ్రాజ్యము (చరిత్ర) —

డాక్టర్ నేలటూరి వేంకటరమణయ్య 11

మహాగీతం (గేయం) — దాశరథి ... 16

కాస్త్ర విజ్ఞానం ; సూర్యలోకపు

చింతలు — రావిపూడి వెంకట్రాది ... 17

నిత్యజీవనంగా సీరిసియమాల —

వి. యస్. అవధాని ... 21

ఏది ఆభ్యుదయ సాహిత్యం? —

కొత్తపల్లి రంగారావు ... 24

ఉపన్యాసాలు — "రావు" ... 27

అప్పగింత (సీరియల్) — ఈరంకి

వెంకటరావు ... 30

ప్రపంచ కాంతి: "బృహస్పతి" —

యస్. యస్. నారాయణ ... 35

సుజ్ఞానం : సుశీ — సులోచన ... 37

పాత్రధారి (స్కెచ్) — "హితక్రి" ... 39

అంగ్లసాహిత్యం : 'బ్రాంటీ స్టోర్స్' —

మాలతీ చందూర్ ... 41

విడు బొట్టు పెట్టెలు (కథానిక) —

వి. యస్. ఆర్. కృష్ణారావు ... 42

జనవాక్యం ... 47

సాక్షాత్కారం

“మీరు శ్రీరాముణ్ణి ప్రార్థించి, హనుమంతుని అపగ్రహాడల్లో నడుస్తారు కాదూ?” శివ్‌లో జరిగిన దురా
ఉత్సవాల సందర్భంలో రాజాజీ.

స్వతంత్ర

సంపుటి-2
సంచిక-11

ఆక్టోబరు 14, 1949

ప్రచురణ:
ప్రతి శుక్రవారం

వర్కింగ్ కమిటీ నిర్ణయాలు

ఇటీవల కాంగ్రెస్ వర్కింగ్ కమిటీ చేసిన రెండు తీర్మానాలు అత్యంత ప్రముఖమైనవి. ఆ తీర్మానాల ఫలితంగా కలుగజోయే పరిణామాలపై కాంగ్రెస్ భవిష్యత్ స్వరూపమే ఆధారపడి ఉంటుందనడం అతిశయోక్తి కాదు. మొదటిది-రాష్ట్రీయ స్వయం సేవక సంఘ సభ్యులు కోరితే కాంగ్రెస్ లో చేరడానికి అభ్యంతరం తీసివేయడం. ఈ స్వయం సేవక సంఘం వారు ఈ మధ్య ప్రకటించిన పార్టీ ప్రణాళిక ప్రకారం, వారు రాజకీయాలతో సంబంధం పెట్టుకోదలచుకో లేదు: కాబట్టి, అందులో సభ్యులు ఎవైనా ప్రత్యేక రాజకీయ వర్గంతో సంబంధం పెట్టుకో దలచుకుంటే, వాళ్ల ప్రణాళిక అడ్డంకం అవుతుంది. ఈ ప్రకటన పురస్కరించుకుని, కాంగ్రెస్ వర్కింగ్ కమిటీ పైన సూచించిన విధంగా తీర్మానించింది. తుదకు తేలిన సారాంశం ఇది: “మాకు కాంగ్రెస్ తో చేతులు కలపడానికి అభ్యంతరం లేదు” అన్నది స్వయం సేవక సంఘం; “మిమ్మల్ని చేర్చుకుండి మాకు అంత కంటే అభ్యంతరం లేదు” అన్నది కాంగ్రెస్. ఉభయతరకమైన ఏర్పాటు.

ఇక్కడ గమనార్హమైన విషయం ఏమంటే, ప్రత్యేకించి స్వయం సేవక సంఘం కాంగ్రెస్ లో చేరడానికి తనకు తానై అనుమతి అర్జించలేదు. అయి నప్పటికీ కాంగ్రెస్ తనే పురస్కరించు కుని పై తీర్మానం చేసింది. స్వయం సేవకుల ప్రణాళిక ప్రకారం, వాళ్లు తదితర రాజకీయ వర్గాలతో సంబంధం పెట్టుకోవడానికి అంత లేకపోవచ్చు; కాని, వీరికి స్వాగతమిచ్చే పార్టీల్లు నేడు దేశంలో కాంగ్రెస్ ను మినహాయితీ యిస్తే యింకేవీ లేవు. కాబట్టి ప్రణాళికలో మార్పు చేసినంత మేరకు స్వయం సేవక సంఘం ప్రత్యక్షంగా కాక పోయినా, పరోక్షంగా నైనా కాంగ్రెస్ ను ఆర్థించిందని అనుకోవచ్చు.

అయితే, యిష్టమ ప్రశ్న-కాంగ్రెస్ చర్య ఎంతవరకు ఉచితమని. రాష్ట్రీయ స్వయం సేవక సంఘం వారి ఆశయా లేమిటి? ఆ పార్టీపై ప్రచారంలో ఉన్న రకరకాల సంశయా లంటుంచి, వారి ప్రకటనల ప్రకారమే చూద్దాం: నిర్వచనరీత్యా వారు ప్రాందవ సంస్కృతిని పరిరక్షించడం కోసం పాటు పడతారు. హిందూమతంలోని ఉత్కృష్టతను

కాపాడడానికి, అందులోని సంప్రదాయాలను గౌరవించడానికి రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘం కృషి చేస్తుందని శ్రీ గోల్కల్కర్ అనేకచోట్ల ఉద్ఘాటించాడు. అయితే, హిందూ సంస్కృతియొక్క స్వరూపం ఏమిటో, అందులో ఏ భాగాన్ని కాపాడడానికి నడుం కట్టాడో ఆయన ఎక్కడా వివరించలేదు. ప్రతికా ప్రతినిధులు వేసిన సూక్ష్మైన ప్రశ్నలకు యుక్తి యుక్తంగా సమాధానం చెప్పి తప్పించుకునేవాడు. కాంగ్రెస్ (కనీసం ప్రణాళిక ప్రకారం) కుల, మత, వర్ణవిభేదాలను పాటించని జాతీయసంస్థ. స్వయంసేవకుల హిందూ సంస్కృతి యిందు కంగీకరిస్తుందా? లేక కాంగ్రెస్ భవిష్యత్తులో కుల మిత విభేదాలను పాటిస్తుందా? హిందూసమాజ సంప్రదాయంలో (ప్రాచీన గ్రంథాల సూక్ష్మలఘుంచి) విడాకులు లేవు. కాని, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాలు విడాకుల చట్టాన్ని అమలులోకి తీసుకు వస్తున్నాయి. ఇది ఆర్.యస్. యస్. వారి దృష్టిలో హిందూ సంస్కృతికి దోహదం కల్గించడమా? లేక దానిని ప్రతిఘటించడమా? పరస్పరం విరుద్ధమైన ఆశయాలు ఎన్నో యిటువంటివి రెండు సంస్థలవారి మధ్యా ఉన్నాయి. ఒకేవ్యక్తి ఒకేసమయాన అటు కాంగ్రెస్ ఆశయాలనూ, యిటు ఆర్.యస్.యస్. ఆశయాలనూ ఏవిధంగా అమలులో పెట్టగలడు? ఈ ప్రశ్నలకి సమాధానం చెప్పవలసిన బాధ్యత కాంగ్రెస్ పెద్దలపై ఉన్నది. “సంస్కృతి” అనేది చిత్రమైన పదం. దానిని స్వప్రయోజన పరులు ఎలా వాడినా లొంగుతుంది. కాని, మత

విషయకమైన సంస్కృతి వేరు; ఆధునిక యుగంలో వికాసం చెందవలసిన సమాజ సంస్కృతి వేరు. కాలగమనంలో ముందుకి వెళ్ళడమే కాని, వెనక్కి మళ్ళడం అసంభవం అన్న పండిత నైహళా విశ్వాసం, ఆయనతో చేతులుకలిపి పని చేసేవారి కున్నట్లు గోచరించదు.

ఇక కాంగ్రెస్ వర్కింగ్ కమిటీ చేసిన రెండవ నిర్ణయం రాష్ట్రీయ శాసనసభల్లో కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకత్వానికి కాలపరిమితి నిర్ణయం. ఇంత వరకూ కాంగ్రెస్ లెజిస్లేచర్ పార్టీ నాయకత్వానికి ప్రతిసంవత్సరం ఎన్నికలు జరుగుతూ ఉండేవి. అపి ఏరియంగా జరిగేవో, వాటివల్ల కాష్ట్రంలోని ప్రజలు ఏవిధంగా బాధపడుతున్నారో, ముఖ్యంగా తెలుగువారికి బాగా అనుభవం వుంది. మొన్నటి వర్కింగ్ కమిటీ నిర్ణయం ప్రకారం, ఒకసారి ఎన్నుకోబడ్డ శాసనసభ ఆయక్డాయం ఎన్నాల్లో, అన్నాల్లో ఒకే నాయకత్వం ఉండాలి. ప్రతి సంవత్సరం జరిగే యీ తలంగానికి స్వస్తి చెప్పబడింది. బాహ్యదృష్టికి యీ నిర్ణయం శ్లాఘనీయమే అయినా, ప్రస్తుత పరిస్థితులలో అది కేవలం ఉన్నతాదర్శాల ప్రోద్బలం వల్ల మాత్రమే సయ్యబడలేదేమో ననిపిస్తుంది. నేడధికారంలో ఉన్న కాంగ్రెస్ తన అధికారం సుస్థిరం చేసుకుంటుంటే అవలంబించే మార్గాలు స్పష్టమైనవి కానక్కరలేదని కాంగ్రెస్ నాయకులు నిశ్చయించారనుకోదానికి పైరెండుస్థియాలునిదర్శనం. జాతీయసంస్థగా మన్నన లందిన కాంగ్రెస్ నేటికీ సంకుచిత రాజకీయ వర్గంగా రూపాంతరంబొంది నిలిచివుంది.

ధర్మ మే జయం

కాండిన్య

“ఎందుకనో మా కిం తాకలి. పరిమలం కాలట్టేనేమో. మా కడుపునా ప్రవేశించి ఎముక ఎముక సందునా సీల్చి పిప్పిచేయకపోలే అజ్ఞాతీ తీసుకొనే భాగ్యవంతులదగ్గరి కెందు కెళ్లకూడదు! ఆకలికూడా మా వీవాళ్ల నెత్తు రంటేనే సరదాగాబోలు అసలుచేవుడుమమ్మన్న పుట్టిందిని బడకటానికిగానూ! ఆయితే యెందు కిట్టా వేధించటం... ఇంక బాధపడుతూకూడా చదుకంటే ఇంక తీవెందుకో... చావంటే అంత భయమే!” అనుకుంటూ కునికిపాట్లు పడుతూ కూచున్నాడు యానాది, దీ పపు స్తంభం పక్కనే గుడ్డపరచుకొని.

పట్టణమంతా దసరాతో చాలా సరదాగా ఉంది. పండిట్లా, పూల ఓడలు, భజనలు. మారి కథలు, ఒక బేమిటి - ఆదొక స్వర్గమే! అప్పుడే నూర్యు రస్తమిస్తున్నాడు. ఒక బ్రక్కనుంచి చంద్రుడు రావడంచేత అంత వీకటిగా లేదు. రిక్తాల్లానూ, జబ్బాల్లానూ, నడినీ, ఎవరి ఓపి కనుబట్టి వాళ్లు తమతమ కూర్లు చేరుకొంటున్నారు. కానీ ఎవడూకూడా యానాది బొచ్చెనా చిల్లి కానీయైనా పడేసిన పాపాన పోలేదు; వాళ్లుకూడా పాపం మారికథల దగ్గర, భజనదగ్గర రిక్తాల్లానే వేసి శ్రేణులు ఖాళీచేసుకు వస్తున్నారు. ‘తమకా పుణ్యం చాలు!’ అనుకునే వాళ్లూ ఉన్నారు అందులో.

యానాది కడుపు మండిపోతోంది. ఆక స్నానం కా ఒక దృశ్యం అకలికంట పడింది. కోతుటి రంగమ్మ రిక్తాల్లా పోతోంది. బ్రక్కనే విదేశ్య పిల్లలు. పిల్లాడి చేతులూ వెండి విల్లిగలు, తళతళా మెరుస్తోంది. పిల్లవాడు రిక్తా కదలికకు బోగొట్టిపట్టు నిద్రిస్తున్నాడు. రంగమ్మ మరునాడు తాను చేయాలైన పిడిపట్టణా మురిగి తేలుతోంది. ఆమె బ్రతుకంతా ఆమెది. యానాదికి ఒక ఉపా

కట్టింది. నిద్రపోయే ఆ పిల్లాడిచేతులూ విల్లిగలు లాగేయటం ఎంత నులభం?

‘ఛీ! పాపా కాదా!’

‘ఏం పాపమే? నాడుమామా, ఆ పుల్లడు- ఇట్లానేగా సుపారీచాడు యెకరం నుట!’

‘పాడు ఉక్కోగం. నేను రోగావాణ్ణి లెట్టటం లా! అంతా చన్నిక అట్లాగే లెట్టమా?’

‘ఏం లెడిలే! నుభపడతావుగా!... ఆయనా ఎవరా లెట్టెడి! ఇట్లాచేసి బాగుపడ్డ వాళ్ళేగా! అజ్ఞా చాలా ముందుకు వస్తోంది.’

‘అమ్మో! నే చేయలేను. నాకం వన్నే నుంటుంది - ఆయ్య బాబో, లెట్టి పొయ్యమా?’

‘పోనీ లెట్టేలోక మేమైనా నీ పొట్ట నింపు తుందా?... బాగ్రక్షగా చేసి కొంచెం బాగు పడ్డావంటే నువ్వు లెట్టుతుం దనుకొన్న లోకమే నిన్ను నెత్తి నెక్కించుకొంటుంది. ఆ పుట్టాయికి చూడు, ఎంత గౌరవం వస్తోందో!’

‘ఏమైనా సరే, చావనైనా చస్తాగాని చెయ్యలేను.’

‘చూడు, పాపం! కత్తి నిన్నే ఆకపెట్టుకు నుండే, నాల్గురోజులకుంచి లెడిలేక - ఈసాటికి చచ్చిపోతూ ఉంటుంది. వెల్లి బలికించొద్దూ! లే, తొందరగా. నిమిషంలో మరొకరుందిగా కని.’

ఇంతలోకే రిక్తా యానాది ముందుకు వచ్చింది. ‘అమ్మో కానీ డబ్బు’ అని అరిచాడు. అతని ఆరుపు ఆమెకు విప్పించనే లేదు. రిక్తా దాటింది. యానాదిలో నిద్రియం వచ్చింది. లేవబోయి, తూలి కట్టుకుని నిలబడ్డాడు. రిక్తా ఒక గజం ముందుకు పోయింది. యానాది గజ గబా నడిచాడు. అటూ ఇటూ పరకాయించాడు. మనుషులు చాలా దూరాన ఉన్నారు. చక్రం నందుగా వెయి పోనిచ్చి మెల్లగా లాగాడు విల్లిగలు చేతులూ వచ్చేసింది. పిల్లాడు ఉలిక్కిపడ్డాడు నిద్రలో. ‘లేదులే,

దొంగల నాయనా! అంటూ పిల్లాణ్ణి నమూనా యించి మళ్ళీ తన ప్రపంచంలోకి తాను పోయింది కంకమ్మ. యానాది ప్రక్క నందు లోకి తవ్వకొన్నాడు. అంతా కనుమూసి కను తెరిచే లోపల జరిగిపోయింది. 'ఎంత తేలిక' అనుకొన్నాడు యానాది.

"ఈ నందులోనేగా నుబ్బారాయండు నెట్టి వెండి కొట్టు... ఎంత సంపాదించాడు, ఇలా దొంగసాము కొని, ఒకే చలాకీ. ఇట్టే పోలీస్ కళ్ళలో దుమ్ము కొడతాడు. మా పుల్లడు-వాడు బాగుపడ్డాడు, నెట్టిని బాగుచేశాడు." అనుకొంటూ చింపిగుడ్డల చాటున దాచిన విల్లంబు ఉండో లేదో అని తడిమి చూసి కృప్తితో ముందుకు నడిచాడు. వెండికొట్టు సమాపించింది. అప్పుడే పుల్లడు వెండికొట్టు మెట్టు దిగి రోడ్డు మీదికి వస్తున్నాడు. "అదుగో, ఎవరి కొంప తీశాడు..... ఆదేటి వాడెందుకు తెట్టాలి? వండగపూటా ఆ పిల్లా డెంత విడుస్తాడో నాజీవానికీ" అనుకొంటూ ముందుకు సాగాడు. కొట్టు చేరాడు. అప్పుడే పుల్లణ్ణి సాగనంపి నుబ్బయ్యనెట్టి లోపలికి పోతున్నాడు. యానాది అనుసరించాడు. లోపలి గదిలోకి పోయింతర్వా తనే చంకగాని వెండి విల్లంబు తీసి నుబ్బారాయండి చేతుల్లో పెట్టాడు యానాది. నెట్టి కొంచెం ఆశ్చర్యపోయి-

"భలేది కొట్టుకొచ్చావురా!" అంటూ ఇటూ అటూ లెప్పి పసికీలనగా చూశాడు. ఆతని నవ్వు కొంచెం మందగించింది. కాని గంభీరంగా-

"బలే నరేగాని ఎంత కిస్తానంటావురా!"

"ఏమో దొరగారి దయ. నాల్గోరొజుల నుండి లెండికి మాడిపోతుండాను. నా కిడంతా కొత్త. ఇవ్వమొచ్చినంత పారేయండి, పోతాను." అన్నాడు యానాది.

"నరే! ఉండు. ఇప్పుడే వస్తాను." అంటూ విల్లంబు చేత పట్టుకునే లైటికి వచ్చాడు నుబ్బారాయండు.

అదే సమయానికి కానిస్టేబుల్ మల్లయ్య ఆ దారినే పోతున్నాడు.

"మల్లయ్యబాబూ! దేవుడిలాగా వచ్చావురా! భలే దొంగని పట్టిస్తా" అంటూ పిలిచాడు కానిస్టేబుల్ ను, నుబ్బారాయండు.

ఎన్నడూ ఎంత ప్రయత్నించినా ఏ ఆహారా ఇవ్వనినెట్టి ఈవారా ఇలా తనంతటతానే ఆహార నించటం కానిస్టేబుల్ కు ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించింది. వెంటనే మెట్టెక్కి బయలుదేరాడు లోపలికి. పోలీసును చూసేటప్పుటికి యానాదికి ప్రేరణం వ్రేనే పోయింది.

"ఆ లైటు వెల్లుల్లో దీనివై విలసం చూడు మల్లయ్య బాబూ!" అంటూ విల్లంబు చేతికిచ్చాడు నెట్టి.

పరిశీలించి, "బూగుగు నుబ్బారాయండు" అన్నాడు మల్లయ్య. యానాది ఉక్కిరి బిక్కిరై నాడు.

"ఓహు బాబూ ఓహు. మనదే. మొన్ననే మా వెధవకి చేయించా, మా యింటావిడ పోరు పడలేక. నూరు గూపాయలైంది. ఎట్లా దొంగిలించుక వచ్చాడో ఏమీ. కష్టానికి, నడి సముద్రంలో పారేసినా నట్టింటికి వస్తుంది. ఏంబాబూ! ఏమంటావు! ఎట్లా వివాధర్యానికి జయం."

"ఓహు నెట్టిగారూ! ఏరా వెధవా!"

"తమించండి బాబూ, ఈరోజు బుద్ధి గడ్డి లెండి" అన్నాడు యానాది వణికిపోతూ.

అదే సమయాన మల్లయ్య, నుబ్బారాయండు చూపులు ఒకేసారి ఉక్కిరి బిల్లిమిడ పెట్టివున్న వెండిగిన్నెపై వడినై. మల్లయ్య ఆ గిన్నెను చూడటం నెట్టి కనిపెట్టి తక్షణ పడ్డాడు. ఆ గిన్నెపైవు నడవటం ప్రారంభించాడు. మొన్న రాత్రి) నడి జడ్డి గారి ఇంట్లో దొంగలు వడి దోచుకుపోయిన వస్తువుల్లో ఈ నగిషీ వెండిగిన్నె కూడా ఉండడం ఆతని మనస్సులో స్పష్టంగా కనిపించింది. నెట్టి గిన్నె తీసి బీరువాలో పెట్టటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు.

"నెట్టిగారూ! అగండి. ఆ గిన్నె నిటు తెండి."

"కాదండి" అన్నాడు నెట్టి వణికిపోయే కంఠంతో.

"కాదు లేదు, ఓహు లేదు. ముందిటు తెండి" అన్నాడు. నెట్టిమీద తనకు చాలా కాలంనుంచీ ఉన్న ఆగ్రహం అంతా ఉట్టి పడేట్లు- తేబుకొంది తేబీలు తీశాడు మల్లయ్య. యానాదికి, నెట్టికి కలిసి కలిసింది.

"నడవండి స్త్రీమని! అన్నాడు."

‘ జీ వ యా త్ర ’

బా లా జీ

బొంబాయి రైలు మద్రాసు చేరుకొంటున్నది. షా వాగ్గిన పడనూరు స్టేషన్ వైపు చదువుతున్నాడు. షా గొంతుక గంభీరంగా పెట్టి “నాను ముచువ్యలంటేనే భయం” అన్నాడు. భయాన్ని అంత గంభీరంగా మహాకవే ఉచ్చరించగలిగాడు.

“సింహం బోయూ! నిలుచుని దానితో చెలగాటమాడే మానవుడు మనకంటే ఎంతో మరక్షితంగా ఉంటాడు. కుల మత వైషమ్యాలతో నెత్తురు తాగే ఈ గూండాలకంటే ఆ సింహమే ఎంతో నయం.” ఇలా ప్రవేశించాడు. ఇంకటి ఉద్దేశకరమైన భావాలను గట్టిగా గాలి పీల్చుకోవడా అవగాహన చేసుకోవడం కష్టం. అవధివైషమ్యాల కాంక్షితుల మిత్రాలులు ఉమ్ముతున్నారు. ఒక్క భాష కాదు, ఒక్క వేషం కాదు. ‘కాకాదికా’ అనుకొంటూ వచ్చిన వాళ్ళకు ఏకసంస్కృతేలా వస్తుంది! షా జీవిత సారాన్ని బొట్టుబొట్టుగానుట్టుకోవాల్సి అంటుంటాడు. షా దుద్ధంగా “బోయూ! సింహం ఆకలి తీరింతర్వాత ఒక్క పాగినినైనా ముట్టకోదు. ఈ కసాయి ముచుల నెత్తురు దాహానికీమాత్రం అంటే లేదు” అని వాపోగున్నాడు. కవులు కన్నీరు కార్చారు, అగ్నికణాలను విరించారు. లాభం! ప్రపంచం కత్తికి కహానీకూడా ఎంతగానో దం మానేసింది.

కళ్ళకు ప్రసక్తంగా పూడ్చేకాను. కట్టమైంది. ఒకవైపున రైల్వే ఉద్యోగి మిత్రాలు అమ్మే ఓ కాంధిశిఖణ్ణి తన్ని తరిమేస్తున్నాడు. మరో వైపున ఓ అరవకురాగిని రైల్వే ఉద్యోగిని చూస్తూ హాసితూ కాఫీ అమ్మేస్తున్నాడు. ఈ రైల్వే జీవులు దినానికి ఓ రెండు కప్పుల కాఫీతో తృప్తిపడతాయి. కాంధిశిఖడి కిషయం వీం తెలుసు! ఐనా ఆ పిప్పరమెంట్లు వ్యాపారంలా వచ్చే లక్షల కిడోకటే తక్కువ.

షా మరీ ఘాటుగా ఉండడంవల్ల మూసి పెట్టాను. ఎదురుగా కూర్చున్న మార్వాడీ లభన బత్రాయిపండ్ల విప్పిరి సరాసరి నా వైజామా నుడతల్లా వివరిస్తున్నది. మార్వాడీ షావుకారు స్పెన్సరు చుట్ట తాగుతున్నాడు. మావాడు “ఒరే అబ్బాయ్! చెరో వందరూపాయ లిచ్చేట్టయితే ఆమె ఉమ్మేసే బత్రాయి గింజలు గ్రహించబానికి నువ్వు, అతగాడు రాలేచుట్ట నుసి పోగుచెయ్యడానికి నేనూ దోసిలికట్టి నిలుచోమటా!” అన్నాడు. మావాడు జీవితాన్ని ఆర్థిక శోణంలా సార్థకవిప్రీతో సాధిస్తాడు.

మావేపు వెర్రిదాపులు చూస్తున్న అయ్యరు సరి చెద్ద ముకుమరేఖతో, అమాయకపు వాల కంతో రైలుపెట్రెలాని స్త్రీ జనానికి గృహిణీత్వాన్ని గుండెల్లా మలుస్తున్నది. బండి మద్రాసు నెంట్లట్లా ఆగింది. మా కంపార్టు మెంటును ఇంట్లం దళుకొని వీరవిహారం చేసిన యాంట్ల ఇండియన్ చేడియను ప్రియండు కలుసుకోన్నాడు. కొంపదీసి ప్లాట్ ఫారాన్ని యూఎస్ అనుకొని తన్మగ్నస్థితులై తన్మయా వస్థలో ఆలింగన చుంబనాలు ప్రారంభిస్తారేమో నని మావాడు నన్ను చెరచెరా లాగ్గొని వచ్చేవాడు.

నెంట్లట్లా ఉండే మాడరన్ కేఫ్ లో కప్పు కాఫీ వామూట. మింగుడుపడని కాఫీని మింగేసి యిడేమిటని మా వాణ్ణి చూశాను. “గాంధీ టోపీరా తమ్ముడూ!” అన్నాడు. కిక్కురు మనకుండా బస్సులో కూర్చోన్నాడు. మా వాడు “వీరయూ” అని ఒక్కగా నవ్వి రంగంలాంచి కప్పుకున్నాడు. నా వినకాలే ఓ కాలేజీ భామా మణి అస్సెక్కిరింది. చోటులేక నిలుచుని “నీటు నా జన్మకామ్మ” అనేట్టు చూచింది. మనకు ఈ ఆక్రమంలో వీళ్ళ అవరాధిమానాలు అంత అవసరం లేదు గనక వెలిచేమలకు అతీతమైన నావ

కాతి విగ్రహ మైపోయాను. “మరీ యింక మొద్దుకరహ విలే యేలా” అని ముఖకవళికలు మార్చింది. “నువ్వు మానవుడివి (మగవాడివి) కాస్తా! నీకు హృదయం లేదా! కరుణ లేదా” లాంటి సీనిమా బ్రోళ్ళు ఆమె ముఖానా ఊహించుకొకటగుచున్నాయి. “ఈ విధ భరత నాట్యభంగిమలు ప్రదర్శిస్తుంటే చూడలేం” అని నేను బ్రోహనీకాన్ని హెచ్చరించ బోయాను. ఇంకలా బస్సు ఆగింది. దిగవలసిన మధుర ఊహలు ఆనన్నమయ్యాయి.

బస్సు దిగి, యింక వేకం తిరిగి బాబాయ్ గాడి కేమైనా పట్టుకోవ్వకపోలే బావుందని బస్సు బోన్ గా కేక్కు కొనేందుకు వెళ్ళాను. మా వాడు లేకపోయాడు. వాడికళ్ళయినా ఎరువు లేనుమని చూసుండేవాణ్ణి. సో రూం అంజ రమ్యంగా ఉంది. కావలసినవేవో లేనుకొని ఆవ శలకొస్తే పొంతమండంత కడుపు పూచిక పుల్ల లాంటి కాళ్ళతో ఓకుకోబివాడు చక్కగా సో రూం ఆద్దాల కానుకొని చల్లగా ముస్తైతు కొంటున్నాడు. జీవితాకాళంలో వెలుగు చీకట్లు ఈలా పోట్లాడతాయి కాబోలు. గుండెల్లో విదో భావాన్ని ఎవరో బకెట్లతో నోడేస్తున్నారు.

ఇంటికి వెళ్ళితే క్రిమతి విశేషం లేమిటి అన్నది. ఈ బ్రోళ్ళకు జవాబు - చాంబాయిని చీరలు బాగున్నాయనీ, మంచినంచిన సిల్కులు అమ్ముతున్నారనీ, రకరకాల గాజులు రంగు రంగుల మంకాలు బజార్లో దొరుకుతున్నాయనీ. కానీ నేను మాపుప్రకం ప్రైవేటు బహోటా హోటలు వరకూ చూచిన దృశ్యాలకు జటిల పదాలలో సంధించి క్రిమతిపై కొదిలారు. క్రిమతి మొహం ఎర్రబడింది.

“ఈ దినం రూపాయి పెట్టి పనికి కొంటే దాన్నిండా ఈ యాయగోలే. పుస్తకాలుకొనేది, పీనుగ పెంటలు, అడ్డుల కటకట వివాదాలు, అకటిమంటల ఆరవి అగ్నిహోత్రాలు, గుడ్డలు లేక సిగ్గు విడిచిన జీవాలు - ఈ ఘోరాలు చదవ

దానికేగా! ఈ ఆభ్యుదయ కవులకు బుద్ధుండ వక్కరలే! గీతగీతకీ యెదుపేనా? పుస్తకాన్ని చెత్త దబ్బాలోకి విసిరి పారేశాను. ఆభ్యుదయం దాట్లో ప్రారంభించనీ అని, ఎందు కిలాంటి చెత్తా చెదారం రాయడం?” అని నిలదీసి అడిగేసింది.

ఈసిన గడ్డానికి నువ్వు రానుకొంటూ అలా చిక్కున్నాను. క్రిమతికి నాలుగు అక్షరం ముక్కలు రాక వాటికవి చెడ్డాయనేగానీ ఆమె భావాలలో నేనే రాయడం సంభవిస్తే మోక్షాన్ని ఘాటుగా నెలైర్చు రాసేవాణ్ణి. అవును మనీ. వీళ్ళకు ఆభ్యుదయ రచయిత లనేదానికన్నా కాసీయిస్తుంటే సబలేమో! “నీధి మనిషి జీవితంలో నుఖమే లేదా! ఒక్క ఊయైనా వాడి బతుక్కు సంతోషం లేదా! వాడికి నీ సాహిత్యం అందిలేనే అకటిమంటల భీకర చిత్రణను చూచి యికా కంగిపోదూ? వాడి జీవితంలోని మధుర ఊహలకు క్షావం తెచ్చి నువ్వు మనిషివేనని వాడి కేవాడైనా చెప్పావా? వాడి నమస్కల పరిహారంకోసం నీ బుర్రలో ఒక్క అణువునైనా ఒక్కక్షణికాలా వినియోగించావా?” అని గుండెల్లోనుండి నీలికంతం గావురగొంతుకో పాలికేక వెట్టింది.

చీకటి పడింది. నీపాలు వెలిగించారు, నన్ను జేకారు. క్రిమతి ముఖాన నోవం బానిసాయి సరసం, రసం పొంగుతున్నాయి. క్రిమతి శ్లో వల్లెలు తెల్లగా పూసి యిట్టంతా వాననలు చల్లుతున్నాయి.

“నుండర జీవితానవము చొక్కపుదోసి” నిండ నింపి క్రిమతి తెచ్చింది. తెల్లవారింది. విన కార్యక్రమా ప్రారంభమైంది. సిల్కు లై కట్టుకొని, ఉజిమనాకా కుంతలకు రానునని ఆఫీసులో ఆడ గుహస్తా కెదురుగా కూర్చోనే అర్థంబు వ్రాలు “ఇచ్చేవాంకం, వెట్టిమాలోకమా!” అని వెలి నవ్వు నవ్వింది.

బతుకంతా ప్రతిరోజూ “మట్టి ఎప్పంటల్లె తెల్లనిపోతుంటే” విస్తరించు చూస్తున్నాను.

న్యాయశాఖ వేరిమికి నాంది

తాడిమర్ల జగన్నాథరావు

న్యాయశాఖ, కార్యనిర్వాహక శాఖలు విభజింపబడి ఉండాలనే నినాదం ఇండియాలో ఈనాడు పుట్టింది కాదు. ఆ నినాదం కాంగ్రెసు సంస్థ స్థాపించబడిన నాటినుండి ఉంది. అసలు ఆ నినాదం ఆంగ్లముందే ఎన్నో వార్తలు తక్కిన దేశాల్లో ఉంది. ప్రభుత్వ పరిపాలనలోని కానననిర్మాణ, కార్యనిర్వాహక, న్యాయ శాఖలలో ఒకటికన్న ఎక్కువ శాఖలు ఒకే వ్యక్తి చేతులలో ఉంటే ఆ వ్యక్తి పరిపాలన నిరంతర్యతానికి దారి తీస్తుందని వివాదో ముందే ముక్కు ఆన్నాడు. ఆనాటినుండి దానిని ఒక దానియే మాత్రంగా ఉన్న దేశాలవారు చరిత్ర గీస్తూ వచ్చారు. అనేక దేశాలవారు ఈ మూడు శాఖలూ ఒకే వ్యక్తి చేతులలో ఉండటం ఉంటే బట్టుగా శ్రమ రాజ్యాంగ లోని జరిగి కట్టు బట్టాలు చేసికొన్నారు. అంతమాత్రం చేత ఈ మూడు శాఖలూ ఒకదాని కొకటి తగలకుండా విడివిడిగా మార్పున్నాయని ఆనలేం. ఒక దానితో మరొకదానికి సంబంధం, ఒకదానిపై మరొకటి ఆధారపడి ఉండడం జరిగి తీరుతుంది. కానీ ప్రతి శాఖా శ్రమ వ్యక్తిత్వాన్ని పోగొట్టుకోకుండా రాజ్యాంగం కాపాడుతూ ఉంటుంది. ముఖ్యంగా న్యాయ, కార్యనిర్వాహక శాఖలు విభజింపబడాలనడానికి కారణం వ్యక్తిత్వ తంత్ర్యాన్ని కాపాడదామనే ఉద్దేశ్యమే. ఒకే వేరాలోపకుడుగాను, న్యాయ విచారణాధికారిగాను, తానిచ్చిన తీర్పును ఆమలు జరిపేవాడుగాను ఉంటే వ్యక్తిత్వతంత్ర్యము మంటగలిసి పోతుంది. పోలీసు పోలీసుకూటరును; ప్రాసీక్యూటరు జడ్జిని తన ప్రాబల్యంలోకి రాగు కొనేకత్త కలిగిఉంటే ప్రజలకు న్యాయం జరగదు. కాబట్టి న్యాయ, కార్యనిర్వాహక శాఖలు విభజన తప్పదు.

ఈపై సిద్ధాంతాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొనే నుద్రాను ప్రభుత్వం కార్యనిర్వాహక, న్యాయ శాఖలను విభజిస్తూ ఒక ప్రణాళికను తయారు చేసింది. ఈ ప్రణాళిక మొదట ఉత్తరప్రదేశ్, మెగలపుట్టు రాజ్యాలలో అమలులోకి వచ్చింది. ఇదివరలో క్రిమినల్ న్యాయవిచారణ శాఖ, రివిన్యూ శాఖలు ఒకే మాజిస్ట్రేటు చేతిలో ఉండేవి. ఇప్పుడు క్రిమినల్ న్యాయ విచారణ శాఖ, రివిన్యూ శాఖలు వేరుచేయబడి, సివిల్ న్యాయ శాఖతో కల్పిచేయబడుతుంది క్రిమినల్ న్యాయవిచారణ సరాసరి హైకోర్టు అధికారంలోకి వస్తుంది. ఇకముందు నుండి కందు రకాల మాజిస్ట్రేటులు సృష్టించబడతారు. ఒక రకం మాజిస్ట్రేటులను 'జాడిషల్ మాజిస్ట్రేటు' లంటారు. వీరు జిల్లా, సబ్ డివిజన్, సబ్ మాజిస్ట్రేటు అను మూడు శరీరాలంగా ఉంటారు. న్యాయ నిర్వహణాధికారిలన్నీ వీరి చేతులలో ఉంటాయి. వీరు హైకోర్టు ఆధ్వర్యం క్రింద పనిచేస్తారు. ఇక రెండవ రకం మాజిస్ట్రేటులు-ఎగ్జిక్యూటివ్ మాజిస్ట్రేటులు - కాంటిభద్రతల రక్షణ విషయాలు చూస్తారు. ఎక్కడైనా అసాధారణ పరిస్థితులేర్పడి, రివిన్యూ అధికారులు గ్రామంలోని పరిస్థితులలో జాడిషల్ మాజిస్ట్రేటులే కాంటిభద్రతల విషయంలో గూడ ఆజ్ఞలు కారీచేస్తారు. జాడిషల్ మాజిస్ట్రేటులను హైకోర్టు ఆధ్వర్యంలో ఉంచడంతో న్యాయశాఖకు స్వాతంత్ర్యం లభిస్తుంది. న్యాయశాస్త్ర పట్టాలను పొందిన వారికే జాడిషల్ మాజిస్ట్రేటు వదలి లభిస్తుంది. ఈ ఉద్యోగులకు నియమించే అధికారం పట్టికు సర్వీసు కమిషనులకు ఇవ్వబడింది. ఈ మార్పులన్నీ క్రిమినల్ ప్రాసీజరు కొడుకు లాంటిదే చేయబడినాయి. కాబట్టి విప్రభుత్వ కాననాన్ని

సవరించకుండా ఈ సంస్కరణ కేవలం ప్రభుత్వాజ్ఞలద్వారానే అమలులోకి లేవడానికి వీలయింది. ఈ సంస్కరణకు అమలులోకి లేవడంవల్ల ప్రభుత్వాదాయంలో లోటుండదు. మన అయిలే మూడున్నర అక్షల రూపాయల వ్యయంతో మాత్రం అవుతుంది. ప్రజాదరణ గల ఇట్టి సంస్కరణలకు ఆచరణలోకి తెచ్చే సందర్భంలో ఇంక స్వల్పవ్యయం ఒక లెక్కలోకి కాదు.

నుమారు ఆరవై ఏండ్లుగా కాంగ్రెసు సంస్థ ఈ సంస్కరణకై పోరాటం నల్పింది. అట్టి సంస్కరణను ఓం ప్రభుత్వం గా మన మద్రాసు ప్రభుత్వం అమలులోకి లేగనినందుకు మద్రాసు ప్రభుత్వాన్ని అందరూ అభినందించ వలసిందే. ఈ సంస్కరణను అమలులోకి తెచ్చే విషయంలో వెనుక ప్రకాశం మంత్రివర్గంలో న్యాయకాళా మంత్రిగా ఉండిన శ్రీభావ్యం చాలా కృషి చేశారు. ఆయన నియమించిన రాజఆమ్యర్ కమిటీలో నివేదించబడ్డ అనేక విషయాలు ప్రస్తుత సంస్కరణలో పొందు పరచబడ్డాయి. వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యం విషయంలో ఈ సంస్కరణ ఒక ప్రధాన ఆంశం. ఈ సంస్కరణ ద్వారా వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యాన్ని కాపాడాలనే తన ఉత్సాహాన్ని కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం వెల్లడించుకొంది. న్యాయశాస్త్ర పట్టాలను పొందినవారే ఇకముందు న్యాయ నిర్వహణ అధికారులుగా వస్తారు కాబట్టి న్యాయం జరిగే సావకాళాలు ఎక్కువవుతాయి. ప్రధాన న్యాయమూర్తి చెప్పినట్లు ప్రజాస్వామికంగా కార్యవర్గంనాడు తమ అధికారాలను దుర్వినియోగం చేయకుండా చూడడానికి ఈ సంస్కరణ ఎంతైనా ఉపయోగ పడుతుంది. నిజంగా ఇది హిందూదేశ న్యాయ నిర్వహణ చరిత్రలో ఒక ప్రధాన ఘట్టం.

“దిటిమ్ ప్రభుత్వ కాలంలో న్యాయకార్య నిర్వాహక కాళాలు కలసి ఉండటం ప్రతిఘటించ వలసిన విషయమే; కాని నేడు ప్రజా ప్రభుత్వాలు పనిచేస్తున్నాయి. ఇవి బాధ్యతాయుతమైనవి. మాకు న్యాయకాళా కల్పించుకొనే

దురుద్దేశ్యం లేదు. మేధావులైన న్యాయ వాదులు, ప్రభుత్వ ప్రతిపాలకులు మాత్రమే నేడు కూడ ఈకాళుల విభజన వాంఛిస్తున్నారు.” అనే భావం స్ఫూరించేటట్లు మన ముఠాని న్యాయ కార్యనిర్వాహక కాళుల విభజన సందర్భంలో ప్రియంగాలు చేశారు. కాని ప్రిధానియే తన ప్రిసంగంలో కార్యనిర్వాహకుల ప్రియం న్యాయనిర్వహణలో అటంకం కల్పించవచ్చును కాన ఈ సంస్కరణ అమలు జరుపక తప్పని నిర్ణయించామని తెల్పారు. అధికారం అవిసేతి మప్పడం సమాజం, పరిపాలకులు పరాయి వాళ్ళయినా, లేక మనవాళ్లే అయినా ప్రియభాలకు లానుగావడం సమాజం. కాబట్టి మనలను పాలిస్తున్నది మనవారే విపరీత మాతాన ఇటువంటి సంస్కరణలు అనివసరం అని అనలేం. న్యాయ సౌనముల అధికారాలను తొలగిస్తూ, తగిస్తూ ఇటీవల చేయబడుతున్న కానాలను మాత్రే ఇటువంటి సంస్కరణల అవశ్యకత వ్యక్తమవుతుంది. రాజేంద్రప్రసాదు తమ సంచేకంలో చెప్పినట్లు ఈ సంస్కరణ వివాదో జరిగివుండవలసింది. కాబట్టి వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యాన్ని వాంఛించే వారు ఇటువంటి సంస్కరణలు వెంటనే అమలు జరగాలని తొందరచేస్తే అదేమీ అసమాజం కాదు. ప్రభుత్వంవారి అంచనాల ప్రకారం 1950 నాటికి ఈ సంస్కరణ కనీసం సగం రాజధానిలోనైనా అమలు జరుగుతుందని తెలుస్తోంది. 1950 నాటికి రాష్ట్రముంతటా అమలు జరిపితే చాలా బాగుంటుంది. ప్రస్తుతం పరిధి పత్రై రెండుజిల్లాలలోనే ప్రవేశపెట్టబడిన ఈ సంస్కరణలోని లోటుపాట్లు త్వరలోనే తెలుస్తాయి. లోట్లను సవరించుకుంటూ సంస్కరణను రాష్ట్రముంతటా త్వరగా అమలు జరుపాలి. ఎగ్జిక్యూటివ్ మాజిస్ట్రేటులకు ఇంకా చాలా విస్తృతమైన అధికారాలు వదలివేయబడ్డాయి. అవి తగ్గించడం విషయంలో క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడును సవరించడానికై ప్రభుత్వం వెనుదీయరాదు. అప్పుడే ఇండియాలోని న్యాయ కాస్త్రానికి సంబంధించిన చరిత్రలో మద్రాసు నిజమైన ముందంజ వేసిన దౌతుంది.

విజయనగరసామ్రాజ్యము

డాక్టర్ నేలటూరి వేంకటరమణయ్య

(గతసంచిక తరువాయి)

ఇమ్మడి విరూపాక్ష రాయలు

(క్రీ. శ. ౧౪౬౫-౧౪౮౫)

సాగువ నరసింహరాజు జేశాభిమానము గల దొర. ఒడ్డెవారియొడ నశరికి చెప్పరాని యేవంపు; మాతృభూమిని యొడ్డెల దాస్యము నుండి యెట్లయిన విడిపింపవలయునని మొదటి నుండియు పట్టుబట్టెను; కాని కపిలేశ్వరుడు నడి పుడై యున్నంత కాలమును జరిగి కడక నెఱవేరినది కాదు. క్రీ. శ. ౧౪౬౫ వ సంవత్సరము నందా వృద్ధ యంత్రకుళ భూపాలు డస్వత్తుడై స్వర్గస్థుడాయెను; అంతట చిరకాలము నుండి యంతట ప్రతీక్షించుచుండిన సమయము తటస్థ పడినది; సాగువ నరసింహరాయల వందయాత్ర కపిలేశ్వరుని మరణమున కొక్కిరింపి పూర్వము

ప్రారంభమైనట్లున్నది. తీరాంధ్రభూమికి దక్షిణ ద్వారమనదగు నందయాత్ర తొలుదొల్ల నతని దాటికి గుఱియైనది; తన్నెదిరింప వచ్చిన యొడ్డె దళములను సంగ్రామమున నిర్జింపి యుండయగ్గి బోటను లగ్నమునటెను; కాని వందయాత్ర యటువై సాగినది కాదు; దీనిని గారణము పాండు్యుల వెనుకపోటు. సాగువ నరసింహుని నైస్యము లుడయగిరిని ముట్టడించి యుండగా దక్షిణము నుండి పాండ్యభూపాలుడు, భువనైక వీర సమరశోభాపాలుడు, చెవులపోతులతో నూడ వచ్చి లెగ్గరభూములను దెంతులు గావించు చొరెను. * కావున సాగువ నరసింహుడు తీరాంధ్రదేశము మీది వందయాత్రను సాగించు కొని వెనుదిరిగి ద్రావిడ దేశమునకు బోవలసి

* అని నమకాలి కాంధకవి పిల్లలమట్టి పినివీరభద్రుడు చెప్పుచున్నాడు. ఆంధ్ర నిఘంటువు లన్నియు—అధునాశనమైన సూర్యరాయాంధ్ర విఘంటువుతో కూడ—‘చెవులపోతు’ = శశము, కుండేలు’ అనియే యర్థనిర్ణయము గావించి యున్నవి. పినివీరన సాగువ నరసింహుని యుద్ధ క్రిడలకు దేగ పేటగ వర్ణించినాడు; కావున నతని వర్ణన శ్లేషభూయిష్టమై నరసింహుని పక్షమున ‘చె’ యర్థమున దేగ పక్షమున నుఱియొక యర్థమున గలిగి యున్నది. ‘చెవులపోతు’నకు దేగ పక్షమున కుండేలున వర్ణము తెల్లను; కాని నరసింహుని పక్షమున తెల్లడు. కావున నరసింహుని జయించిన ‘చెవులపోతు’ లెవ్వరో తెలిసికొనవలసి యున్నది. కొన్ని ప్రాచీన అరవ శాసనములందు పాండ్య దేశ వాస్తవ్యులు, ‘లంబకర్ణ’ బాగి ప్రజలుగ దేర్కొనబడి యున్నారు. ‘లంబకర్ణ’ యను మాటకు ప్రేలాడు చెవులని యర్థము. ఈ మాటకు అరవ ‘తోల్లకాడు’ పమానార్థకము. తోళ్ళకాడువారి అన్యభూమి సెట్టిసాడు. కావున చెవులపోతులన సెట్టిసాటి జనులని యర్థము.

జయ్యెను. నరసింహుడు పచ్చుచున్నాడని విని, నమర కోలాహలం దేశని నెదుర్కొన సాహసించక నత్వ రముగ నిజరాష్ట్రమునకు బాటిపోయెను; కాని సాకువనరసింహు డాతని వదలి పెట్టలేదు; నమర కోలాహలని వెన్నంటి తలుముచుబోయి పాండ్య మండలమును బ్రవేశించి తామ్రపత్తితీరమును జేరెను. అంతవఱకు శత్రు నిరోధము మార్గమునం దెచ్చటను నతనికి గలుగలేదు; తెంకాళి పాండ్య రాజు దళములను గూర్చుకొనివచ్చి యచట నర సింహుని కడ్డపడెను; కాని నరసింహుని బలాతి శయమునకు జంకి మలయపర్వత శిఖరమునకు బాటిపోయెను; అంతట నతడు సైన్యమును మల్బుకొని ముఖ్య స్కంధావారమైన మధురకు బోయి యచటినుండి, మరల రామేశ్వరమువఱకు దండును నడపుకొనుచు బోయెను; అచట సిం హాళి స్వీపాధిపతి యంపిన కానుకలను గ్రహించి యచటినుండి వైగృహ్యముగ నడచి యనంత శయనమునకు బోయి యా ప్రాంతమంతా చటనో నివసించుచుండిన గురుగర్జు (అంబకర్జు)ల మీద యుద్ధము నడపుచు నచట కొంతకాల మాగెను.

సాకువ నరసింహుని నక్షిణ పంథయాత్ర జయప్రదముగ నెఱవేరినను, దక్షిణ దేశమునది యెల్లరు లన్నియు నణగిపోయినది; పాండ్య రాజునకు దీనినట్లు కాన్పియినను, అంబకర్జుల గర్వము ననుసరించి, దక్షిణ దేశమున కాంతిని నెలకొల్పి రాజకీయ వ్యవహారములు యథా పూర్వము జరుగుటకు దగిన యేర్పాటులను గావించి, యంత్రమున నొడ్డెనాతిపై దండనూ త్రను గొవసాగించు మధ్యేశముతో నరసింహుడు తీరాంధ్రమునకు మరలివచ్చెను. దక్షిణదేశమున నతడు యుద్ధమును నడపుచుండినపుడు, తీరాంధ్ర దేశమునగొప్పమార్పులు నుభవించినవి. రాజ్యాధి పత్యముకొఱకు కశికేశ్వరుని పుత్రులకు గలిగిన సంగ్రామమునందు హంపీరుడు పరాజితుడాయెను. విజయుడైన నిజరాధరుని యధికారము నంగీ కరింప నొల్లక యతడు బహమనీ సుల్తానురెండవ ముహమ్మదుకాహు నహాయము నపేక్షించెను. క్రొత్త రాజ్యములను సంపాదించ సాకురకుడు వా దగుట వలన ముహమ్మదుకాహుకని చేడిగో లంగీకరించి తన ఛాజులను నిజసామంతులలో

అధానుడగు మల్లికు నిజామ్-ఉల్-ముల్క్- థైరీ యాధిపత్యముగ్రింద తీరాంధ్రమున కంపెను. నిజామ్-ఉల్-ముల్క్-థైరీనుల్తానునాజ్జ-చొప్పున దండు నడపుకొనిపోయి హంపీరుని గలిసికొని పురుషోత్తమునిపై యుద్ధమునకు దరిలెను. ఉభయ బలములును సంగరాంగణమున దారసిల్లినవి. గొప్పయుద్ధము నాటిలినది. తురకలనహాయము వలన హంపీరునికి జయము గల్గినది. పురుషోత్త ముడు పరాభూతుడై పాటిపోయెను. అంతట క్రీ. శ. ౧౪౭౧ వ సంవత్సరమున హంపీరుడు గళింగాధిపత్యము వహించి తనకు దోడ్పడినందు కొడంబడిక ప్రకారము బహమనీసుల్తానుకు తెలిం గాణము మాత్రమే కాక తీరాంధ్రమును నర్వ మును సమర్పించెను.

హంపీరుని త్యాగమువలన తీరాంధ్రమున కంకియం బహమనీ సుల్తా నధిపతి యాయెను; తత్కారణమున సాకువ నరసింహుని రాజ్యపు టుత్తరపు పాలిసేక బహమనీరాజ్యమునుదాసినది. కావున స్వరాష్ట్ర)పరక్షణకొఱకత ద్రవమత్తుడై ప్రవర్తించవలసివచ్చినది. మఱియు గణదేవుని పంథయాత్రకు ముందు విజయనగర సామ్రా జ్యాంతర్గతమై యుండిన కొందఱిటి రాజ్యములు మరల సామింపవలసినవని యప్పుటి సేంకను నెఱవేఱుకొండెను. కావున నరసింహరాజు సైన్యము లను గదల్చుకొని బహమనీ గడిదేశముపై పు సాచి చేసిపోయెను నరిహద్దు ప్రాంతమును జేరగజే నరసింహరాజు బహమనీ సుల్తాను కరిగాపుడై యుండిన జమిందారులతో ఖఖ్యము గావించు కొని సుల్తానుపై కిరుగుబాటుసేయ వారిని టురి కొల్పెనని మహమ్మదీయ చరిత్రకారులు చెప్పు చున్నారు. అతని నలహా ననుసరించియే కాబోలు కొందఱిడుర్గాధిపతి సుల్తాను నాధిపత్యమును నిరసించి హంపీరుని రాజమహేంద్రవరముపై నెత్తిరా నాహ్వానించినది.

తనకుజేసిననహాయములకు భృతిగ హంపీరుడు సుల్తానుకు తెలింగా తీరాంధ్రములను సమర్పించినను, హనిమిది మూల యతని నిడువలేదు; కొందఱిడుర్గాధిపు డుపిన వర్తమాన మందగనె యతడు పండుతో గడలివచ్చి రాజమహేంద్ర వరమును ముట్టడించెను. అంతట కొందఱి డుర్గాధిపతియు సాకువ నరసింహరాజును దను

జను దశములతో గడలి హంబీరుని బ్రాహ్మణబోయి
రాజమహేంద్రవర సమీపమున గోదావరికి వరి
యొడ్డున విడిచి, ముహమ్మదుకాహు బక్షమున
రాజమహేంద్రవర దుర్గమును దాటించుచుండెన
నిరాస-శివ-ముల్లులై నీ శత్రువులకు మాట్లాడి
నిలువకాలక చరారియై రోయి తెలిగణమువల
యోడవలి-వడిరాబాదున జల దాచుకొనెను;
గాయకు డిట్లుకాలికి బుద్ధిచెప్పగా, జేయునదిలే
రాజమహేంద్ర దుర్గమునకు గాపుండిన రాజ్యము
హంబీరుని శరణువేసి కొట నకరి కొప్పజేసిరి.

తీరాంధ్ర వృత్తాంతము చెలియవచ్చినంతట
నుల్లా నిమ్మడి ముహమ్మదుకాహు భూజాలను
వరల్పుకొని, ముఖ్యమంత్రి మహమ్మదుగావానుకు
సర్దారును నాయకులగు గొల్ల సత్వరముగ
బాచివేసి భూభుజేశమునకు వచ్చి నేరెను. ఆ
దచటికి వచ్చునప్పటికి హంబీర సాగువ నరసిం
హుల సేవలు గోదావరి పూర్వ వృత్తు తీరము
లందు విడిచి యుండినది. కాని యుద్ధము జరుగ
లేదు. బహమనీనుల్లాను నైన్యముతో బాడమా
జగనే, యుద్ధము సేవంజుకి హంబీరుడు స్కంధా
వారము లేవనెత్తికొని కళింగమునకు మరలిపో
యెను; సాగువ నరసింహుడు దన రాజ్యమువైపు
చరలిపోయెను. శత్రువు లిట్లు చెయ్యకట దామె
విరిసిపోగా ముహమ్మదుకాహు రాజమహేంద్ర
వరమును నులభము గ స్వాధీనముజేసికొని
త్రైత్రాంత జేశమును జయింపబోడగెను.

బహమనీనుల్లానునకు బోటుగావక సాగువ
నరసింహుడు రాజమహేంద్రవర పరిసరముల
నుండి దుడు చేల తరల్పుకొనిపోయెనో తెలి
యదు; కాని యటుపిమ్మట నత హరమండలేను.
బహమనీనుల్లాను కళింగ దండయాత్రయందు
నిమగ్నుడై యుండుటకు గని కొండవీటిరాజ్యము
నాక్రమించుట కనియె మంచి
తరుణుని గ్రహించి యచటి పట్టణ
ములను దుర్గములను స్వాధీనపఱచున వారం
భించెను. క్రీ. శ. ౧౪౨౦ నాం ప్రారంభ మగు
నప్పటికి కృష్ణానదికి దక్షిణమున నుండు తీరాంధ్ర
మంతయు గొండవీడు మొదలగు దుర్గముల
తోడను నుదిలిపట్టణము మున్నగు కరపట్టణముల
తోడను నతని యేలుబడి క్రిందికి వచ్చినది. ఈ
నిజయులు మూలమున సాగువ నరసింహరాజు

విజయనగర బహమనీ రాజ్యములకు మధ్య
నుండిన పూర్వముద్రతీరదేశమున కంతటికిని యధి
పతి యాయెను; తెలిగణమున గాని రాయ
సామ్రాజ్యమున గాని యధిపతికంటె బాధితుడగు
ద్రభునివ్వకును గానరాదాయె.

కొండవీటి దుర్గము నాక్రమించుకొనుట వలన
సాగువ నరసింహునికి బహమనీ నుల్లానుతో
యుద్ధము పూర్తయైవది. తర్వాతయు కొన్ని
యొడ్డ నుండి వారికి వైరము పెరుగుచు వచ్చి
వది. యుద్ధమున సాయము జేసినందులకు హం
బీరుడు తీరాంధ్రమును బహమనీ నుల్లానున కిచ్చి
వేసినప్పటి నుండియు కొండవీడు రాజ్యమున
కత దధిపతి యాయెను; కాని నరసింహుడు
నుల్లాను నధికారమును గూలద్రోయుట కెడ
తెగక ప్రయత్నము సేయుచు గడిచేళ్లు జమీం
దారుల నతనిపై విరుగుబాటుసేయు బురికొల్పి
గడగెను. ఆకల నిలువక గొండవలి దుర్గాధ్య
క్షునితో గూడ నేకిధించి యతని వెంట
నైన్యమును గడల్పుకొని రాజమహేంద్రవరకు
వకు బోయి యా పట్టణమును సాధించుటకు
హంబీరునకు దోడ్పడెను. తుడుకు కొండవీటి
దుర్గమును జయించి గదాశ్రయ రాష్ట్రమును
వశపఱచుకొనెను; కొండవీటి యాక్రమణ
మొండిపివును విజయ గడ్డిరొవ యైవది. కావున
నుల్లా నిమ్మడి ముహమ్మదుకాహు సాగువ నర
సింహరాజును వగిన రీతిని దుడిచి యత డాక్ర
మించుకొని యుండిన దుర్గములను రాష్ట్రములను
మరల సాధించుటకు నిశ్చయించెను.

కొండవీటి దుర్గమును సాగువ నరసింహరా
జాక్రమించుకొన్నప్పుడు రెండవ ముహమ్మదు
కాహు రాజమహేంద్రవరమున వసించి
యుండెను. ఆవార్త తెలియవచ్చి సంతటనె బల
ములను సత్వరముగ గడల్పుకొని వచ్చి కొండ
వీటికి ముట్టడివేసెను. అప్పుడచట సాగువ
నరసింహరాజు లేడు; వికారణము చేతనో
తెలియదుకాని యతడా ముట్టడిని మాన్ప
బ్రయత్నము సేయలేను. తూర్పుతీరమునకు
కాలమారమున నెచటనో యతడు యుద్ధయూత్ర
సేయుచున్నట్లు తోచుచున్నది. కొండవీడు
నుల్లానునకు నులభుగ వశపడుట బాడగా
సాగువ నరసింహు డాప్రాంతమున లేడను గమా

చారమును తెలిసియు యత డెత్తినచ్చినట్లున్నది. మఱియు గొండపిటి నిజముతో దృష్టిపొందక నుదూరమున నుండు కాంచీపురమును గాఱ గొడుగుకు సానునించి పోవుటయు నీ యభిప్రాయమునే బలపఱచుచున్నది.

గొండ పిటినుండి బహుమనీ సైన్యము క్రీ.శ. ౧౮౮౧ వ సం॥ మార్చిమాస ప్రారంభమున బయలుదేరినది. పదిదినములు కూచినిదా కూచి చేసి నడచినది. నెల్లూరు జేరగనే నుల్తూను ముహమ్మదుకాహు సైన్యముందు చాలభాగమును దనకు మారుదు మహమూదు ఖానునితోడను బ్రధానమంత్రి మహమూదు గావానునితోడను నవట నిలిసి కొంచెపాటి గుఱ్ఱపు దళముతో బయలుదేరి రాలియనక పగలనక యెకాయెకి ప్రయాణముజేసి కంచిని సమీపించెను. మార్గమునం నెచ్చటను శత్రువు లద్దపడలేదు; హతాత్తుగ పచ్చి వైలదుటవలన గాంచీపురజనులు ముహమ్మదుకాహు నెదిర్చి తమ పట్టణమును గాపాడు కొనకాలక పోయిరి. దేవాలయములను సరక్షించుటకై కాదరబాదరగ పోగైన కొలది జనులను ముహమ్మదుకాహు ములభముగ దణును గొట్టి దేవాలయములను బట్టణమును జాఱలాడి యెంతకర్వరగ గంచివై నడచెనో నంతకంటె లేకముగ నెల్లూరునందలి స్కంధాచారముకైపు వెనుదిరిగి చనెను.

కాంచీపురమును గాఱగొడుగుటవలన ముహమ్మదుకాహునకు దోపుడు ధనము విస్తారము చేరిగ్గినది; కాని దాని నంతయు నతడు భద్రముగ గొనిపోజాలక పోయెను. మహమూదు గావానుని చాగిత్రము నిర్మలమైనదనియు నతడు నిరపరాధి యనియు నిరూపించుటకొఱకు ముహమ్మదీయ చరిత్రకారులు, కృత్రిమ లేఖ గాథ నొకదానిని గల్పించి, యీ యుద్ధ యాత్ర యొక్క వాస్తవ పృత్రాంతమును గప్పి పుచ్చి, సమకాలిక ఆరగి ముహమ్మదీయ గ్రంథకర్తయగు సఖానీ, గావానుని మరణ పృత్రాంతమును క్రీ.శ. ౧౮౮౧-౧౮౮౨ సం॥ల మధ్య గ్రంథిస్తమ గావించెను. ముహమ్మదీయ చరిత్రకారులు జెప్పు కృత్రిమలేఖ సమాచారము నత డెఱుగడు. గావానుని మరణము నతడు జేయనిధమున వర్ణించి యున్నాడు.

మహమూదు గావా నెల్లపుడును ధనమును వ్యర్థముగ వెచ్చెట్లు నిచ్చువాడుగాడు; అల్లులు నుల్తూనుగారి సదావ్యతకును గౌరవమునకును బాత్రులుగారిని మందలించి యద్దపడువాడు; నుల్తూను పెద్దవాడైన పిదప యశ్చచ్చగ దన్ను ప్రవర్తించునయక ఖ్యాళాగా రిట్లద్దపడుట యాతనికి నచ్చినదికాదు. కావున గురువుగారి కెట్లయిన స్వప్రీత్యవలయునని నిశ్చయించి నుల్తూనును కూల సమయముగొఱకు వేచియుంచెను. ఇట్లుండగా నరసింగదేవమునకు నుల్తూను దోపుట తటస్థించెను; పనుజేసి దినములు ఖ్యాళా నుల్తూనును బీడబాసియుంచెను; ఆ యెడబాటును నందుచేసి కొని యతని శత్రువు లతని నడవడిక నరియొనది కాదని దోషిరోపణ చేయగడగిరి. నుల్తూనున కాంతరంగకులగు మంత్రులమూలమున నుల్తూనుపి నట్లు అంతకాల మెడబాటు గల్గినందులకు జింతించుచున్నాడననియు; నరసింగుని సైన్యము రాలియందు ప్రబడబోవుచున్నదనియు; గావున తగురీతిని కలుబాట్టును గావించి యతని నెగుర్చుటకు సంసిద్ధుడైయుండవలసినదనియు హెచ్చరింపుచు వర్తమానముంపి. మహమూదు గావాను డీ హెచ్చరిక వాస్తవము కాదలచి, యిది నిశ్చయముగ నుల్తూను కడకుండియే వచ్చెనని విశ్వసించి, యతని కవిధయమై యేమియు అగ్రియ రాక పోయినను, దనక్రిందనున్న భాజులకు దక్షణము యుద్ధసన్నద్ధులు గావలయునని యాజ్ఞాపించెను. అటుకరువాత నతని ప్రతిపక్షులు వేగిరముగ నుల్తూను చెంత కేగి మహమూదుగావాను సమయము జిక్కగనే నుల్తూను స్కంధాచారము కైబడ సంసిద్ధుడయింపనాడనియు; తను మాటలను విశ్వసించక పోయిన నుల్తూనుగా రెవ్వరినేని బంసిన వారు వాస్తవము గనులార జూచి రాగలరనియు నిశ్చించిరి. నుల్తూనుకేగెలవాని నంపెను; వాడు పోయి పచ్చి గావానుడు యుద్ధప్రయత్నములు జేయుచుండు సత్యమేయని చెప్పెను. మరుసటిరోజు మవ్వపాముచే మత్తుడై నుల్తూను గావానుని కమఘనమకకు రప్పించెను; తన యెడ శత్రువులు చేయవలకట్టిన ద్రోహ ముల దావంత యేసియు నెఱుగడు. అతడు ప్రవేశించగనే నుల్తూను బాసిసలగా నొకడు ఖద్గముతో, నతడు మృత్యు దగువఱకును, బ్రహరింపగడగెను; ఇది

౧౮౬౬ నవంబరు ౬ వ తేదీనాడు జరిగినది. అనకు ఖానుడుగూడ నా దినముననే వధింపబడెను. నేను మెక్కాలో నుండగ నీ దుర్వార్త యచటికి వచ్చిచేరినది. అచట నీరి విన్నవారందఱును గడు దుఃఖితులైరి.

సఖానీ కర్జున ముందు కృత్రిమ లేఖమాటలేదు; కాని యప్పటివఱకు దన కశ్యంతాపుడై యుండిన గావానుని, యకనిపైరి యారోపణల నత్యాస నశ్యమును జక్కగ నైన విచారించక, ముల్తా నేల జూపించెనో తెల్లమగుటలేదు. నీని రహస్యము నమకాలి కాంధరచనలవలన వెల్లడి యగు చున్నది. గావానుని శత్రువులు రాత్రి యతని స్కంధావారముపై నరసింగరాజు వద నుద్యమించుచున్నాడని చెప్పికుప్పిన వర్తమానము కేవల మబద్ధముగాదు; అందు చాల నశ్యము గలను. నా దుష్టాయుచినట్లు నరసింగరాజు బహు మగి స్కంధావారముపై వెల్లారికడ బడలేదు; బుర కొంచె ముత్తరము దుండు కొడుకూరికడ వారిని దాకెను.

1. శ్రీ. శ. రంగవ ౪ || ౩౪ ముద్దామయైన నూంధ్ర వరాహపురాణ పీఠికయందు నరసింగ క్షితిహాని యాధ్యాయపున నరసా నాయకుని తొండ్రయగు సీశ్వరనాయకుడు కందుకూరికడ బెడదకోట యవనాశ్వ సైన్యమును నిర్మూలము గావించి వారి శిబిరములను నాటించెనని చెప్పి యున్నది; ఈ యంశమునే నంది తిమ్మన కన పాఠికాతావహరణ పీఠిక యందు చెప్పి యున్నాడు. మహమ్మదు గావానుని యుద్ధ ప్రయత్నములను సాశువ నరసింహుని కవిదలను బరామర్శించి చూడగా ముల్తాను ముహమ్మదు కాశునకు దన ముత్రియ శత్రువులు దన యధికారమును గూలద్రోయ నేకీభించిచారను నమ్మ కము గల్గించియుండును. కావుననే యతడు నక్షిణము గావానుని వధింప నాజ్ఞాపించెను; కాని యుద్ధమునం దీశ్వరనాయకునిచే బరాజితుడగుట వలన గాంధీపురమును బూటొట్టితెచ్చిన దోపిడి నంతటి నాతనికి నమగ్నింపవలసి వచ్చినది.

కాశులచే గలిగిన వరాధనమువలన ముల్తాను ముహమ్మదుకాశు వరువు ప్రతివ్వలకు చాల బాటు వాటిల్లినది. కావున సాశువ నరసింహు

నిపై గసిలేర్చుకొని నవ్వమైన కీర్తిని మరల నార్జింపవలయునని నిశ్చయించి యతనిమీదికి యూనువు అదిల్ ఖాను, ఫక్రుల్ ముల్కులను నర్బారులను బంపి సైన్యము గదల్పుకొని కందు కూరినుండి తరలి మచిలీపట్టణమును దత్పరిసర భూములను జయించుటకు బోయెను. ముల్తాను కడక సామూర్థముగ నెఱవేఱినది. మచిలీపట్టణ మును దదాశ్రయ రాష్ట్రమును ముహమ్మదు కాశునకు హస్తగతమైనవి; కాని యూనువు అదిల్ ఖాను ఫక్రుల్ ముల్కులు వరాజితులై వెనుదిరిగి పోవలసివచ్చెను.

సాశువ నరసింహుని సేనాధిపతియగు సీశ్వర నాయకుడు జయించిన స్థలములు బెక్కువ రాహు పురాణ పీఠికయందు పేర్కొనబడి యున్నవి. అందు ఉదయూద్ర, నెల్లూరు, ఆమూరు, కోవెల, కందాణి, శ్రీరంగపట్టణము, నాగమంగలము, బెంగుళూరు, పెరుగొండ, గండ్లబాటలు ముఖ్య మైనవి. ఇవిగాక జైమిని భారతమున బోనగిరి, చెంజి, కొంగుధారా పురములను సాశువ నర సింహరాజు జయించినట్లు చెప్పియున్నది. ఈ స్థలము లెప్పు డేసందర్భమున సీశ్వరనాయకునిచే గాని సాశువ నరసింహునిచే గాని జయింపబడెనో దృఢముగ బెప్పుటకు నీలులేదు. ఉదయూద్రయు నెల్లూరును (శ్రీ. శ. ౧౮౬౯-౭౦ వ సం॥న నడచిన యెద్దై దండయాత్రయందు స్వాధీనపడి యుండవచ్చును; ఆమూరు (చెంగల్పట్టు జి.) బోనగిరి చెంజి దర్భములను (జి. ప. ఆర్కాటు జి.), కోవెల (శ్రీరంగము, నిరుచినాపల్లి జి.) యు, (శ్రీ. శ. ౧౮౭౦ వ సం॥న నడచిన దక్షిణ దిగ్విజయ యాత్రయందు వశమై యుండవల యును. కొంగుధారాపురము (కోయంబుత్తూరు జి.), కందాణి (నేలము జి.), నాగమంగల బెంగుళూరు శ్రీరంగపట్టణములు (మైసూరు సం.), పెరుగొండ (అనంతపుర జి.), గండ్లబాట (కడప జి.) లు (శ్రీ. శ. ౧౮౮౧-౧౮౮౩ సం॥ల మధ్య సాశువ నరసింహుడు దన యధికారము నంగీక రింపక ధిక్కరించిన దొరలను విజ్ఞింప నెత్తి పోయినపుడు కై వ నమై యుండవలయును. బాగూరు వంచగ్రామముల సీశ్వర నాయకుడు సాశుచేసిన దీ సందర్భముననే కావచ్చును.

(సకేషము)

మ హా గీ త ం

దాశరథి

చరిత్రపాదని ధరిత్రిచూదని
పవిత్రగీతం పాడండి
విచిత్రభూతం చూడండి

నరాలలో తరతరాల గాథలు
శిరస్సులో నరనరాల బాధలు
గిరి శిరస్సుపై హరింద్ర గర్జన
మన మనస్సులో తర్జనభర్జన
పరబ్రహ్మత్వపు టురికంబాలు
ప్రజాప్రభుత్వపు గజిబిడి చర్యలు
స్వతంత్రమంటూ పెద్ద మాటలు
కుకంత్రాలతో గ్రుడ్డులాటలు
విన్నాం కన్నాం కన్నాం విన్నాం

చరిత్ర పాదని ధరిత్రి చూదని
పవిత్రగీతం పాడండి
విచిత్రభూతం చూడండి

ఉరిస్తూ పాలిమేరలు మారీ
చేశడేక సహచాసం కోరి
కాలిమతాలను పాకరవేసి
సామ్రాజ్యాలకు సమాధిచేసి
అడుగు కడుగుకూ మడుగులుకట్టిన
యెడద నెత్తురులు వడబోయింది
ముల్లుముల్లుకూ చిల్చిన రక్తం
గులాబీల రంగులై వెలింగీ
యూరపు, తూరపు, ఏషియ. రషియా
భారత, సింహళ, బర్మా, వీట్నాం
అమెరికా, బ్రిటన్ శ్రమశీవులతో-
శ్రమశీవులతో, సమభావులతో
అమర్చి కూర్చిన, జగాన్ని మార్చిన
వికాల విశ్వక్రామిక భూతం
మహోగ్రభూతం
ఉల్కాపాతం
ఉత్తర ధ్రువాత్యున్నక శీతం
వజ్రాఘాతం
ప్రళయోత్పాతం—
పరుగెత్తే హిమగిరి
ఎదుగు నడచు గంగాక్షురి,

కంపించే ఇలా తలం
కదలాడిన గభీర సముద్రజలం,
పేలిన నోటికోటి తారలు
మరిసిన ప్రళయ వర్ష ధారలు,
గీష్మంలూ తగులబడే
పెద్దపెద్ద కొండలు,
కరువులతో వణిస
నిరుపేదల గుండెలు,
కేంద్రీకృత, పీడిత భూతం—

విరాట్ స్వరూపం
మహేంద్ర చాపం
ఉచ్చస్పించితే, విశ్వస్పించితే—
వింగి నంటు చాలరు గోడలు
నీల్లుతున్న బాంబుల మేడలు
శుగ్రుశుగ్రుగా తగ్గిపోవునట !

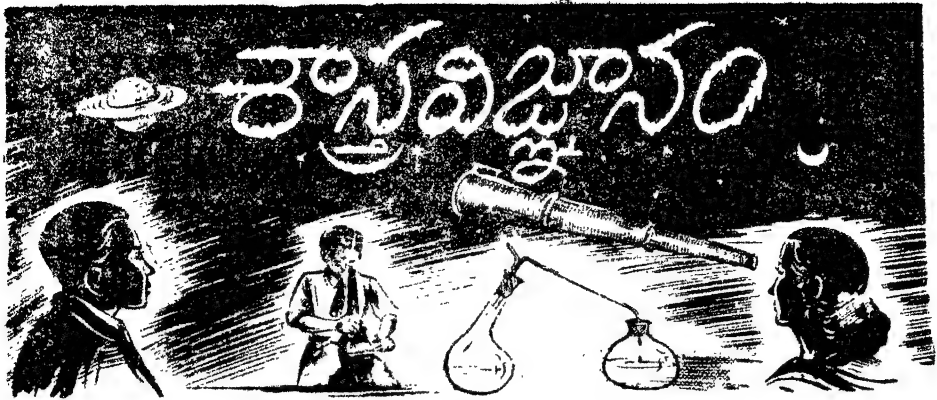
“అద్ది రక్త గంగా తరంగమా?
అంత్య మహా యుద్ధవంగమా?”

“ఆమృతం ముందరి హలాహలాం
పంటలు సిద్ధంకాని పొలం
పలితానికి ముందటి త్యాగం
నిరుపేదల నెత్తుటి రాగం
రదగైతిన మహోగ్ర నాగం
తగలబడే ధనికుల భోగం
ఆరుణారుణ విప్లవ మేఘం
నవయుగ మహా ప్రజౌఘం.”

“ఆ మహాతరంగానికి ఆవతల?
ఆ యుద్ధరంగానికి అవకల?”

“నిజమై ధ్వజమెత్తిన కం
గగనానికి నిక్కిన పేదల తల
ఉక్కుటదుగు ల్రొక్కిడిలో
పడి నలిగిన గడ్డిపోద
చెక్కుచెదర కొక్కుక్కుడి
చక్కపడిన ఇనుప ఊచ
చనిపోయిన మృత్యు శవం
వినిపించని ధనారవం.”

చరిత్ర పాదని ధరిత్రి చూదని
పవిత్రగీతం పాడండి
విచిత్ర భూతం చూడండి.

సూర్యలోకపు వింతలు

రావిపూడి వెంకటాద్రి

సూర్యగోళాన్ని ఘోటా తీసినప్పుడు దాన్ని గురించిన వివరాల్ని బయటపడచి, మనకు వచ్చే పుత్రాకారపు నూతన మధ్య పున్నంత తొలుపు అంచులవెంటి పొడవు, మధ్యవుండే కాంతిని నూటికి 41 భాగాల అంచులవెంటి వుండేది నిర్ణయముగా నిర్ణయించుకొని వాయు స్వభావ కలదని నిర్ణయంగా తేలిపోయింది.

ఆ ఘోటావల్ల మరొక వింత విషయమూ బయటపడుతుంది. సూర్యుడిలో అక్కడక్కడ నల్లటి మచ్చలు కనిపిస్తాయి. పూర్వమునీ మన కనిశ్చయాలతా స్వచ్ఛమైన క్రింద సూర్యుడి పోయివుండేవట్లు. సూర్యుడు స్వచ్ఛమైన తెలుపురంగు కలవాడనీ, కళంకం లేనివాడనీ వారూ చేశారు. కానీ మూడువందల సంవత్సరాల క్రిందటే గెలిలియో దూర దర్శినితో సూర్యుణ్ణి చూచినపుడు అతని కెన్నో మచ్చలు కనిపించాయి. దాని కను అశ్రద్ధపడ్డాడు. అవస్థలు వడ్డాడుకూడా. చుట్టూవున్న వాయువు కళ్ళుగా యీ మచ్చలన్నీ ద్వారాలు. అంచుల వుండే పుష్టప్రవక్తకు తాళలేని వాయువులన్నీ యీ దార్యాలగుండా బయటికివస్తాయి. సూర్యుడి వాతావరణంగా యివన్నీ సుడిగుండా లేనవి చెప్పవచ్చు. మంచి ఒత్తిలోవున్న వాయువును ఒక్కసారిగా అఒత్తిడితుంచి తప్పించితే అది ఒకేసారిగా విస్తరించి చల్లబడుతుంది. అదే

రకంగా యీ మచ్చ లేర్పడతాయి. సూర్య గోళం అంతర్భాగంతోవుండే పుష్టప్రవక్తవల్లనూ ఒత్తిడివల్లనూ వ్యాకోచంకోసం కనిపిస్తాయి. అవలిభాగం మనకు నల్లగా కనిపిస్తుంది. ఈ మచ్చలన్నీ దాదాపు గుండ్రగానే వుంటాయి. 1905 లో కనిపించిన పెద్ద మచ్చగా మన భూమిలాంటినాటిని 40 యిముడ్చవచ్చు. ఎని మినికేల మైళ్ళ వ్యాసంగల యీ భూమివంటిది 41 ఒక్క మచ్చగా యిముడుకవంటే అమచ్చ లెక్క పెద్దగా వుంటుందో మనం సులభంగా గ్రహించవచ్చు. దట్టంగా మంచు పట్టినప్పుడు గానీ, మేఘాలు అడ్డపడ్డప్పుడుగానీ సూర్య కిరణాల తీవ్రత కన్పింతుంది. అప్పుడు మనం సూర్యుని వైపు చూస్తే యీ మచ్చలు కనిపిస్తవి. లేక పొగబట్టిన అద్దంకానీ, నల్లటి ఘోటా ఫిలింకానీ అద్దంపెట్టుకొని చూచినప్పుడుకూడా యీ మచ్చలు కనిపిస్తాయి.

సూర్యుడికూడా యీ కళంకాలున్నట్టు వరసగా 250 సంవత్సరాలు చూసినవత్సరాల గానీ. సంవత్సరాల 1 కల 15 రోజుల కొకసారి యీ కళంక చక్రం యేర్పడు తుందని కనిపెట్టలేదు. చివరకు హ్యూబ్ అనే ఖగోళ పరిశీలకుడే సూత్రాన్ని కనిపెట్టాడు. గ్రామర్ ఖగోళ శాస్త్రజ్ఞుల సమాజం అతనికి బంగారుమెడల్ బహూకరిస్తూ బాన్ వన్ యీ అన్నాడు: 11 మొదలు 12 సంవత్స

రాలు తానా నిర్ణయానికి రావడానికి, తర్వాత ఆరు సంవత్సరాలు తనను తాను బాగా శృతి పరచుకోడానికి, తర్వాత 13 సంవత్సరాలు సమాజాన్ని శృతిపరచటానికి మొత్తం 31 సంవత్సరాలు పట్టుదలతో పనిచేశాడితను. 200 సంవత్సరాలపాటు భిక్షోశాస్త్రజ్ఞుల ఆశుకూ నారి కేటో తావిద్విన అంశాల అతు కనుగో టానికి ఒక శాస్త్రజ్ఞుడు తన యావచ్ఛక్తి వినియోగించాల్సి వచ్చింది."

సూర్యుడిలోని మచ్చలు 11 1/3 సంవత్సరాల దాకా రెండు చక్రాలుగా పరిగెత్తుతుంటాయి. ఈ మచ్చలు చాలా సుపరిభాగంగా ఉన్నప్పుడు మాత్రం సూర్యుడి ఛాయాతలంమీద బహుళ మనకు కన్పింపజేసవు. కనిపించినా యేకాద్వి సూత్రమే కనిపిస్తుంది. తర్వాత చక్రాకారంగా వున్న ఆ మచ్చలు పెరుగుతూ వెడతాయి. ఇవి యిలా 4 1/2 సంవత్సరాలలో అనేకంగా పెరిగి తర్వాత 6 1/2 సంవత్సరాలలో క్రమేణా తగ్గి పోతాయి. చివరకు యేమిలేకుండా పోతాయికూడా. వున్నా యేకాద్వి వుంటాయో. ఇలా జరిగినతర్వాత మళ్ళీ వాటి పెరుగుదల ఆరంభమవుతుంది. వెకటిమాదిరిగానే 4 1/2 యేండ్లు పెరిగినతర్వాత 6 1/2 సంవత్సరాలలో క్షీణించి పోతవి. ఈ క్రమం యెప్పుడూ జరుగుతూనే వుంటుంది. కానీ యీ క్రమానికి హేతువేమిటో సరైన రుజువు లేదు.

వృక్షాల పెరుగుదలకీ యీ మచ్చల పరిణామానికి చాలా సంబంధం వుంది. ఈ కళంకాల నకునంది సూర్యుడి ప్రసారంలో 11 1/3 సంవత్సరాల కొక్కొక్క మెట్టుగా వస్తున్న మాయకు తగినట్టుగా చెట్ల పెరుగుదల కూడా 11 1/3 సంవత్సరాల కొక మెట్టు కనిపిస్తుంది. పెద్ద పెద్ద చెట్ల బెరడు వలయాలు 11 1/3 సంవత్సరాల కొకసారి యేర్పడు తున్నట్టు కావలసివంత ఆధారం దొరుకుతుంది. ఆ విధంగా శిథిలవృక్షాన్ని పరిశీలిస్తే గడచినకొన్ని వేల సంవత్సరాలనించీ యీ 11 సంవత్సరాల కళంకచక్రం ఆచంచలంగా వున్నట్టు స్పష్టమయింది.

సూర్యుడి ఉపరితల ఉష్ణోగ్రతకంటే యీ మచ్చల్లో వేడి తక్కువగానే వుంటుంది. చుట్టూ

వున్న కాంతిమతమైన ప్రదేశంలో పోటీపెట్టి నప్పుడు యీ మచ్చలు నల్లగా కనిపిస్తనేగాని మామూలుగా అవి కాంతి విహీనమైనవికావు. సూర్యుడి ఆంశ ర్యాగం నుంచి వైకి లేచి సుడిదిరిగే వాయుకుండలాల వల్ల యివి యేర్పడుతున్నవని మన మింతకుముందే తెలుసుకొన్నాం. అవి విస్తరించోద్దీ పేడివి రోగ్యా తవి. ఈ విషయం కూడా మన మింతకుముందే తెలుసుకున్నాం. అదే సమయంలో బయటికి వస్తున్న వాయువునల్ల యేర్పడ్డ సుడిగుండాల్లోకి సూర్యుడి ఉపరితలనుంచి వేడివాయువులు బాగ బడతాయి. అప్పుడొక విధమైన వలయాకార గమనం కల్గుతుంది. ఈ మచ్చలు చలాగేగా వున్నప్పుడు ఆరోరాకాంతు లేర్పడతాయి. అలాంటి సమయాల్లోనే శేడియో సర్వీసు నెల క్రిందులై పోతుంది. సూర్యుడిలోని కణ్ణాలిక ప్రాంతాలనుంచి వచ్చే యెలక్ట్రాను తుంచల మూలకంగా యీ ఆరోరా కాంతులు కల్లుతాయి. సూర్యవాయావరణాన్ని వదలిన తర్వాత కొన్ని రోజులకీ యెలక్ట్రానులు మన వాయావరణంలోకి చేరుకొంటాయి. అలాంటప్పుడు డెని ఫోన్, టెలిగ్రాఫ్ సర్వీసులకు కూడా ముప్పు వస్తుంది.

ఇటీవలే రాడర్ల ద్వారా సూర్యుడిలోనుంచి వింతవింత ధ్వనులు వింటున్నారు. మొదట 1936 లో సూర్యుడి కళంకంలోనించి బయలుదేరిన ధ్వనులు విన్నారు. ఆ ధ్వనులు పగలే కాని రాత్రి వినిపించేవి కావు. యుద్ధంలో జుల్లో యీ రాడర్లు బాగా అభివృద్ధి పొందాయి. శత్రు విమానాలు యెంతో దూరంలో వుండగానే అవి వస్తున్నట్టుగా ముందుగానే తెలుసుకోటానికి వుపకరించేవి. వాటినే భిక్షోశాస్త్ర వినియోగించడం వల్ల చాలా విశేషాలు బయటపడ్డాయి. 1942 ఫిబ్రవరి 27, 28 తేదీలలో 4, 6 మీటర్ల మీద పనిచేస్తున్న రాడర్లు తరచుగా కొన్ని ధ్వనులను విన్నాయి. ఈ కళంతా పగలే. అవి శత్రువిమానాలను గుర్తించు మొదట. ఒకదాని కొకటి 15 మైళ్ళ దూరంలో వున్న రెండు రాడర్లలోనుంచి వాటిని విన్నారు. రాడర్లలో పాటు వుండే దూరదర్శకుల గుండా ఈ శత్రు విమానా లెక్కాడినా అవి చూశారు. సరిగ్గా

సూర్యుడు కనిపించాడు. ఆది నిజంగా శత్రువు చేసే ధ్వని అయితే ఆ శత్రువు సూర్యుడి మీద కూర్చోని వుండాలి. అయితే ఆ శత్రువు? సూర్యుడిమీది కళంకం.

1946 లో అలాంటి ధ్వని ఒకటి చాలా పెద్దదిగా సూర్యుడి అంచులమీద వినిపించింది. ఫిబ్రవరి 7 వ సూర్యగోళం మీద కేంద్ర యాన్యోత్తర రేఖకు ఇవళల కొంత దూరంగా ఒక పెద్ద మచ్చ కనిపించింది. అప్పుడే పెద్ద అయస్కాంతపు తుపాను రేగింది. 30 గంటల సేపుదాకా వుంది. 13 వ తేదీ కూడా మరొక అయస్కాంత కల్లోలం చెలరేగింది. కొంతమంది సూర్యోదయానికి పూర్వ మూ సూర్యాస్తమయసంకరమూ కూడా సూర్యుడి నుంచి శబ్దాలు విన్నారు. సూర్యుడి భ్రమణం సగం పూర్తి అయేసరికి మళ్ళీ మచ్చలు కనిపించి చివరికి ఐదే మునుపటి చాటికంటే చిన్నవి. ధ్వని కూడా చిన్నది. మిటరుకంటే తక్కువ తరంగ దైర్ఘ్యంలో చిన్న చిన్న అసాధారణ శబ్దాలు వినిపించాయి. 1-5 మిటర్లలో ఆదే స్పష్టంగా వినిపించింది. తరంగ దైర్ఘ్యం 5 మిటర్లదాకా పెరిగే కొలతీ శబ్దపుటత్వంకూడా పెరిగింది.

సూర్యుడినుంచి మనకు చేరే ప్రసారాల్లో విద్యుత్ దయస్కాంతప్రసారం కాంతి వేగంతో వస్తున్నది. ఈ విద్యుత్ దయస్కాంతప్రసారం సూర్యుడిలో బాగా సంకలనం వున్న ప్రాంతాల నుంచి వస్తున్నది. సూర్యుడు మన కిక్కున్న ధ్వనులకుగానీ, అయోనికరణానికిగానీ కారణం యిదే నంటాడు, సర్ యెక్స్ ప్లెట్ ఆస్టిటన్. ఆనలు యీ అయస్కాంతపుతుపానులకారణం భూమి వైపు వస్తున్న ఆవేశకణ మేమూలే.

ఈ ఆధిప్రాయాన్నే హంటివిల్సన్, కేం బ్రిడ్జి, పరిశోధన కాలంగా ప్రవహించారు. ప్రై ఫిబ్రవరి తుపానున్న చూసినప్పుడు విశేషిణులతో గమనిస్తే ఆమేనుం భూమిపై పే సెకండుకు 450 మైళ్ళ వేగంతో పచ్చిపట్లు తెలిసింది.

భూమి తనచుట్టూ తాను తిరుగుతున్నట్లు గానే సూర్యగోళంకూడా తనచుట్టూ తాను భ్రమణం చేస్తున్నది—యీ తిరుగుడం పడమర నుంచి తూర్పుకు. ఒక్కొక్క భ్రమణానికి చాలా కాలం తీసుకొంటుంది. ఐతే సూర్యగోళమంతా

ఒకే వేగంతో భ్రమణం చేయదు. మధ్య రేఖా ద్రువాలవద్దర ఒక భ్రమణానికి 35 రోజులు తీసు కొంటుంది. మధ్య రేఖవద్ద 25 రోజులు తీసు కొంటుంది. దీన్నిబట్టి సూర్యగోళం మొత్తంగా తనచుట్టూ తాను ఒకే వేగంతో తిరుగుడంలేదనీ, మధ్యరేఖా ప్రాంతంకంటే ద్రువప్రాంతంగా చాలా అలస్యంగా తిరుగుతున్నదనీ స్పష్టమవు తుంది. అంతేకాక మధ్యరేఖా ప్రాంతంలోనే రెండు వేగాలతో తిరుగుతుంది. సూర్యుని మధ్య రేఖ 24 రోజులకే ఒక భ్రమణాన్ని పూర్తి చేస్తే, అక్కడనే మచ్చలున్న ప్రదేశం 26 రోజులు తీసుకొంటుంది. ఇది జరగాలంటే సూర్యుడు వాయవ దాక్షిణ్య మై తిరాలి. సూర్యుడి మధ్యరేఖలోని ప్రతి అడుగు (ఉదా భాగంగా) కేంద్రంచుట్టూ వెళుతుంటే 1000 అడుగుల వేగంతో తిరుగుతున్నది. అంటే సూర్యుడి మధ్యరేఖమీద పడమటి అంచుల్లో అణువులు ఆ వేగంతో ముందై వుండి చాటుతున్నవి. తూర్పువైపుది అలాగే ముందైవు వస్తున్నది.

సూర్యుడిమీది వేర్వేరు ప్రాంతాల్లోని వే ర్వేరు వేగాల్ని నిర్ణయించడానికి సూర్యుడి మీది మచ్చలు బాగా వుపకరిస్తాయి. అసలు సూర్యుడు భ్రమణం చేస్తున్నాడనీ, విభిన్న అక్షాంశాలవద్దర విభిన్న వేగంతో భ్రమణం చేస్తుంటాడనీ, అందువల్ల సూర్యగోళం వాయువ దూపలో వుంటుందనీ మొదలసారిగా తెలుసుకో గల్గింది యీ మచ్చలవల్లకే సూర్యగోళం ఒక్కసారి తనచుట్టూ తాను తిరుగుటానికి మధ్య రేఖా ప్రాంతంలో 25 రోజులు, 300 వద్దర 27 రోజులు, 450 వద్దర 25 రోజులు, ద్రువ ప్రాంతంలో 35 రోజులు తీసుకొంటుంది.

మచ్చలతోను సూర్య వాయువరణంబో జ్వాలా మేఘాలుకూడా మనకు దిక్కు ప్తవి. అంటే నల్లటి మచ్చ తెల్ల మనకు కనిపిస్తున్నావో అదే విధంగా తెల్లని వెలుగులుకూడా మనకు కనిపి స్తున్నవన్నమాట. అంచులు కాంతి విహీనంగా వుంటది కొబట్టి అంచులవెంటే యీ కాంతి జ్వాలలు మనకు బాగా కనిపిస్తవి ఇది దాదాపు 5000 మైళ్ళ వెడల్పుయి 40,000 మైళ్ళ పొడవుదాకాకల్గి చాలా వికాలంగా వుంటది.

ఎలే మచ్చలమీదిగా యీ మంటల మేఘాలు నందవ్వరాల కరబడి వుండవు, యేకొద్ది నిమిషాలపాటో వుంటుంది. దాదాపు 25 నిమిషాలకు అది మాయమైపోతది. సూర్యకాంతి విశ్వవిశిలో చూస్తే యీ జ్వాలా మేఘాల వైభాగంలో నల్లటి మచ్చ పోకటి వుంటుంది. ఈ మచ్చ సాధారణంగా మొట్టమొదట ఆరివేగమైక సోర్వ గమనం, కర్వాత అదేరకంగా ఆగోగమనం చూపిస్తుంది. లేవనొకమైన యీజ్వాలా మేఘం సూర్యుడిలో కనిపించినపుడల్లా భూమి ఆయస్కాంత క్షేత్రంలో కొన్ని మార్పులు వస్తూనే వున్నది. భూమి ఆయస్కాంత బలార్ని, దాని దిశనూ చూపించే ఆయస్కాంతపు వనిముట్లన్నీ కొంత చెల్లెలింటుంది. కర్వాత 24 గంటలకు అక్కడనుంచి బయటకు కొట్టబడ్డ విద్యుత్కణాలు భూమికి చేరతాయి. కాబట్టి భూమి ఆయస్కాంతంమీద వాటి జోక్యం వాచ్చు తుంది. ఆయస్కాంతపు గుహకు లేస్తుంది. ఆరోగికాంతాలు వచ్చింది. ఈ విద్యుత్కణాలు భూ ఆయస్కాంత క్షేత్రంవల్ల ఆర్పించబడి అరివేగంగా వచ్చి భూమిని తాకుతాయి భూమి వాతావరణంమీద మార్పు వస్తుంది.

మనకు ప్రపంచాంతాల్లో 60 మెల్ల యెత్తున ఆరోగికాంతాలు కనిపిస్తున్నది. అక్కడ వుండే వాతావరణ వాయువీరన చాలాశక్తుల కాబట్టి కొన్నిమూలపదార్థాలు యితరపరిస్థితుల్లా చూపించే వర్ణ పటానికి విభిన్నంగా చూపిస్తున్నది. మనరాత్రి ఆకాశంరంగునున్నప్పుడంతలో ప్రముఖ పాత్ర వహిస్తున్న ఆవవచ్చ ఆరోగికాంతం మొన్న మొన్నటిదాకా కాస్తజ్ఞాన కనుగొన లేక పోయారు. క్రతనీ మూలద్రవ్యం వున్నందు వల్ల అలా జరుగుతున్నదని రుజువైంది. సూర్యుని జ్వాలా మేఘాలద్వారా విద్యుత్కణాలు భూమియొక్క ఆయస్కాంత ద్రవాలకు ఆర్పించబడి ఆరోగికాంతం లేర్పడు తున్నది.

ఇక రేడియో తరంగాల్ని ఒక చోటినుంచి మరొకచోటికి పంపడంలో సౌరజ్వాలామేఘాలు నిర్వహిస్తున్న పాత్ర అతిముఖ్యమైంది. వేల కొద్ది మెల్లదండి అప్పటికప్పుడు శబ్దాన్నిమనం పొందగల్గుతున్నామంటే ఏటి మనకళ్ళమే.

గోడచాటునవున్న మనిషి మనకు కనిపించాలంటే అద్దంతో చూపించాలి. ఆ మనిషికుంచి వెళ్లే కాలం కిరణాల్ని ప్రతిబింబింపజేసి అద్దం మనకు యే రకంగా చూపిస్తుందో అదే రకంగా శబ్దాన్నిసూడా ప్రతిబింబింపజేసే అద్దంలాంటి మధ్యవర్తి వుండాలి. ప్రదేశంలో? చోయే కాంతి కిరణాల్ని నిరోధించి అద్దం మనకు ప్రసరింపజేస్తున్నట్లుగానే ఉత్పత్తి అయిన శబ్దాన్ని ప్రదేశంలోకి పోనివ్వకుండా భూమిచుట్టూ తిరిగేట్లుగా చేయటానికి మనకొక మధ్యవర్తి కావాలి. అలాంటి మధ్యవర్తులు కొన్ని శబ్దం కూడా భూవాతావరణంలోనేవుండి ప్రతిబింబించేట్లు చేస్తున్నది. అది విద్యుత్స్వభావంకలది. సూర్యుడినుంచి వచ్చే అరివేగంపాతకాంతి ప్రాస్తవరంగాల్ని వాతావరణం బిడ్డించుకొంటుంది కాబట్టి సూర్యకాంతి మీదనే వాటి విద్యుదీకరణం ఆవారపడి వుంటుంది. సూర్యుడి కంకచక్రం వాచేకొద్ది దాని విద్యుదీకరణం యొక్క అరివేగంసూడా మారుతుంది.

ఇంతలే పెద్ద పెద్ద జ్వాలా మేఘాలు కనిపించినవి. 1947 మార్చి సెప్టెంబరు నెలల్లా పోలకులు చాలా పెద్దవాటిని చూశారు. రేడియో ప్రాస్తవరంగాలు బల్బులిని రేష్యు ఆమె కాలముఖ్య రేడియో వర్ణియకూడా చాలానాళ్ల చెల్బులిన్నది.

సూర్యప్రసంగా కట్టినవాడు సూర్యునిలా కనిపించక దాని చుట్టూ కాంతి వలయం మాత్రమే కనిపిస్తుంది. దాన్నే కాంతి చక్రం (Corona) అంటారు. సూర్యుడు అత్యుష్ణగోళం కాబట్టి, అందుండి బయటకు కొట్టబడే విద్యుద్రేణువులు ఆగోళం చుట్టూ యీ కాంతిచక్రాన్ని సృష్టిస్తున్నది.

సూర్యుడి నుంచి వుద్దతమయే యీ కదార్థ మంతా వాయురూపమైంది. అందులో ఉదజనం కాల్షియంలాంటి పదార్థాలుంటుంది. ఈపదార్థం వందలాది మెల్ల వేగంలో యెగిరిపోతుంది. అందులో కొన్ని జ్వాలలు మేఘాల మీదిగా దట్టంగా వుంటుంది. ఈ ఉద్గత మేఘజ్వాలల రూపేణా గానీ, యితర ప్రసారాల రూపేణా గానీ సూర్యుడినుంచి ప్రతి నిమిషానికి 24 కొట్ల బిన్నుల పదార్థం బయటికి వస్తున్నది.

నిత్యజీవనంలో నీతినియమాలు

వి. యస్. అవధాని

మనం మామనస్సు ఈ ప్రపంచంలో ఈనాడు ఏనోట విన్నా నీతి నియమాలు లేకుండా పోతున్నాయి అనే మాటలు వచ్చేవడే వింటున్నాం. అలా అనేవారు ఎంతవరకు నీతి నియమాలు కలవారు? అనేది ఒక ప్రశ్న. నీతిని ఈనాడు మనం ఎందుకు దూరం ఆపుతున్నాం? అనేది రెండో ప్రశ్న. అసలు నీతి అంటే ఏమిటి? దాన్ని మానవు డాచరించగలడా? ఆచరించడానికి వీలయిన నీతి స్వరూపం ఏట్లా వుంటుంది? ప్రతి ఒక్కరూ వరమార్థకమను సంపూర్ణ నీతిని ఆచరించిందే లేకపోయినా ప్రాథమికంగా మానవుడు నీతిప్రాయం డేలా ఆపుతాడు?

ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పకుని ఉన్న యగార్థశాసనం నీతిని తెలుసుకుని మానవ ప్రవృత్తి, ఆసక్తుల రీత్యా నీతిని ఎలా మార్పు చేసుకోవాలి అనే విజ్ఞాన కాసింది సాంఘికత్రు నడవడిగా కొంతమంది అట్టి నీతిని సాంఘిక్య పరచగలగాలి. అప్పుడే నీతి నిజమయింది అవుతుంది. అనీతిని అనుసరించి నియమం వ్యర్థమవుతుంది.

దీనితంపట్ల మన వైఖరి ఏట్లుండునో నీతిపట్ల కూడా మన వైఖరి ఏట్లే ఉండును. కాబట్టి నీతిని నిజగం చేయాలి అంటే మానవునికి తనను తాను అర్థం చేసుకోగల కామాతు శేర్పరచాలి. తనను తాను తెలుసుకోవడం అంటే ప్రతి అంశమూ స్పష్టంగా తెలియాలి అన్నా-తరతమ స్థాయిలు లేవని కాదు.

ఈ తరతమ అంశాల నిఃకీరిస్తూ మానవుణ్ణి నీతి ప్రాయుణ్ణి చేయాలంటే ఒక ఉద్యమం ఆవసర మవుతుంది. ఆ ఉద్యమం ఏట్లాంటిదిగా ఉండాలి, అది మానవుణ్ణి సాంఘిక దీవిగా ఉంచే ఎలా నీతివాదుణ్ణి చేయగలడు అనేది వేరే విషయం.

మానవుడు సాన్యంనుండి పుట్టలేడు—ఆవశ్యంించలేడు. అసలు ఏనీ సాన్యం నుండి ఆవిర్భవించదు. మానవుడు ప్రకృతి నుండి పరిణామం చెందాడు. ఈ ప్రకృతి నాన్ని నియమాల పనున గించి ప్రవహిస్తోంది. ఆ నియమాలు ఉన్నవి ఉన్నట్లు కాకపోయినా అలలి అలలి మూర్ఖులతో మానవునిగా ప్రతిబింబించి తీరుతున్నవి. అయితే ప్రకృతి పరిణామం— అది ఒక గుణంగానూ— మామనస్సుగానూ— ఒక దశలో ఆగి పోయేదికాదు. ఎందుకనంటే ప్రకృతికి మూలమను పదార్థపు టణువుల ఉనికి వల్లమా కంటే స్వభావం కలగి కనుక. కాబట్టి ప్రకృతి నియమాలు ఒక నియమాన్ని అనుసరించి మారుతునే ఉన్నాయి. ఆమార్పు మానవునిగా వస్తోంది. అలాగే ఆనందంలానూ, అలవాట్లలానూ, అభిప్రాయాలలానూ, విశేషాలలానూ ఈ మార్పు గోచరిస్తుంటుంది. కాగా అలాగే నడవడికి గీయకాయంగా నడతనూ నీతిని ఒక స్థావరంగా ఉంచించి (static) దానికి పరమార్థత కల్పించి ప్రవర్తన కంపరానిగా అనేకుల అనేక కాల కాల కాల మానవునికి నీతికి నడుమ ఒక పెద్ద అగాధాన్ని కల్పించారు.

ఆ అగాధం ఆవిర్భవిస్తుందని బహుశా వారికి తెలియకపోవచ్చు. వైగా వారి ఉద్దేశం ఆరంభ దశగా మానవుణ్ణి ఉద్ధరించాలనే సదాశయం కలదై ఉండవచ్చు కాని ఈనాటి హాస్థితికి కారణం గతం గతుక అది ఇంకగా కలిగియించింది. ఈ పరిణామం కలగడం తప్పు కాదు. దాన్ని ఈనాటి వాస్తవికతవృత్త్యా సరిదిద్దుకోక పోవడం మాత్రం పోవనియం.

నీతిని సంజ్ఞివృత్తియే— అంటే అందులో అనేక అంశాలు పుష్టమవుతున్నవి. గత తత్త్వ వేత్తలనూ సాంఘిక విజ్ఞానులనూ కూడా ఈ వీధి కలన్నీ గోచరించినవి. ఆ వీధిలను

నమస్వయం చేయడానికి వారు తమ శక్తికొలది ప్రయత్నించారు. కాని వారి శక్తి అనాటి విజ్ఞాన పరిధినిబట్టి నియమితమయింది. అందుచేత వారు ఈ వివిధ విధిలనూ సమన్వయం చేయడానికి చేసిన ప్రయత్నాలలో నమ భావాలలోని అసంపూర్ణతలం ప్రతిబింబించింది. కాని ఈ నాడు ఆ అసంపూర్ణత ఇదివరకంత ఎక్కువగాలేదు. కనుక జ్ఞానియైన మానవుడు, నీతిమూలం, వ్యక్తి భిన్నమయి ఆశాన్విత భయపెట్టే శక్తికాదని తెలుసుకోగలుగుతున్నాడు.

ప్రకృతి మానవునికి ఎల్లప్పుడూ సాయపడుతునే ఉన్నది. కాని మానవుడు ప్రకృతిని అచగాహనం చేసుకోవడానికి పొందిన చక్కలు ఆశని విజ్ఞానపు విధులలో కాళ్ళకాగా నిలవడానికి యత్నించి నవి. అలా నిలవగలగడానికి కారణం మానవునిలో అంతర్లీన శక్తుల పరిణామమే. ఆశక్తులు ఎంతెంతగా బయటికి విచ్చివో అంతంతగా మానవుడు ప్రకృతి బంధాలనుండి తప్పించుకుని తనలోంటున్నాడా పూర్తిచేసుకోవడానికి యత్నించాడు. యత్నిస్తున్నాడు.

“మానవుడు పాసి, సహజంగా అతడు బలహీనుడు. అతడు స్వయంపోషకుడుకాదు.” అనుశీలితాభిప్రాయంకల తాత్త్విక మాత్రం పరమార్థపు (absolute values) నిలువలను ప్రబోధించింది. ఆ బోధ ఒక మత మయింది. అనుభావలబిత నీతి అయింది. మానవాసక్త్యం ఒక సేరియం ఆగి, కారణాల ఈ పాసిమార్థిక నీతి సామ్యం మానవునికి గగన కుసుమమయింది. కాని ఈ చాటి మనస్తత్వశాస్త్రం మానవుడు సహజంగా (ప్రాయంగా) పోతు చాది అని దుబావుచేస్తోంది. ఆ ప్రతిపత్తి మానవుడు మనుగడకై చేసినపోరాటంలో స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. మానవుడు స్వయంపోషకుడు కాక పోయినా ప్రకృతి సాయంతో తనలోని అసంపూర్ణతను పూర్తిచేసుకోగలడని శారీర శాస్త్రమూ, తదితర ప్రకృతి శాస్త్రములూ ప్రదర్శించుచున్నవి. వైగా ఈ తాత్త్వికులు మానకు కనిపిస్తున్నంతా మిథ్య అంటారు. లేదనుకో, ఉండని అంటారు. కాని ఒక వాస్తవికతను మనం తెలుసుకోలేనంతమాత్రాన లేక

పోయింది కాదు. అది ఉన్నది. దానిని తెలుసుకోగల తాహతు అందులోని భాగమైన మానవుని మేధ కున్నది. అనుభవంలోకి రానినీతిని ప్రబోధించే నిలవలుగల తాత్త్వికతను మానవుని నైతికమైన రుద్ది దాన్ని అనుసరించనందు చేతడు అని నీతిపరుడు అని అడడు ఏదయినా కావచ్చు గాని నీతికి లక్షణం మాత్రం కాదు. వైగా ఈ తాత్త్వికత-దాని ప్రచారకలు ఎంత గొప్పనా రయినా కావచ్చు గాక-పురుష ప్రయత్నాన్ని ఆగొట్టి, పురుష ప్రయత్నంవలన వ్యర్థమయే కడవడిని అవినీరి అడడు మస్సాహసమాత్రమే అవుతుంది. నీతి మానవ ప్రకారం ఈనాటి మానవుని నవవడి అశని కడకు కన్న నిర్ణయిస్తుంది. అంతే వివరను తప్పచేసినవాడు ఇప్పుడూ తప్పే చెయ్యాలి. ఇప్పుడు తప్పే చేశాడు తాబట్టి ముందూ తప్పే చేస్తాడు. ఈ వాదనలోని కన్నం ఎంత గొప్పదయినా అట్లు రాయమిదా చెప్తున్నా బీమాగల మానవుడు నీతి బాంకుడు కావడంమాత్రం విచిత్రం లేదు.

ఇహ ఏకతాకతా చాడులైన వారు ఒక ప్రచారాన్ని లేవవీకారు. వారు ప్రతి దాన్ని ఊచికం అంటారు. ముగ్ధప్రకృతి అంటే అదీ ఊచికమే చుటారు. మరీ నీతి సంగతో అంటే మానవుడు ప్రమాదంవలన నీతివంతు డవు తాడంటారు. కాని అందరూ ప్రమాదానికి గురికారు. కానెల్లూర లేదు. ప్రకృతిలో మార్పు సహజ మయినా మానవునితోపాటు ప్రకృతి ఉన్నది. ఈ ప్రకృతిని గురించి వివేకంలేని వింతానలావానికి నీతి బుచ్చుడు కావడమేగాక అవినీతికూడా నీతి అవుతుంది. అట్టి నీతికి నిలువలకా యధార్థజగత్తులో స్థానం లేదు.

వ్యక్తి సమాధికి మూలం. వ్యక్తుల కలయికయే సంగమం. వ్యక్తుల జ్ఞానం మొత్తం అంతా సాంఘిక జ్ఞానం అవుతుంది. ఈ జ్ఞానం మానవుడు తన పరిసరాలను అందలి సూక్ష్మతనూ ఎరిగి—అందలి సూత్రములను తనలో ఆకళింపు చేసుకొనును. ఈ లక్షణం మానవునికి ప్రాయంకంగా నున్నది. అదీమానవుడు ఆకలికి భయపడ్డాడు. కొన్నాళ్లు క్రింద రాలిన ఆకలములూ, కాయగ సురులూ లిన్నాడు. తల పైకెత్తి చూశాడు. చెట్టన చాలాబండ్లు కనిపించినాయి.

సీతకి అస్కారం ప్రకృతిగాని మూలమయన
 యుక్తుల సహజవ్యాపారం. ఆ వ్యాపారమే
 సీతి కాదు. అని మానవ ఆంధ్రులలో సీతి అవు
 తుంది. మంచి చెడులను సాంఘిక దృష్ట్యా విమ
 ర్శించుకోగల తాహలే సీతి అయితే, సంఘం తన
 కన్న భిన్నమయిందయినా తన ఆసక్తులూ,
 ప్రవృత్తులూ ఒక్కొక్కసారి సంఘానికి వ్యతి
 కేకం కావచ్చు. దాని తప్పుపులను కార్య
 కారణపాద దృష్ట్యానూ, అనుభవం దృష్ట్యానూ
 నిర్ణయించగలం. దీనికంతమా మానవుణ్ణి సర్వా
 నికీ మూలంగానూ, సర్వానికీ అధినేతగానూ
 అంగీకరించగలగాలి. అంతేకాని అతిన్ని ధర్మం,
 సీతి, తత్వం వదలకు బలి చేయ
 సాగితే ఫలితం అరాజకం, భీభక్సౌమాత్రమే
 అవుతుంది. పిట్టవాణ్ణి దండించి శిక్షించి
 చేస్తున్న చెడును అసేయగలం. మంచిని
 చేయడం మాత్రం నేర్పలేము. మంచిని చేసినూపి,
 మంచికి సమూహాగా ఉండి మంచిని నేర్ప
 గలం. ఇదే కాలజ్ఞానం.

ఏది ఆభ్యుదయ సాహిత్యం?

కొత్తపల్లి రంగారావు

నెవ్వరినూ 2, 9 లేదీల "తెలుగు స్వతంత్ర"

సంచికలలో ఆభ్యుదయ సాహిత్యాన్ని గురించి శ్రీ ఆరుద్ర, కొడవటిగంటి ముంటుబరావు గార్లు ఆహాహలను గలిగిస్తూ, కొన్ని విపరీత వ్యాఖ్యానాలూ, తప్పుడు నిర్వచనాలూ గావించారు. ఆరుద్రగారు 'ప్రజాసాహిత్యం' అనే శీర్షిక కింద యిలా వ్రాశారు.

"ఆభ్యుదయ సాహిత్యానికి ప్రజాసాహిత్యానికి గల తేడాని చాలామంది గుర్తించినట్లు లేదు. ఇటీవల 'రెండూ ఒకటే'న్న పాఠశాల ఆభిప్రాయాన్ని చాలామంది చాలాగొట్టి వ్యక్తపరుస్తున్నారు."

"కానీ ప్రజాసాహిత్యం ప్రజాసాహిత్యానికి మరో పేరు."

"ఆభ్యుదయ సాహిత్యం వేలం క్యాబిజికి సంబంధించిన మాట అని ఆభ్యుదయ రచయితలు గుర్తుంచుకోవాలి."

"నేను చాలామంది రచయితలు మధ్య తరగతి నుంచే వస్తున్నాను. వీరు నేను విభావనతో ఒక ప్రత్యేకమయిన సంస్కారాన్ని సృష్టించుకొంటున్నారు ఈ రచనలకు తీసుకెళ్ళి గ్రామీణులకు వినిపిస్తే ఇవి వాళ్ళను బోధనకకపోతే తప్పు రచయితని గాదు; గ్రామీణుడిని అంతకన్నా కాదు."

"మన రచయితలు ఆభ్యుదయ సాహిత్యాన్నే కాక ప్రజాసాహిత్యాన్ని కూడా సృష్టించడం ప్రారంభిస్తే మంచిదే; గానీ ఆ తరగతి యొక్క సంస్కారం తెలియనివారే ఆ తరగతి సాహిత్యాన్ని గానీ, ఆ తరగతివాడ సాహిత్యాన్ని గానీ సృష్టించమనడం బాధ్యం గాదు. నిజానికి ప్రయత్నించినా, ఏ రచయితకీ సాధ్యం గాదు. బాధ్యత గుర్తెరిగిన రచయిత ఆనలు ప్రయత్నించడు."

ఇలాగే నడిచింది వ్యాసం అంతా.

ఇక ముంటుబరావు గారు 'గా కథారచన' అనే శీర్షిక క్రింద — "నేను ఆభ్యుదయ వాడిని. సాహిత్యంద్వారా మనుషులు ఉత్తేజమలవ్వతానీ, జీవితాన్ని ఆర్థం చేసుకోగలుగుతారనీ, వారి భావాలు ముందుకు బోతాయనీ నా దృఢ విశ్వాసం."

అని మళ్ళీ—

"నీలే, నేను మధ్యతరగతి సంస్కారం గలవాణ్ణి. ఈ సంస్కారంతో నేను ఆభ్యుదయ రచనలు చేయగలను అని ప్రజాసాహిత్యమూ, శ్రామికవర్గ సాహిత్యమూ సృష్టి చేయలేను. ఉంచితే నా రచనలు ప్రజాసాహిత్యాన్నే శ్రామికులనూ ఉద్దేశ పరచలేవు. కానీ మధ్య తరగతివారిలో ప్రజాజీవితానికి ఆనుకూలించే పనినినే లెక్క పెడకాకం ఉంది. ఈపని ఎంత నిజయవంకం గా తెచ్చుకొనితే నేనంత ఉత్తమ రచయిత అనిపించుకుంటాను."

అని వ్రాశారు.

పై పార్థులలోంచి వారి అభిప్రాయాలను స్పష్టంగా యిలా చెప్పవచ్చు.

(1) ఆభ్యుదయ సాహిత్యమూ, ప్రజాసాహిత్యమూ ఒకటి కాదు. ఒకటి రొక్కరలేదు. రెండూ వేరువేరు సాహిత్యాలు. (2) మధ్య తరగతి నుంచి వచ్చిన రచయితలు మధ్యతరగతికి దప్పితే, ప్రజలకు ప్రజాసాహిత్యాన్ని సృష్టి చేయలేరు.

ఇవి ఎంతవరకు నిజా? ఏని ఆభ్యుదయసాహిత్యం? మధ్య తరగతి నుంచి వచ్చిన రచయితలు ప్రజాసాహిత్యాన్ని సృష్టి చేయలేరా?

ఇవి మనం చూచి పరిష్కరించవలసిన సమస్యలు.

ప్రజల కొక అడుగు ముందుండి వారి పరిస్థితులనూ సమస్యలనూ అర్థం చేసుకొని, వారికి సరి

ఇక యీనాటి నుగతి. ఈనాడు జానపద సాహిత్యం వెనకటి ప్రత్యేక గుణాలతో కొత్తగా వివిధ ప్రత్యేకంగా ఉత్పత్తిగావడం లేదు. కారణం: ఆయా ఘటనలు, ప్రకాశనస్థలను తీసుకుని, ప్రజలనుంచి వచ్చి, ప్రజల్లో చురుకేనే

ప్రజల కర్థమయేట్లు, నారు మెచ్చునోనేట్లు
 నాయ లేకపోలే, అది—“నీ కవిత్వం... నా కవి
 కర్మ... ఇంకొక కవిత్వం జననాదుకూడా చాంఛించ
తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం
 తనూ... గురితోలయ్యోలే చెప్పినట్లు, రచ
 యిక కవిత్వం అవుతుంది. ప్రజ లేదకలా
 కవిత్వం, నా కవిత్వం నా కవిత్వం... అదిగా అర్థం

చేసుకొని వారికర్థమయ్యేలా వ్రాసి వారిని ముందుకు తీసుకు పోవలసిన బాధ్యత తప్పకుండా రచయిత మీద ఉంది.

రచయిత ఏ తరగతి వారైనా, కందితరగతి వీడిత ప్రజాసౌహార్ద్ర కష్టాలను గురించి వ్రాయాలను కొంటే వ్రాయడం ఆహ్లాద కుటుంబరావుగార్లు భావించేంతకష్టం మా గ్రంథాని. ఆ యి లే, అందుకు నిరంతర ప్రయత్నంమటు కవనరం. ప్రజాఉద్యమాల్లో పాల్గొంటూ వారి కష్టసుఖాలూ, చిత్త ప్రవృత్తులనూ పోలింపడం ఆవసరం. పుట్టినవాడి మనిషి విజ్ఞానాన్ని సుపాదించడానికేలా కష్టపడుతున్నావో, అలాగే ప్రజాసౌహార్ద్రాన్ని తీర్చిదిద్ది ప్రజాహృదయ నిర్మాత గావడానికేలా శ్రమించాలి. కుటుంబ రాత్రిగారు-మార్క్సిస్టుగాన్ని అభ్యయనం చేయడంవల్ల తమకొనో మేలు కలిగిందనీ, సమాజ వ్యాధినిగురిచీ, దాన్ని తాగుచేసే విధానాన్ని గురిచీ మొదటిసారిగా తెలుసుకొన్నాననీ తామే వ్రాశారు.

రచయితకు శాశు వ్రాసే విషయాన్ని గురించి వివరంగా తెలియనిచే వ్రాయగూడదు. నిజమే. కాని, తాను వ్రాసేది హెచ్చుమంది ప్రజల కుపయోగించినపుడే గదా తన రచనకు సార్థక్యం? తన రచనకు హెచ్చు ప్రయోజనాన్ని ఆపేక్షించే రచయిత, రచయితగా తన బాధ్యత గుర్తెరిగిన రచయిత అందుకోసం తప్పకుండా ప్రయత్నిస్తాడు. ఎంతైతా శ్రమపడతాడు. జాతీయన్ ఘోషితో మొదలయిన ప్రముఖ రచయితలు చిత్రహింసలకు గురై పృథ్వీవును నయితం ఢిక్కించారు.

రచయితలందరూ కష్టపడతారు గారు. పట్టణంగా ఉన్నా తమచుట్టూ బీదప్రజలూ క్యామలూ ఉండకపోరు. మధ్యతరగతి అన్నంత మాత్రాన తమచుట్టూ రోజూ చూచే కొన్ని తరగతి ప్రజా జీవితానికీ దూరం గానవసరంలేదు. దూరం గానాలి ఆనుకోకుండా ఉండాలి. తెలుగు రోవాలి అని దీక్షతో కృషి సలపాలి.

ఏ రచయితైనా, కార్మిక జీవితంలో సంబంధం లేకుండా పెట్టుబడిదారీ జీవితాన్ని, తన చుట్టూ ఉన్న బీద ప్రజాసౌహార్ద్ర సందర్భం లేకుండా మధ్యతరగతి జీవితాన్ని ఎలా చిత్రించ

గలడు? స్వల్పంగా, ఒకవేళ ఏమైనా వ్రాసినా, అది వాస్తవికతకు సంపూర్ణమైన ప్రతిబింబం మాత్రం కానేరదు. తప్పలతడక, అలద్దాల పుట్టు మాత్రం అవుతుంది. ప్రజలందరికీ సంబంధించిన ఆర్థిక సామాజిక వైఖ్యానికాని వివిధ జీవిత కోణాలనుంచి వేరుబడిన వచ్చి సెక్సు కథలనే వ్రాసినా అవి కేవలం నీరసం, నిర్జీవమాత్రమే అయి ఊ సారసత్వంగా జేరతాయిగాని, కుటుంబరావుగా రాశించనట్లు ఉత్తమ కథలు మాత్రం గావు.

హెచ్చుగా మధ్యతరగతి పాత్రలనే తీసుకుని వ్రాసినా, జీవితాన్ని గురించి దృక్పథం ఆ భృత గుంక రమైన వృద్ధి ప్రజల కుపయోగించే ప్రజాసౌహార్ద్ర సే అవుతుంది గాని వేరుగాదు. ఈరోజు మధ్యతరగతి సచేత జీవిత సమస్య తెనుక్కొంటున్నాయి. ఆ సమస్యలు ప్రజా సమస్యల గో ముడిబడి ఉంటాయి. ఉదాహరణకు- ఉపాధ్యాయుల సమస్యలు విద్యార్థులకు కూడాను. వాటికోసం పోరాడితే అది ప్రజాపోరాటంగాక ఏమవుతుంది? అంచేత ప్రజలు వాటిని సామర్థాలతో చూడడమేగాక ప్రత్యక్షంగా సహాయం గూడా చేస్తారు. తనక జీవితం సర్వతోముఖమైనది. సర్వలక్షా సంబంధించింది-అది సమగ్రంగా ఆర్థం చేసుకుని వ్రాసిన ప్రతి రచనా ప్రజాసౌహార్ద్రమే.

ప్రసిద్ధ రచయిత లనేకమంది మధ్యతరగతి నుంచి వచ్చారు. మార్క్సిస్టు, బోల్షెవిక్, రెనిన్ మొదలయిన వారంతా మధ్యతరగతి వారైనా ప్రజాజీవితాన్ని గురించి ఎలా వ్రాయగలిగారు? నూతనసమాజ నిర్మాత తెలా కాగలిగారు? బాల్ స్టాయి నిరంకుశ రాజవంశా న్నుంచి వచ్చాడు.

ప్రజాసౌహార్ద్రాన్ని వ్రాయలే మనుకొడం మనిషికి తన కట్టా, హృదయం, మేధస్సు తాలూకు శక్తి సామర్థ్యాల్లో విశ్వాసం లేక పోవడమే అవుతుంది. సంస్కారం మనిషి శ్రమ వడి సుపాదీప్త వచ్చేదిగాని, పుట్టుకతో వచ్చేది గాదు.

తన పర్గవృష్టి, పర్గప్రయోజనాన్ని వదిలి వీడితడర్గ దృష్టి నలవర్చుకొన్నప్పుడు వీడిత

ప్రజానీకం కోసం వ్రాయడం ఏమీ కష్టంగాదు. అందు కష్టంలేక కుంటిపాకులు చెక్కకోడం మన శుద్ధికి నిదర్శనం కాదు. లామూ నిస్సృహలో వడి, నిరాశావాదులైనది గాక, మిగిలిన రచయితల్లా గూడా ఆపోహలు గలిగించి బూటి వాతావరణం గలిగించడానికే యీ విపరీత వ్యాఖ్యానాలు కోర్చుడతాయి.

ఇవేకే రెండే రెండు కథాని. ఒకటి: ఆమె 93ా పెట్టుబడిదారీ వర్గ నియంతృత్వంలో నిరంధ దేశాల్లా ఉన్న ప్రజానిదర్శనాల నడక ఆయా దేశ పెట్టుబడిదారీవర్గ నియంతృత్వంలో గూడిన ప్రభుత్వపక్షాలు. రెండవది: సోవియటు ప్రజా

ప్రభుత్వాల నాయకత్వాన, ఆయాదేశ కామిక వర్గాల నాయకత్వాన ప్రజాశంక నంతులనో జేరి, ప్రజాశంక విప్లవంకోసం ఏరాడే ఆయా దేశ ప్రజాపక్షాలు. రెండే రెండు సాహిత్యాలు: ఆభివృద్ధి నిరోధకమైన బూర్జువాసాహిత్యం. ఆభివృద్ధియకరమైన ప్రజాసాహిత్యం. మూడో పంథా అబద్ధం.

ప్రజలయెడ కను బా ధ్య కను నిశ్చయించి, పెట్టుబడిదారీ ప్రభుత్వ నిర్మాణాలకు జడిసి, ప్రజాసాహిత్యం కోసం వారాడలేక ఆయా దేశో కుంటిపాకులు చెక్కకున్నారక మాత్రాన ప్రజలు విక్లవించాలను.

గొత్త పద్ధతులు

ఉ ప న్యా సా లు

“రావు”

ఉపన్యాసమంటే బెంగారీనాథ కలంతోనూ, తెలుగునాథ్ కోటిగోనాచేసే ఉపకంపుకు. నేకం వ్యవస్థలం కాకప్రావృత ఉపన్యాసాలకు. రాజకీయోపన్యాసాలకు—ఆలో ఇంతో ఆర్థం ఉండేది. ఇప్పుడు లేదు.

వెనకటి ప్రజాస్వామి ఉపన్యాసమందు గొప్ప వక్త అయినా కాకపోయినా, అలాగాదు చెప్పే విషయం మనకు ఏ మాత్రమూ గొత్తకాక పోయినా ఉపన్యాసం చేసేవాడికి, విన్నవాడికి కూడా విదోషైతన్యం కలిగింది.

ఇప్పుడు రాజకీయోపన్యాసాలు నన్నాయి మేరాలవతూ, మేవావాణివతూ, హరికథల వతూ, తోలుబొమ్మలవతూ అయిపోయాయి. నలుగురుచేరి డబ్బు ఏగాని ఖర్చుకానూడా కొంతకాలం “నాకనం” చెయ్యటానికి ఇదివరలో ఏచేనయితే ఉపకరించేవో వాటన్నిటి స్థానమూ ఉపన్యాసం ఆక్రమించేస్తున్నది. కాఫీహోటలు తెరిస్తే ఉపన్యాసం. కిట్టోట్టు తెరిస్తే ఉపన్యాసం. సోదామాపు తెరిస్తే ఉపన్యా

సం. పెట్టుబడి ఉపన్యాసం. పిల్లలుపుడిలే ఉపన్యాసం. ఈ ఉపన్యాసాలకు క్రి సర్వీసు విశోవాలన్నిటిగోనూ పోల్చటంకూడా పొర పాటే. తోలుబొమ్మలూ, మేవావాణిలూ కొంత వరకు “రంజు”గావన్నా ఉంటాయి. ఈ ఉపన్యాసాలు కేవలమూ రాం భజనలతోనూ, హరి కథలతోనూ సమానం. అంటే అందులో వినే టందుకు ఏమీ ఉండదు. అంతా రోకటి పాట. హరిదాసుగారు సభవారిని “మే ఫక్రాగేకరు లారా!” అంటే, ఉపన్యాసమందు ‘మే దేశపత్త లారా!’ అంటాడు. వినే వాళ్ళలో మఫ్తీగో ఉన్న మార్క్సిస్టులూ, యాంటీకాంగ్రెసువాళ్ళూ, విమర్శకులూ ఉండవచ్చని ఉపన్యాసమడి బుర్రకు ఎక్కనై ఎక్కడ.

“ఈ సోదామాపు (లేక కిట్టోట్టు) ఆరంభించిన క్రి ఫలూనివారు నా చిరకాలమిత్రులు. ఆయన ఈ సోదామానియూ నత్తాహించలకు చచ్చులేకుండా గాంధీజీ సిద్ధాంతాల ననుసరించి దేశభిక్షతో ప్రజలకు సజ్జయిచేసి లక్షలుగడించి

అపారమైన దేశసేవ చేసి, దేశంయొక్క సంపద పొచ్చించటానికీ, అంతర్జాతీయ వాణిజ్యం పెంపొందించటానికీ తోడ్పడతారని విశ్వసింపబడాలి..."

ఈసోగా ఉపన్యాసకుడికి ఆసలవిషయం మరిచిపోయానని తోస్తుంది.

"సోదా అంటే భాగం వచ్చింది. మేముతా పంథాందల ముప్పయ్యిట్టా వేలూరు సబ్బయిట్టాంచి మద్రాసు వస్తుండగా దాహమయింది. ఎక్కడా నీర్లు లేవు. మృత్యువువాణ్ణి పిలిచి తలా వది సోదాలూ తీశాం. మహా బాగున్నాయి."

ఇంకా ఆసలు విషయం అందటాలేదు.

"ఇంతా ఎందుకు చెప్పానంటే అప్పుడు మనం (మే చేశా ఫ్రెంచ్‌లారా!) వడ్డ కట్టలు పుకాబాలేదు. గాంధీజీ ధర్మమా అంటూ మనం (డిటో) గట్టెక్కిం. స్వరాజ్యం వచ్చింది. స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది. దేశం ఇంకా కాక పోలే లేవన్నా సుభిక్షం అయిపోవలసిందే. దీనికి తెరుగులేదు. మీరు సుదేశీపించవలసిన ఆప సరం ఎంకమాత్రమూ లేదు."

కాస్త పాకాన సదుతున్నది.

"ఇక ఆంధ్ర రాష్ట్రం సూటా. అది వస్తుంది. రాకేం జేస్తుంది? ఎందుకు రాదు? ఎవడితోనం వస్తుంది? రాక ఎక్కడికి పోతుంది? మన పట్టాభి ఉన్నాడు, మన సైన్యాలా ఉన్నాడు, మన వర్గా రున్నాడు, మన-మన-మన వాళ్లంతా ఉన్నారు. మనమందరమూ ఉన్నాం."

(హర్షధ్వజాలు)

ఉపన్యాసం రక్తి కట్టేస్తున్నది. ఈ వేషిమీదే రెండు బెబ్బలు కొట్టాలి.

"ఆంధ్ర రాష్ట్రం వస్తున్నది-వచ్చేసింది! ఇక మనం దాన్నిగురించి ఆలోచించవద్దు. దాన్ని తూర్తిగా మరిచేపోవ్వండి మనం చేస్తున్నాను. (చప్పట్లు) కాసి-ఆంధ్ర రాష్ట్రం వచ్చిందని సంతోషమా, కానేకాదు! ఆంధ్రరాష్ట్రం రావ టం ప్రధానం కానేకాదు. అసలది, నన్నడిగితే అవసరం, వ్యర్థం, నిరుపయోగం. (చివేవాళ్ల అక్కర్లం) ఈ ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఎట్లా ఉండబో తుంది? మనలో కమ్యూనిజం బాడ్యం వ్యాపించి

నట్టుగా ఇంకే రాష్ట్రంలానూ వ్యాపించలేదు. ఆంధ్రరాష్ట్రం వచ్చాక మనం మన రాష్ట్రాన్ని చూసి సిగ్గుపడి తలవంచుకోవలసి వస్తుంది. మన రాష్ట్రంలో అరాచకంలేవ్వు ఉండదు. మనకన్నా కమ్యూనిస్టుల ఉధృతం బాస్త్రీగా ఉన్న బెంగాలు చూడండి. అక్కడి రాజకీయాలు చూడండి. సిగ్గు, సిగ్గు! ఎంతకాలమైతే మనమీ కమ్యూ నిస్టు వీడను, ఈ హంకనులను, ఈ హింసావాదు లను వదలించుకోలేమో అంతదాకా మనం ఆంధ్రరాష్ట్రం అడగజేద్దాం. నిజం వదిలే. ఈ వీడ వదిలించుకుని మనం సవినయంగా వర్ధాన్త దగ్గరికిపోయి, 'అడవ్వా, వర్ధాన్తీ మేం మా రాష్ట్రాన్ని కమ్యూనిస్టు చేశాం చేశాం. మాను పయచేసి ఆంధ్రరాష్ట్రం ఇప్పించండి', అంటే మద్రాసుతో సహా వచ్చేస్తుంది. రా కెక్కడికి పోతుంది? మద్రాసు. వాని బా బూ మూ దా వస్తుంది—మనలో కన్య లేనూడా ఉండే... ఇనుగో, రిపబ్లిక్స్టో! ఈ ముక్కుల రానుకో కండి..."

ఇంతా రాజకీయ గాంధీజీ.

సాహిత్య రాంధీజీ ఆరి ఇంకోమోస్తరుగా ఉంటుంది. (బ్రాహ్మణాధ్యాయి చేసే వాళ్ళకి బొడ్డి సంభావనలూ, సాంప్రదాలూ, కట్టిన బ్రాహ్మ ణాధ్యాయి లేకపోలే ఎంతదాలో సాహిత్యపరు లకు ఉపన్యాసం లిచ్చే అవకాశాలు లేకపోలే అంతదాక. బొడ్డిగా రాకేలేని సమయంలో నిబట్టబొట్టు గుమాస్తాలవధనంబాట్ల మీటింగులు చేసి సిలిచినా మన సాహితీపరుడు మాట్లాడ టానికి ఒప్పుకుంటాడు

సాహిత్య ఉపన్యాసాలలో విశేష మేమంటే, ప్రతిక్షణమూ ఉపన్యాసమనం—రింగస్థలంమీది నటుడులాగా—సదమృల దృష్టి తన మీదికే తెవ్వోనటానికీ ప్రయత్నిస్తాడు. ఈ ప్రయత్నం వెనకటింజాట్లో కోవ్వంగా ఉండేది. ఇప్పుడు కట్టుతెగింది.

"నన్ను మాట్లాడమన్నారు. ఇత్వోకుల్ని గురించి మాట్లాడమన్నారు. ఇత్వోకుల్ని గురించి మాట్లాడడానికి నేను తప్ప ఆంధ్రదేశంలో ఎవ రున్నారూ? బెంగాలీవాళ్లల్లా ఏమన్నా ఉన్నా

లేమా, మహారాష్ట్రా! ఏమన్నా ఉన్నా లేమా నే చాల్లేదు. నాకు తెలుసు. తెలుగు వాళ్లలా లేరు. నాకు తెలుసు. 'ఇ-క్వె-స్' అంటే ఏమిటి? మీ పెథవ మొహాల్లా ఒక్కడు చెప్పలేదు రానిస్తా. కావలిస్తే స్టాంపుమీద రాసి రిజిస్టరు చేసిస్తా... ఏమిటి చెలవిస్తాను? నన్ను చెప్పమనా? నే చెప్పకు. చెబితే మీ కర్థం కాదు కనకా! నూర్పొడి."

ఉపన్యాసం ఇంకా సరిగా గాట్టో పడక ముందే ఉపన్యాసకుని చాలా సూచనలు వస్తాయి. ఈ మకలం చేసే ఎంత నిపుణాల్లో ఇప్పటికన్నా గ్రహించారా? గ్రహించినట్టు లేదే? పనిగాపని, నీళ్ళకు పెద్దనాళ్ళ సమక్షంగా ఎట్లా ప్రవర్తించాలా ఇప్పుడే చేప్పెయ్యగూడదా? వాడెవడో సిగిల్ పెట్టు అంటించాడు! నేను మాట్లాడుతున్న ఈ సభమీద తనకు గౌరవం లేదని చూపించానికే! ఆ మకలం నవ్వు పంటున్నారు! నన్ను చూడేవా? అమూల నలుగురు నేరే సభ చెట్టాలే!

"దీన్ని సభ అంటారు. సభలో మామనే వాళ్లకి సభ్యత తెలియాలి. ఇది క్లబ్బుకున్నారో, ఎన్నికల మీటింగుకున్నారో నాకు తెలియడం లేదు. సిగిల్ పెట్టు కాల్చేవాళ్లూ, మాట్లాడుతున్న వాళ్లూ కక్షలం లేవారా?" (సభలో కొంచెం జోలూచాలి.)

సభ ఏర్పాటు చేసే వారు వచ్చి ఉపన్యాసాన్ని శ్రద్ధగా ఆలించడంలేదని సద్దు చేయవద్దని సహస్రులకు విన్నవించుకుంటారు. ఆ తరవాత ఉపన్యాసం సాగుతుంది. ఇక్కడులకు సంబంధించిన ఉపన్యాసంలో ఈ కింది మహత్తర విషయాలు మనకు తెలుస్తాయి :

"మనం బానిసత్వంలో ఉండి మరీ ముందుకు వచ్చాం. ఇప్పుడు మనకు వెనక్కు తిరిగిపోయే స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది. మనం ఇక్కడులనాటికి పోవాలి. అక్కడ ఆగాలి. ఈ రైల్వూ, ఈ విమానాలూ, ఈ గడియారాలూ ధర్మాన్ని నాశనం చేశాయి. ఎందుకీ? బ్రెమెంత అయిందో ప్రతిక్షణమూ చూసుకోవాలా? మనం గడియారం చూడకపోతే కాలం జరగదా? జీవిత

మంటే ఏమిటి? పుట్టటమూ, పెరగటమూ, చాపటమూ- ఇంతేగా! ఈ భాగ్యానికి రైల్వేం దుకు? గడియారా లేదుకు? యధార్థ జ్ఞానం బ్రహ్మజ్ఞానం. అది సంపాదించడానికి విమానా లేదుకు? కాస్త పరిశోధన లేదుకు? మన రుచి, క్వరులు ఇట్లా వాళ్లలా కూడా వుండాలే. మనకి ఆరాటాలూ, తాపత్రయాలూ, యుద్ధాలూ చేసి ?

"స్వరాజ్యం కావాలి, కావాలి, ఉన్నారు. వచ్చింది! తృప్తి అయిందా? ఏం వారిగింది? జీవితం ఏ విధంగా బాగుచేసింది? మరింత చందాలమయింది. స్వభావ, స్వసంస్కృతి నిజమైనవి. అవి పోగొట్టుకున్నాం. అవి సంపాదించాలి. అంతేగాని స్వరాజ్యం చేసికి చిక్కు చూలిన రాజ్యం. నిన్ను నువు నిగ్రహించుకో లేవు గాని రాజ్యాధికారంతో అందర్నీ నిగ్రహిస్తావా? చేసికి? ఏం సాధించటానికి? అందర్నీ తనస్సులను చేస్తావా చెప్పి! కృతయుగం తెస్తావా? తీసుకురా? రామరాజ్యం నిలబెడతావా? నిల పెట్టు! లేకపోతే ఈ ఆర్యావంశం కా కట్టి పెట్టు!... స్వాతంత్ర్యం వచ్చిందిట. స్వాతంత్ర్యం! సిగ్నోట మాట్లాడే భాష నీదేనా? నీ నెత్తిమీది జాట్లు నీదేనా? నువు కట్టిన కట్టు నీదేనా? ఏం స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది సిగ్నో?... లేమా, కమ్యూనిజమని గంతులేస్తావు. తుపాకి తీసుకుని అందర్నీ కాలపుట మేగా కమ్యూనిజ మంటే? రష్యా చెప్పినట్టు వివటమేగా నీ మతం! ఇదేనా స్వరాజ్యం?..."

7

ఒకరోజు మధ్యాహ్నం రామదాసు ట్రస్టీ కేసు వెళ్ళివచ్చి నరసింహంతో తాను వెళ్ళిపోతున్నాననీ, యిక బహుశా తిరిగిరాననీ చెప్పాడు.

ఆ వేళ ప్రాద్దుటే నరోజు మిషనరీస్కూలు నుంచి వచ్చేసిందనీ, చాళ్ళ పేనత్త దగ్గర వుంటుందనీ రామదాసు తెలుసుకున్నాడు. ఆ సంగతి విచగానే నిజంగా దాసుకి మతి చలించి పట్టయింది. ఆతని కిప్పుడు ఒకటే ఆలోచన— ఆమె వుంటున్నయింట్లోనే ఎలాగో ఆశ్రయం సంపాదించి తను ఎవరికీ మంగురించి తాపక్రయ పడుతున్నాడో ఆమె సాన్నిధ్యంగా నిత్యమూ వుండాలి అతనివాంఛ.

అతను ఆలోచించాడు, ఎత్తులువేళాడు. చివరికి సుబ్బారాయుడు కాననసభా సభ్యుడయిన సంగతిజ్ఞాపకం వచ్చింది. సుబ్బారాయుడి కిప్పుడు కార్యదర్శి కావాలన్న సంగతికూడా దాసు తెలుసుకున్నాడు. వెంటనే అతను సుబ్బారాయుడి అంతరంగిక కార్యదర్శి అవటానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. తాను పూర్వం పనిచేసిన నిఘంటుకార్యాలయ సంపాదకుని దగ్గరకు వెళ్ళి ఒక సిఫారసు ఉత్తరం తెచ్చుకున్నాడు. ఆ సంపాదకుడు దాసుమీద ప్రేమచేత సుబ్బారాయుడితో ముఖస్తుంగాకూడా అతనినిగురించి చెబుతానన్నాడు. దాను సుబ్బారాయుణ్ణి వెళ్ళి కలుసుకోవాలి; అంటే ఆలస్యం, ఉద్యోగం తప్పకుండా ఆవుతుంది.

నరసింహం దాసు వెళ్ళిపోతానంటే బాధ పడ్డాడు; చాలా ఆశ్చర్యం చెందాడు; నోట మాటరాక దాసుకేసి కొంతసేపు నిర్ధాంతపోయి చూశాడు. చివరికి యిలా అన్నాడు: “కాని

మనం యింత ఆకస్మాత్తుగా విడిపోవటానికి వీలు లేదు. మనకి కొన్ని సంవత్సరాలవరకూ చెయ్యి వలసినపని చేల్సివుంది. నేను నిన్నీ పనిగా ప్రవేశపెట్టాను, నీ ఆమరం నాకు చాలావుంది. అయినా నువ్వెక్కడికడతావు? నిం చెయ్యి దలచుకొన్నావు?”

“నే నొక కాననసభ్యుడికి కార్యదర్శిని కాబోతున్నాను.” అన్నాడు దాసు నెమ్మదిగా.

“కాననసభా సభ్యుడికి కార్యదర్శివా?” అని నవ్వి, “నువ్వు నరవాకి అంటున్నావేమో. నీకు శ్వరగా లభించే యహద్భాగ్యం వదిలిపెట్టి అటువంటి చిన్నపని నువ్వు వెడతావంటే నేను నమ్మను. బాగా ఆలోచించు. మనకి మాత్రం త్వరలోవిషయంకప్పదు.” అన్నాడు నరసింహం.

దాసు భుజాలు విడుల్చుకొన్నాడు నిర్ణయంగా; ఏ చిరునవ్వు నవ్వాడు. అతనికి పేను ప్రతివ్వలు ఒక తెక్కలావా? అతని భావంతా నరోజు సౌఖ్యమేగా? ఆచికోసం నిర్విచారంగా దేన్నైనా ఒదులుకోగలడు. అతను కావాలనే అక్కల్సు పదవి కోరుకుంటున్నాడు. తన కప్పుగింబ బడిన పిల్లను నదా కాపాడటమే ఆశనిలక్ష్యం.

“అయితే నీకు మన జరికోధనగా పరిపూర్ణత సంపాదించాలని లేదన్నమాట.” అన్నాడు నరసింహం మళ్ళీ. “నేను పరిపూర్ణత సాధించవలసి నది వేరేవుంది. అక్కడ పరికోధనలు సాగించటానికే నిన్ను వదిలి వెడుతున్నది. న నేమీ ప్రశ్నలు అడగను. నా పని పూర్తవగానే నే నొచ్చి నీ కంతా చెబుతాను. నా కోసం మాత్రం నువ్వు విచారించకు. నేను చాలాసుఖంగా వున్నాను. ఈ సన్నుండేళ్ళబట్టి దేనికోసమైతే నేను ఎదురుచూస్తున్నానో అఅవకాశం యిన్నా

శక్తి కాకు లభించింది. నన్ను నువ్వు బాగా ఎరు గుడువు. నేను తెలివితక్కువ పనిచెయ్యటానికీ, సిగ్గుపడవలసిన పనిచెయ్యటానికీకూడా నమద్దణ్ణి కానని నువ్వు ఎరుగుదువు కాబట్టి నా గురించి తానప్రయోగడకు. నన్ను బాగా ఆర్థంచేసుకో. నే నిప్పుడు చాలా అనందంగా వున్నాను. నా జీవితంగా నెరవేర్చవలసిన పని పూర్తి అయే నమయం ఆనన్నమయింది."

సరసింహం దాసు చెయ్యిరట్టుకుని వాళ్ళ ల్యంతో నిమిరాడు. అతనికి దాసు ఆశ్రుత, నంతోవం చూస్తే వాళ్ళ విడిపోవటం ఎంతో ముఖ్యంగా కనిపించింది. దాసు వీడో తన జీవిత లక్ష్యం కోసమే అతనికి త్వరగా కలుగబోయే మహద్భాగాన్ని త్యాగంచేస్తున్నాడని అతను గ్రహించాడు.

మరునాడు రానుదాసు అతన్ని వదిలి వెళ్ళి పోయాడు. రాత్రింతా సామాను సర్దుకోవటం లోనే గడిపాడు. అతని మృదయం చాలా వేగంగా కొట్టుకోవటం మొనలుపెట్టింది. అతను ఆకానిరాకలమధ్య అల్లాడుతూ వన్నెందు పంపత్సరాలు ఆ నాలుగు గోడలమధ్యా గడి పాడు. అటుమటివాడు ఆ స్థలాన్ని వదిలివెళ్ళా లంటే చాలాచిరంగా వుంటుంది. దారిలో వెడుతూ సరసింహాన్ని ఆకి గాలి అన్నాడు.

"వీలయితే నేను మళ్ళివచ్చి నిన్ను కలుసు కుంటాను. నా గురించి నిరాశ చెందకు. నీ పరి శోధన సాధించి యద్దరి ఫలితాన్ని చెప్పేటాడు" అని వెళ్ళిపోయాడు. త్వర త్వరగా. సరసింహం తనవెంట రావాలనే ఉద్దేశం అతనికి లేదు.

దారిపాడుగునా ఆగోచిస్తూ ఏ దారిని వెడ తున్నాడోకూడా తెలియకుండానే జాగ్జిటవును చేరుకున్నాడు. భూతభవిష్యత్తులు అతని మెద డులో తిరుగుతున్నాయి. రాజేశ్వరమ్మ చని పోవటం మళ్ళీ కనిపించింది. ఆ కాటినుంచి అప్పటివరకూ జరిగిన సంగతులన్నీ జ్ఞాపకానికి వచ్చాయి. ఇప్పటినుంచి యికమందు జరగ వలసిన కార్యక్రమంకూడా ఊహాబద్ధంగా తిరి గింది.

అతని ఆలోచనల్లో ఆశ్చర్యధిక స్థానాన్ని ఆక్ర మించుకున్నది సరోజ—సరోజ యీ నాటికి పన్నెండేళ్ళక్రిందట వాళ్ళయింటి అవరణలో

గడ్డిమీన ఆడుకునే చిన్నపిల్లలాగనే దాసుకు గోచరించింది. అతనికి ఆశ్రుత, ఆవేశం ఎక్కు వయ్యాయి.

ఆ చిన్నపిల్ల తన ఆధీనం. ఆమెకు, ఆమె తల్లి తనమీద నమ్మకంతో, ప్రేమతో, తనకు వారసత్వం యిచ్చినట్టుగా యిచ్చింది.

అటుమటి తన ఆధీనంలోని పిల్లను యిన్నా ట్టుగా దొంగిలించి ఉంచుకోవటం అతనికి ఆశ్చ ర్యం కలిగించింది. ఆ విషయం శలుచుకొని అతను కలత జేందాడు; కాని స్వరణలోనే తిరిగి ఆమె తన ఆధీనంలోని వస్తుందని తెలుసుకుని కాంచించాడు. ఆమె తల్లిని శత్రుత గాఢంగా ప్రేమించాడో ఆమెనుకూడా తను అంత గాఢంగా ప్రేమించాలి, దేవత గా ఆరాధించాలి అనుకున్నాడు. వింత వింత ఆధి ప్రాయాలతో అతను తన్మయత్వం చెందాడు. ఆమెకోసం ఏ త్యాగమైనా జాకకుండా చెయ్యాలనే సూక్ష్మం అతని ప్రతి రక్తనాళంలోను ప్రవహించింది. అతనిలోని నిష్కల్మషప్రేమతో, ఆరాధనతో అతను ఉక్కిరి బిక్కిరయ్యాడు. ఇన్ని సువత్సరాలుగా అతనిలోని భావాలనన్ని టినీ తోక్కిపెట్టివుంచాడు. ఇన్నాళ్ళూ అతను ఒక యంత్రంలాగ పనిచేశాడు; యిన్నాళ్ళూ శాంతంగా, చల్లగా వేచివున్నాడు. అతనిలో చైతన్యం కలిగింది. అది మహోత్సాహప్రకృత్యం. అతను సరోజను గురించి ఆలోచించినప్పుడల్లా ఆమెను ఆరాధించటమనే విషయం అతనికి దానంతటదే స్ఫురణకు వస్తోంది. ఇన్నాళ్ళూ అత నిలో నిద్రాణమైవున్న కోర్కె— శక్తి ఒక్క సారిగా మేల్కొని దృఢతర రూపం దాల్చింది. అందుకే అతని నిశ్చితార్థి ప్రాయంగా జంకు గొంతులు లేవు.

అతను ఎలా ప్రవేశించాడో తెలియకుండానే సుబ్బరాయుడి గదిలోకి వెళ్ళాడు. ఒక జవాను వచ్చి "నయచేసి సూర్యోండి. బాబుగారు యిప్పుడే వస్తారు" అన్నాడు. దాను మనస్సు కుదుట బరచుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తూ కూర్చు న్నాడు.

ఆ కొద్దినిమిషాల వ్యవధి అతనికి చాలా మేలు కలుగజేసింది. వెంటనే అతని కాబోయే యజ మాని దర్శనం గనుక అయివట్టయితే మాటలు

తడబడి కంగారుపడేవాడు. అతను లేచి ఆ గదిలోవున్న పుస్తకాలనూ, బొమ్మలనూ, అలంకరణలనూ పరిశీలించటం మొదలుపెట్టాడు. ఆ పరిశీలన, సామాను చాలా ఖరీదైనవే అయినా చాలా హీనస్థితిలో వున్నట్లుగా అతనికి కనపడ్డాయి. ఒక బట్టమీద పాలరాతి శిలావిగ్రహాన్ని చూసి ఏదో గంభీర స్త్రీ బొమ్మ అనుకున్నాడు. కానీ నెమ్మదిగా పరిశీలించి ఆ బొమ్మ నెత్తిమీద టోపీ, జాబ్బుకత్తిరించిన విధానం చూసి ఎవరో శృంగార స్త్రీ శిలా విగ్రహం అనుకున్నాడు.

ఆ బొమ్మ అక్కడి కెలా వచ్చిందా అని అతను ఆశ్చర్యపోయి చూస్తుండగా వెనకనుంచి చిన్న పొడిబగ్గు విసిరింది.

సుబ్బారాయుడు ఆ గదిలోకి వచ్చాడు. ఆయన లావుగా నిండుగా వుంటాడు. విశాల మైన, కాంతిగల కళ్ళు. మాట్లాడేపుడు కుడి చేయిని తిప్పుతూ మాట్లాడటం అతనికి వ్యసనం.

రామదాసు తనెవరో, ఎందుకు వచ్చాడో ఆయనికి చెప్పాడు. "ఓహో, ఆలాగా బాగుంది. నీగురించి విన్నానులే. మనిద్దరం ఒక అభిప్రాయానికి వస్తే మంచిదే. హుర్నో" అని సుబ్బారాయుడు దంటూ తనూ ఒక కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

సుబ్బారాయుడు మంచివాడనే చెప్పాలి. ఒక్కొక్కప్పుడు కొన్ని విషయాల్లో చాలా తెలివి లేటట్టి ప్రదర్శిస్తూ వుంటాడు. కొన్ని విషయాలమీద ఆయనకి కొన్ని స్థిరమైన అభిప్రాయాలున్నాయి. ఆ అభిప్రాయాలు ప్రపంచం తల్లిగిందులైనా మార్చుకోదు. ఆయనకి యిష్టమైన విషయాల మీదనుంచి కొత్తవాటి గురించి మాట్లాడితే ఆ మెదడు పనిచేయ్యదు.

ఆయనదగ్గర ఒక్కటే దుర్గుణం వుంది—అది తను మహా గొప్ప రాజకీయవేత్త సమకాలీనం. రాజకీయాల్లో ఆయనకి కొన్ని మూఢవిశ్వాసాలు మైలు రాళ్ళలాగ వున్నాయి. పరిస్థితు లెంత మారినా ఆ సమ్యకాలు విడిచిపెట్టడు. ఆయన ఎన్నిపూర్వు లిగి ఎక్కడ ఉపన్యాసాలిచ్చినా అన్నీ యించుమించు ఒకలాగే వుండేవి. ఈ గుణం లెలా ఉన్నప్పటికీ ఆయన చాలా కచ్చితమైన మనిషి.

చిన్నప్పటినుంచి "ప్రజలు - స్వేచ్ఛ" అనే నినాదాలు ఆయనికి చాలా యిష్టం. ఎప్పుడూ ఆ విషయాలమీదే మాట్లాడుతూ వుండేవాడు. కొన్నాళ్ళకి ఆయన చాలా ధరిపడ్డై చాలామంది పనివాళ్లు చేతిలో వున్నా ఉపన్యాసాలిచ్చేవాడుగానీ, తనకంటే పనిచేసేవార్య పొట్టసింపి భూతదయ కనపరిచి మాటలకంటే చేతలలో ఎక్కువకార్యసాధనచూపింపవచ్చుననే విషయం గ్రహించలేదు. ఆయననుట్టుకి ప్రజలు-స్వేచ్ఛ అనేవి ఎన్నార్థంయినా నిర్దిష్టంగా, నిర్లక్ష్యంగా ప్రేమించే వస్తువులాగనే కనిపించేవి.

ఆయన చాలా డబ్బు పోగుచేతకాక రాజకీయాలంటే అభిలాష ఎక్కువైంది. అతను కానన సభాసభ్యుడవగలిగాడు. కాననసభాసభనంటూ ఉపన్యాసాలు, వాద ప్రతివాదాలు అభివ్రంధగా విశేషాడు. కాననసభ వాయిదాపడి యింటికి వచ్చినప్పుడల్లా తనమూలంగా దేశమంతా రక్షింపబడిందో, లేకపోలే సర్వనాశనం అయిపోను అనుకునేవాడు. సవర్ణస్థితి ఆయనకి అధిక్యం చాలా హెచ్చింది. ఆక్రమాన్ని, అత్యాచారాన్ని రూపుమాపటానికి తనని మించినవాడు లేడనుకొనేవాడు. ఆయనకి ఒకటే చాలా ఆశ్చర్యంగా వుండేది—యితర త్యాగి, దేశ నాయకుడు, రాజకీయవేత్త ఏధివెంటడి వెదుతూంటే అందరూ నమస్కరించి ఎందుకు జోహారు చెయ్యరో అతనికి అర్థమయ్యేవాడు.

ఆయన భార్య ఆయన కాననసభలోకి వెళ్ళకుండా వుండాలని ఎంతో ప్రయత్నించింది. ఆమెకు ముస్తాబు, విలాసం బాగా యిష్టం. అందుకని ఆయన సహారన కగ్గటం ఆమెకిష్టం లేదు. సుబ్బారాయుడు మాత్రం కట్టుకల వదలలేదు. ఆమెకు పూర్తి స్వేచ్ఛ నిచ్చి ఆమె కెలా ఆనందంగా వుంటే అలాగే సదుచితమన్నాడు. తనకి రాజకీయాల్లో ప్రవేశించటం మనూహసందంగాబట్టి, తనయిష్టానుసారం ఆలా చేశాడు. భర్త పట్టుకల చూసి ఆమెకి కోపం వచ్చింది; అందుకల్ల యితర ఎక్కువ విజృంభించి సాక్షర్తమీద, అలంకారాలమీద సొమ్ము ఖర్చు చేయటం మొదలు పెట్టింది. ఆయన మాత్రం యీ హాకులు, యీ ఆదంబరాలు అనవ్యాయోగిని నిరాదంబర చేసికం గడుపుతూ ప్రజల మేడ

శాకర్యాలపైనే ఈ దృష్టిని కేంద్రీకరించే వాడు. భార్య భర్తల నిద్దరినీ చాలా సునిశితంగా పరిశీలిస్తే వాణ్ణి యిండుమించు ఒకే రకం మనుష్యులని చెప్పొచ్చు.

సుబ్బారాయుడు కాననసభా సభ్యుడైన దగ్గర్నుంచి ఆతని కీర్తి కాంక్షకు అంతులేదు. ఆతని కిప్పుడు "గ్రంథకర్త" కావాలనే ఆశ వాకటి చాలా దృఢంగా వుంది. అర్థిక రాజకీయాల మీద ఒక ఉద్గ్రాహాన్ని వ్రాయ కలపెట్టాడు గాని, అది ఎలాగ వ్రాయాలో ఆతనికి అయోమయంగా వుంది. అందుకనే ఆత నొక కార్యదర్శికోసం ప్రయత్నించాడు.

రామదాసు చాలా ఉత్సాహం, సమ్రత కనబరిచాడు. సుబ్బారాయుడు విధించిన నిబంధనల కన్నీటికీ ఒప్పుకున్నాడు; కాని ఆతను పరతులు చెబుతున్న ప్రామాణికాలను నిజంగా వినలేదు. ఆతని ఆశ్రుకుంతా ఆ యింట్లో ప్రవేశించటం గురించే వుంది. ఇద్దరూ ఏకమాట ఆసుకునే పరిస్థితికి వచ్చేటప్పటికి సుబ్బారాయు డిలా ఆనాడు.

"మన మిద్దరం ఒకేచోట వుండేవాళ్ళం కనుక మనమధ్య భేదాభిప్రాయాలు ఉండరాదు. నీ మనస్సుకి ఏ రాజకీయపంథా వచ్చితే అది ఆవలంబించవచ్చు. నన్ను బట్టి నీ ఆభిప్రాయాలు దిద్దుకోమని నేను కోరకు. అయినా యింతకూ నీ రాజకీయాభిప్రాయాలేమిటి?"

"నా ఆభిప్రాయాలా!" అని ఆశ్చర్యపోయాడు దాసు. "నేను సంపూర్ణ స్వేచ్ఛ నా కాంక్షిస్తాను. ప్రజల కంఠకంటే కావలసిన దేమిటి?" అన్నాడు దాసు ఆప్రయత్నంగానూ, పాలరాలి బొమ్మకేసి చూస్తూను.

ఆ బొమ్మను తీసి చేత్తోకట్టుకుని సుబ్బారాయుడు గంభీరంగా అన్నాడు. "యీ విగ్రహాన్ని చూశావా? ఆమె కల్లితో సమానం. స్వేచ్ఛాహత-దేశాన్ని ప్రసన్నుస్తే చేయటమే యీమె పని."

దాసుకి ఆ మాట లేమీ అర్థంకాలేదు. ఆ చిన్న వస్తువును కట్టుకొని అంతంత పెద్దమాటలు నాడటం ఆతనికి కచ్చలేదు. సుబ్బారాయుడు ఆ బొమ్మను అలాగే కట్టుకుని పెద్ద పిల్లలు

చిన్న పిల్లల ఆట వస్తుల కేసి చూసేట్టు చూశాడు.

సుబ్బారాయుడి ముఖంలో కనిపించే లక్షణాలను పరీక్షిస్తూ కూర్చున్నాడు దాసు. 'ఆతను 'స్వేచ్ఛ' అని గొంతెత్తి ఆరచే నివాసం, ఉద్యమం యీ పాలరాలి శ్రౌంగారపు బొమ్మగా కచ్చ మరోవిధంగా ఆతనికి తట్టటాలేదు. మరో విధంగా చెప్పాలిస్తే ఆతని 'స్వేచ్ఛ' జేబులో పెట్టుకొనిపోయేటంత సులభం.

సుబ్బారాయు డా విగ్రహాన్ని బట్టమీద పెట్టేసి వచ్చి కూర్చున్నాడు. ఆతను రామదాసుకి ఉద్యోగం యిచ్చాడు. ఆతను రాజకీయాల్లోని క్లిష్టతనున్నది గురించి చర్చించటం ప్రారంభించాడు. రామదాసు మాత్రం యింకా సిగ్గును, భయాన్ని ప్రకటిస్తున్నాడు.

సుబ్బారాయుడు దేశకాల పరిస్థితుల్ని తీవ్రంగా మహాపర్యాసం లెడుతూవుంటే ఆ చక్కగదిలోంచి విసవడిన వస్తువులు ఆకస్మాత్తుగా ఆతని ఉపర్యాసానికి అంతరాయం కలిగించాయి.

"మామయ్యా, మామయ్యా!" అని ఒక యువతి గొంతు వినిపించింది; వెంటనే తలుపులు తెరువబడ్డాయి.

పాడుగాటి అందమైన పిల్లి పెద్ద శబ్దాలతో ఆ గదిలో ప్రవేశించి సుబ్బారాయుడి వైపు పరుగెత్తింది. ఆమెచేతిలో వున్న పంజరంలోని రెండు చిలుకలను ఆయనకి చూపించింది. "మాడు మామయ్యా, మాడు. యీ రెండు చిలుకలూ ఎంత బాగున్నాయో! ఎర్రని చీరలూ, పసుపు పచ్చని రెక్కలూ, నెత్తిమీద నల్లని రంగూ-ఎంత బాగున్నాయో! నాకు ఒకళ్ళు యివి బహుమతి చేశారు మామయ్యా" అని నవ్వుతూ ఆ పంజరంలోని చిలుకలను యింకా పరీక్షగా చూస్తోంది. ఆమె ప్రతి విన్యాసంలోనూ విరాసాన్ని విరజిమ్ముతోంది.

ఆమె పాడుగ్గా వుండన్నమాటేగాని యింకా కుర్రకనం పోలేదు. ఆమె ఆ గదిలోని మాం ద్యాన్ని, కార్యభారాన్ని పోగొట్టి వెలుగును, ఉత్సాహాన్ని తీసుకొచ్చింది. ఆమె కట్టుకున్న తెల్లవీర ఆ గదిలోని వెలుగును తెల్లని గోడల మీదకు ప్రసరించి కాంతిని ద్వీగుణీకృతం చేసింది.

ఆమెముఖం అనందంతో ఎర్రబారింది. చేతిలో కుంజరం పట్టుకొని గది అంతటా తిరగటం మొదలు పెట్టింది. ఆమె తిరిగిన చోటల్లా మంచి అత్తరు నువానలు గుప్పుమనేది. ఆమె విశాలమైన నుదురు, విశాలమైన కళ్లు, ఆమాయకతతో కూడిన అనందం ఆమెకి చాలా అందాన్ని కూర్చాయి.

ఆమె సరోజ—దాసు ఎదురుచూస్తున్న సరోజ. దాసు ఒక విధమైన భయంతోను, మర్యాదతోను ఆమెకేసి చూస్తూ లేచి నిలబడ్డాడు. ఆమె యింత పెద్దదవుతుందని ఆత సెప్పునూ వూహించలేదు. ఆమె యింకా పొట్టిగా, చిన్న పిల్లలాగే వుంటుందనీ, ఆమె నెత్తుకుండుకు తన ఒంగ వలసినవ్వందనీ ఆత ననుకున్నాడు.

ఇప్పుడు పొడుగ్గా, అందంగా యౌవనంగోవున్న పిల్ల ఆమె. ఆతని నిద్రవరకు వెక్కిరించి, హేళనచేసిన అందరు యౌవకుల్లాగే కనిపించింది ఆమెకూడా. ఆమె ఆతనికేసి చూస్తుండనే విషయం స్మరణకు రాగానే ఆతని ఉత్సాహం చచ్చిపోయింది.

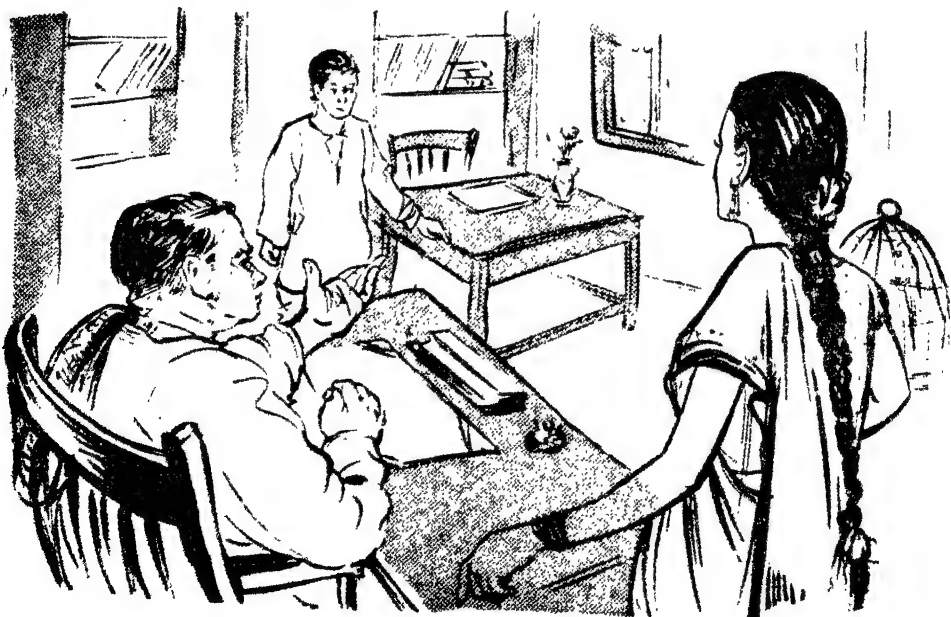
ఆతనికి ఆప్యోపబడిన చిన్న పిల్ల స్థానంగా మరో పెద్ద పిల్లను వుంచుటట్లుగా భావించాడు. ఆతను చిన్న పిల్లను కోరాడుగాని, యింత పెరిగిన యౌవనిని కాదు. ఇంత హుమారుగా, యింత

నిర్లక్ష్యంగా వుండే పిల్లతో మాట్లాడటంకూడా ఆతనికి జంకే. అక్షరంగా, తను విం చేస్తున్నదీకూడా ఆతనికి తెలియలేదు. ఆమె తల్లి చనిపోయేటప్పుడు విం వెప్పిందో ఆతను జ్ఞప్తికి తెచ్చుకోలేదు. చేతులుకట్టుకొని అగదిలో ఒక మూల నిలుచున్నాడు. ఆతనికి ఎంతభయంగా వున్నప్పటికీ తన దృష్టిని మాత్రం ఆమెమీద నుంచి మరల్చలేక పోతున్నాడు, ఆమెకు తల్లిపోలిక వీ మాత్రం వుండో పరీక్షిస్తూ.

సరోజ వార్త మామయ్య అనే మాటలు వింటూ ఆతని కేసై నా చూడలేదు. నువ్వు రాయండికి అంతరాయం కలిగించినందుకు కోపం వచ్చిందామెమీద. తీవ్రంగా చూశాడు. ఆతని ఆలోచనల కంతరాయం కల్గించే ఆ పిల్ల చేష్టలు ఆతనికి నచ్చవు.

“బాగుంది; నువ్వు నుడిగాలిలా వచ్చావు. నువ్వెంకా బడిగా చదువుకొనే చిన్న పిల్ల ననుకుంటున్నావేమో. నీ కథకు లింక మార్చుకోవాలి.”

సరోజకి ఆ మాటలు పొరువం కలిగించాయి. ముఖం తీవ్రంగా పెట్టి, ఆతికష్టమైన ఓకప్పు నవ్వు గలిగింది. ఆమె ఏదో మనస్సుగా ఆణచుకుంటున్నట్లుగా కనపడింది. ఆమె తీవ్రమైన

చూపుట్లో వాళ్ళ మామయ్యచేసిన తప్పుతా
ప్రతిబింబించింది; ఆమె వెకిలిగా నవ్విస్తూ నవ్వులో
అతను ఆమెపై అమలుజరిపే అదుపాజ్ఞలమీద
నిర్లక్ష్యత కనబరిచింది.

“వైగా నేను, చూడు, ఒకాయనతో మాట్లాడు
తున్నాను” అన్నాడు తాజాగా సుబ్బా
రాయుడు.

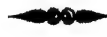
సరోజ తిరిగిచూసింది ఆ మాట్లాడే వ్యక్తి
ఎవరోనని. ఒకమూల రామదాసు కనిపించాడు.
ఒకటి రెండు ఊణాలు ఆశ్చర్యంగా చూసి నిరు
త్సాహించింది. ఆమె వాళ్ళస్కూల్లో క్రైస్తవ
మత బోధకుల వటాలు, ఆపీ దగ్గరగా వెళ్ళి
చూసేది; యిప్పుడా మూలనిలబడ్డ యువకుడు
కూడా సాధారణపు ముస్తూలు ధరించి, ఉత్సాహం
నశించి అన్నీ భగవద్వ్యుదాసేన ఆ క్రైస్తవ
సన్యాసుల్ని జ్ఞాపకం చేస్తున్నాడు.

రామదాసు ఆమె తనకేసి తిరిగినప్పుడు కళ్ళు
కిందికి దించేశాడు. అతను సిగ్గుపడ్డాడు. తన పరి
స్థితి తనకి అనన్యంగా తోచింది. ఇన్నాళ్ళ
బట్టి వేదికపై యీ సమావేశం యింత బాధా
కరంగా వుంటుందని అత నెప్పుడూ అనుకోలేదు.
ఆ భవనంలోకి రాకముందు కొద్దుమీద నడుస్తూ
అతను ఆమెను కలుసుకోగానే చేతుల్లోకి తీసు
కుని ఎత్తుకుందా మనుకోన్న ఆలోచన స్ఫురణకు

వచ్చింది. ఇప్పుడతను ఆమెముందు వణుకుతూ
నిలబడ్డాడు; ఒక్క మాటైనా అతని నోటి
నుంచి వెలువడలేదు.

వీడో అంతర్లీనమైన శక్తి అతనిని ఆమెపై పు
ణ్యేనట్టుగా అతనికి తోచింది. కొన్ని ఊణాల
తర్వాత ఆమెపై ముందుకు సాగుదామని అను
కున్నాడు. అత నెక్కడ వున్నాడో, సుబ్బా
రాయుడి సమక్షంలోకి వెళ్ళింది అత నాలోచిం
చనే లేదు. ఆమెపై రెండడుగులు వేశాడు.
ఆమె అతన్ని గుర్తించలేదని దాను నిర్ధారణ
చేతుకున్నాడు. ఆమె మూల ముడుచుకోవటం
చూసి అతను నిరాశ చెందాడు; అతని హృద
యం బరువెక్కింది. ఆమె అతన్ని ప్రేమించ
లేదు - ఆమె ఎన్నటికీ ప్రేమించదు. ఆమెకు
తను తండ్రిగా, రక్షకుడుగా వుండలేదు. ఆమె
ఎన్నటికీ అతని కుమార్తెగా, సంరక్షించబడే
దానిలా వుండలేదు.

అతనూ ఆలోచిస్తూండగా సరోజ ముందుకు
వచ్చి వంజరం తీసుకొని వాళ్ళ మామయ్యతో
ఒక్కమాటైనా అనకుండా వెళ్ళిపోయింది.
ఆమె వెళ్ళిపోగానే సుబ్బారాయుడు: “చూడు,
మన మెక్కడున్నానంటే. సంఘభావయొక్క
సిద్ధాంతికరణ సూత్రంగా వున్నాం. ఇద్దరు
కూలివాళ్ళను తీసుకో...”

ప్రపంచశాంతి : “బృహస్పతి”

యస్. యస్. నారాయణ

నెప్టెంబరు 30 వ తేదీ “తెలుగు స్వతంత్ర”
సంచికలో “బృహస్పతి” గారు “ప్రపంచ
శాంతి” అను శీర్షిక క్రింద వెల్లడించిన ఆధిపా
యాలు వివేకవంతులకు విషపాపములుగా
తోచక మానవు.

విజ్ఞాన సింధువును చుట్టింది సమాజం
ఏర్పడేడి సర్వరోగములకు ధౌతికవాదం చింతా
మణి వంటిదని సెలవిచ్చిన (క్రిమిని లక్ష్యం
రావుగారికిచ్చిన సమాధానంలో) వారు ఆర్థం

లేని రాకలతో పేదలను నింపే వృత్తిని ఇంకా
విరమించుకున్నట్లు తోచదు.

ఈ సందర్భంగా మానవజాతిని కాశ్వతంగా
నడిపేది ధౌతికవాదం కాని, హింసావాదం
కాని కాదని ఆత్మశక్తి అనీ వారు గుర్తించుట
అవసరం. (వారి దృష్టిలో ఆనలు ఆత్మశక్తి
అనేది ఉన్నదో, లేదో!) వారు పారాయణ
చేసిన (మెటిరియలిజాన్ని గురించి) ఏ ఉద్దగ్ధం
ధంలాకూడా ఆత్మశక్తిని గుఱించి ఒక్క ముక్క

అయినా లేకపోవడం, ఆత్మకృతి అంటే ఆధ్యాత్మిక వాడులచే పరిమితార్థంగా బంధించబడిన ఆధ్యాత్మిక విశ్వాసాలని వ్యాఖ్యానించుకోవడం ఈ బుద్ధి కాదానికి దోహదం ఇచ్చివుండవచ్చును. శ్రామిక విప్లవాన్ని ఆభివృద్ధిచేసేదానికి, ఆధునిక విజ్ఞానాన్ని జీర్ణం చేసుకోవడానికి ముందు భౌతిక వాదంలో బట్టబయలు అవసరమని వారి కలంపేయి!

తమ ఆదర్శములే పరమోత్కృష్టము లను కొని ఆర్థవిమోచక శేత్రాలలో వానిచుట్టూ నిర్విరామంగా పనిభయించే మానవగ్రహాలకు వివేకం గల నాకం ఏనాడో వాటిని మూఢవిశ్వాసములని త్రోసివేసి ముందుకు పురోగమించిన విషయం తెలియకపోవుటలో ఆకర్షణం లేదు. మానవుని ఆత్మకు ఆట్టిపరాణమును నొందగల శక్తి కలదనుటలోనే మనకు నమ్మకం లేకపోయే, మరి!

భౌతిక వాదమే ప్రపంచానికి శ్రీరామ రక్ష అని విశ్వసించి (మానవత్వాన్ని భౌతికవాదం రక్షించలేదని ఏనాడో రుజువైంది) మానవత్వపు టుత్త మాదర్శములన్నియు హేతువాదమునకు నిలువకాలవని తృణీకరించుటయే నేటి మానవుడు ఏ విధానమును కూడ స్వీకరించుట కనుకలముగ వినియోగించుకోలేక చిక్కులు చూచేడి పరిస్థితికి దిగిపారుటకు కారణమై యున్నది. విధానములకు దానులై విభిన్న మనస్తత్వాలను మానవ శ్రేయస్సు దృష్ట్యా ఆర్థము చేసుకో కల్గినంత సంస్కారము లేనివారు, సమాజము వ్యక్తివలెగాక సర్వతోముఖాభివృద్ధి పొందవలసినదని గుర్తించలేక తమ వ్యక్తికములే పరమోత్కృష్టములని గ్రహించుచున్నట్లు వానినే సమాజం నెత్తిన-అడి పింసాయుకంగా - రుద్ద నెంచిన వారు చరిత్రలో నేటివరకు సందించిన సర్వా నర్థములకు మూలకారకులైయున్నారు. స్తిమితంగా ఆలోచించిన మానవుని ప్రకృతి సిద్ధంగా సంక్రమించిన పకు ప్రవృత్తులకు, జీవించనలె ననెడి వాని బలీయమైన ఆస్తిత్వవాంఛకు జరుగు ప్రబల పోరాటమే చరిత్రయని గోచరమానదు.

చక్రవర్తులు, జమిందారులు ఆధునికయని నిరోధకులని చెప్పి ప్రజాస్వామ్యం, ప్రజాశాసన నిర్ణయ అను మోతపుమాటలతో మానవాళి కానికి (ధనమే సర్వస్వము అనుకొనువారును, అల్ప సంస్కారులును, నిరక్షరకుటుంబులును, అవినీలపరులును అగు) వేలకొలది వాయకుల నంటగట్టి ఏరు దాటి తెప్పను కళలేసినట్లు—ప్రజాశ్రేయస్సు నకు స్వస్తి చెప్పి మానవశాసన మనుగడకే ప్రమాద కరంగా పరిణమించిన వాయకులొకంగాక “ఒక విభమైన ధర్మమే” (మానవు డతిక్రమించలేనంత శక్తిగల ధర్మమే అది!) యుద్ధములకు దారి తీయునని నెలవిచ్చుటలో ఎట్టి తార్కిక దృష్టి ఇమిడియున్నదో గోచరమగుటలేదు. ప్రకృతి శక్తులను ప్రజాశ్రేయస్సునకు వినియోగించుటకు బదులు ఆటంబాంబులను తయారుచేసి సరమేధ యాగాలు చేయుటకు నేమి కొన్ని దేశము లుద్యుక్తులగుట ఆయాదేశముల ప్రజలొక్క మిడటనే అని ‘బృహస్పతి’ గారు ఆనరుగడ! మతోద్రేకము బుద్ధిల కెగడట్టి ప్రపంచాన్ని యుద్ధ వాతావరణంగా ముంచివేర్చిన ఒకనాటి మత శత్రువాదులు, సర్వవిధముల ఆదర్శమగుటలేన నేటి రాజకీయ వాదులు ఆటవిక దళాలని మానవునికంటే నైతికంగా ఎట్లు ఆగ్ర గణ్యులొ శ్రీవాంకే ఎరుక!

“పుష్కతాదనాద్దంకభంగః” అన్నట్లు డాక్టర్ రాధాకృష్ణగారు “ఒక విభమైన” రాజకీయ స్వాతంత్ర్యాన్ని ప్రస్తావించగా మరో రకపు పౌరస్వత్వాలనుచూచి నాటి నెదుర్కొనుటలో (పాఠకులు యంత్రీము లన్నట్లు) నశ్యమును ఖూనీ చేయు ధర్మము తప్ప మరే ధర్మమూ గోచరించుట లేదు. “విడికెస్కీ లబలబలు. స్టాలిన్ సెలరియ్యుదాలా” మాకీమే కాంతిబోరారకు లకు నిర్దేశించబడిన నిర్దుష్ట పద్ధతులని విశ్వసించే వారికి రాధాకృష్ణవాణిలోని అంతరార్థం గోచ రించకపోవుటలో (భిన్నత్వంలో ఏకత్వం) అబ్బురం లేదు.

సుజ్ఞానం - సుశీ

సులోచన

ఒక్కసారిగా- పదిమంది ఒక్కచోట గుమి గూడటం సుశీని కలవన పెట్టింది. కమ్మని సంగీతం- 'సురయ' పాడే పాటను వదలి రావాలంటే మామూలుగా కష్టమనిపించేది. పయస్సు చిన్నతై నా సంగీతం మీద అభిమాన అధికం. అదే సుశీలో వున్న విశేషం. ఆ కాలవకట్ట మీద పదిమంది ఆడుర్దాలకుతో చూడటం, చూడాలనే కోతుకొద్ద ఆతుకుతో జరుగలే జనాన్ని చూస్తోంటే, సురయ కిక్కర్ద మీద చిరాకేసి ఒక్కడిలే సుశీ అని అమ్మ నింస్తోన్నా వెళ్లి ఆక్కడ- ఆ కాలవ కట్ట మీద నాలింది.

కల తిరిగింది. కళ్ళను గట్టిగా. రెండు చేతులతో మూసుకుంది. ఇంతవరకు. ఈ పదకొండు పన్నరాల జీవితంలో మిగిలి వ్యక్తం... కనీసం ఆలోచించే నా వుంటేగానూ వుండే అవస్థ ఆక్కడన్న పదిమంది సుఖాల్లా గోచరిస్తుండేమోనని చూసింది. కాని అలాటి అంగమచ్చలేని వున్నట్టు గోచరించలేదు. ఒకటిమటకు ఆను నంది. యిటువంటి దృశ్యా లేని వాళ్ళకు వాక్తకావనిన్నీ, చూడటం వల్ల భయం లేదనిన్నీ. ఆ బాలిక హృదయంలో మటుకు పది సంవత్సరాలపాటు మరుపుచూరి దృశ్యం. మళ్ళా మళ్ళా మనస్సులో చిత్రించుకొంటో వెళ్తు తిరిగింది. రెండు గజాలమారం వచ్చాక మళ్ళా చూద్దామనే ఉత్సుకత ఏర్పడింది. ఆ జనంలోంచి కనకా ఎంత, తన వయస్సుంతనే విచక్షణాన్వితం నశించి ఎలాగో నందుచేసు కొని వెళ్ళింది. కొంచెం విచారంగా రెండు నిమిషాలు కట్టి చూసింది. తెల్లగా పాలిపోయి, కొంచెంగా గాబెక్కి, చెక్కిన చుట్టబడిన ఆ పసికందును మళ్ళా చూడాలనే వాంఛ యింటికీ చేరేలోపుగా కలగలేదు.

నాన్న నడిగింది- 'ఎవరు చేతారు నాన్నా, ఆదారుణకృత్యం!'

'ఎవరేమిటి, చిన్నదానికీ కనక యిటువంటి దృశ్యాలు ఎన్నడూ చూసుండకపోవచ్చు. మాకు అని కొత్తవా! ఎన్ని జరుగుతూ వుండడంలేదు. వాటినిగురించి అదే వట్టింతుకొం గనక సరి పోతుందిగాని విచారిస్తే ఎన్నని విచారించం?'

నాన్నమాటలు ఆ అమ్మయిన తృప్తిపరచ లేకపోయాయి. మళ్ళా అన్నది- 'బంగారంలాంటి పిల్ల పుడిలే కాలవపాలు చేసే తెలివి కమ్మన కల్లి ఎవరుంటుంది నాన్నా!'

'ఎందుకుండదు కల్లి? చాలామంది వుంటారు. మండిఅంటే అందరూ ఎందుకు పోరేసుకుంటారులే. ఎవరో చెడిపోయిన వాళ్ళు.'

నాన్న అనే మాటల్లోని అంతర్యాన్ని ఆకళింపు చేసుకొనే పరివర్తన నిజంగా సుశీకి లేదు. కాని తెలుసుకోవాలనే హఠి. పై పైన చెప్పుకొట్టే కండ్రిమాటల్లా అమగమక్కి అనేక సందేహాలు జనించటంకద్దు. వాటిన్నిటిని తీర్పుకోవాలనే ఆకళున్నా, కండ్రి వినుకు చెందుతాడేమో అన్నత్రాసకొంటే మనస్సుకు జవాబుచెప్పుకొంటో వుంటుంది. కాని నాన్న అనే మాటల్లా ఒక సందేహం బలంగా కలిగింది. వెంటనే అడిగింది.

'నాన్నా! చెడిపోయిన వాళ్ళంటే ఎవరు?'

నిజంగా ఆ ప్రశ్నకర్థం చిన్న పిల్లలకు అనాచిత్యం. తండ్రికి కొంచెం కోపం వచ్చింది. వాళ్ళకి ఆప్పుడే యిటువంటి విషయాల్నిగురించి చెప్పితే యిబ్బందులు పడతారనే ఊహకూడా కలిగి అన్నాడు - 'అవన్నీ నీ కనవసరం. వెళ్ళి ఆడుకో.'

ఆ బుద్ధిముఖం మాంగల్య విహీనమైంది. ఒక రకంగావచ్చిన కోపం వచ్చినట్టుగానే పోయింది. ఆలోచించింది. మళ్ళానానికీ అలవాటుపడని ఆ

బుర్రలో 'చెడిపోయిన వాళ్ళకి నిర్వచనం లేదు. చివరకు ఒకటి మాత్రం నిశ్చయించుకొంది. 'చిచ్చుగాళ్ళయ్యంటారు. సహజంగా వాళ్ళలో పిల్లలు పుడిలే లిండిపెట్టలేక పారేసుకుంటారు. తప్పుకుండా వాళ్లే ఆయింటారు.' అనిశ్చయంగా తూర్తి నమ్మకం చిక్కలేదు. సుదేహాన్ని నివృత్తి చేసుకోవాలనే చాలస అటల్లో లేక పోయింది. ఆసాయంత్రం సంగీతం వినలేదు సరి గదా అటల్లో పాల్గొనలేదు. కన వ్రాడుతున్న అమ్మ నడిగింది- 'చెడిపోయిన వాళ్ళంటే ఎవరమ్మ?' అని నోముగా. అమ్మ కోప్పడింది. 'వాళ్ళతో నీకేం అవసరం, చక్కా చచ్చుకోక.' మక్కివ పేనులాగ వెళ్ళింది. పాట! అమాయక.

తూర్తి - 'నాన్నా, నాన్నా' - ఒక్కమాటడుగుతాగాని చెప్తావా?' అన్నది.

'అడుగు, చెప్తాను.'

'చెప్పక పోతే,' అనుమానం వేసింది. పొద్దున చెప్పలేదు గాబట్టి యిప్పుడుకూడా చెప్పదని.

'తప్పుక చెబుతా, చెప్పకుంటే అప్పుడను.'

ఆ మాటలో నుకీ తూర్తి నమ్మకమే కాకండా సుదేహం నివృత్తి చేసుకోవటానికి అవకాశం కనిపించింది.

'చెడిపోయినవాళ్ళంటే ఎవరు నాన్నా?'

ఆ ప్రశ్నకు ఒక్కనవ్వు నవ్వుకున్నాడు. అబద్ధం చెప్పి అడిగింతుకోకండా చేయటమే మంచి దనుకొన్నాడు. ఒక విధంగా చెప్పినా అర్థమవనే నిర్మలసత్వానికి పోయి- 'చెడిపోయిన వాళ్ళంటే ఎవరో కాదు, ప్రతిదినం మన యింటికి అడుక్కొన వచ్చేవాళ్ళు. వాళ్ళకు పిల్లలు అధికంగా పుడతారు. పిల్లల్ని పెంచే తాహతు వాళ్ళదగ్గర వుండదు. అంచేత నీదో ఓవిధంగా ఒదుల్చుకుంటారు' అన్నాడు. ఆ మాటల్లో తూర్తి నమ్మకం చిక్కింది నుకీ. అదిలా కను చేసినయోచనకీ, నాన్నచెప్పిన దానికీ తారతమ్య మేమిలేదు గాబట్టి నిజం అంతకంటే వేరే లేదని నమ్మింది.

తండ్రి సంకోషించాడు. అన్యకం ఆదైనా అమ్మాయి నోరు కట్టించానని, మాయబోకం.

శుభ్రమైన చలువ

నటేశ్వరరావు పుట్టుకతోనే నటుడు. చిన్న

తనంనుంచీ ఆతను తన నటనాకళలం ప్రదర్శిస్తూ వచ్చాడు. క్లాసులు ఎక్కట్లానికి చెప్పే అబద్ధపు పాకులు నమ్మించుకోవటానికి చేసే భావ ప్రదర్శనతో అతని నటన ప్రారంభమైంది. నాయకాన్ని చనిపోవటంవల్ల దుఃఖం; కలనోప్పీ, కడుపునొప్పీ ఇత్యాదులవల్ల కలిగే బాధా; మృత్యువైనా, చాళీ ఈకలెత్తాలవైనా భయ భక్తులూ ఎంతో సహజంగా అభివ్యుత్పన్నమైతే అందుకునేవాడు. వయస్సుతోపాటు ఉన్నా పెరిగినట్లే ఆతను తన నటనాకళలని అన్ని విధాలా పూర్తిగా ఉపయోగించుకోవటం ప్రారంభించాడు. దబ్బు లేకుండా కాఫీనహాటలకు వెళ్లి సర్దుకు నోరు తెరుచుకునేలా అని, దిబ్బు అయ్యిందేమిటానా పెట్టి, దర్జాగా కేటుగా చెయ్యి పెట్టి, ఒక్కసారిగా తెల్లమొహం వేసేవాడు, వచ్చు పోయినట్టు అప్పుడే తెలుసుకున్నవాడిలా. అయ్యిందే ఇటువంటి వ్యవహారాలు మామూలే అయితే, నటేశ్వరరావు ముఖంగాని అందోళనా, భయమూ, అతని పెద్దమనిషి కరహా ప్రవర్తనా చూసి టోప్సిగా పదకొండేళ్ళకి కాదు. ఇలా అమాయకంగా ముఖంపెట్టి, కాలిమాపులు చూసి, అవసరమైతే గంభీరంగా, నిశ్చలంగా తొడకని మాపులు చూసి చేసిన కృత్యాలకి ఆనందం చాలిన కిక్కు తన్నో తప్పించుకున్నాడు. అతని వదనం ఎలాటి భావప్రదర్శనకైనా అనుగుణమే. అతని ప్రయత్నం లేకుండానే ముఖ

కవళిలు అతని భావాల కనుగుణంగా మారతాయేమో ననిపిస్తుంది.

రంగస్థలం మీదకి రాకముందే నటనలో ఎంతో ఆనుభవం సుపాదించిన నటేశ్వరరావు రంగంమీద అప్పుతంగా ప్రకాశించగలగటంలా ఆశ్చర్యమేమంది? ఆతను కాలేజీలో చదివి నన్నాట్లా కాలేజీ నాటకరంగం ప్రభ వెలిగింది. తర్వాత ఆమెయ్యార్ అడ్మిన్స్ట్రేగా, ఆకర్షాక కంట్రాప్టు నాటకాల్లా నటించి అనేకమైన కీర్తి సుపాదించుకున్నాడు. నటేశ్వరరావు విజయానికి కారణం అతను సజీవులనుకనేరూ అని నటన అతనిది. గిరిశంగా ఎంతబాగా నటిస్తాడో మరిశ్చంద్రుడుగానూడా అంతబాగా రాశిస్తాడు.

నిప్పుండేసాంగా నటేశ్వరరావు గొప్పనటుడే. ఇందుకు అతని పరిచయమైన మే మెంతో గర్విస్తాము. కాని నువ్వవువనకాట్లా నటేశ్వరరావు నటనే తన ఆదర్శంగా పెట్టుకున్నాడు. రంగంమీదేకాక జీవితంలోనూడా నటుడిగానే జీవించ దలచుకున్నాడు. నటేశ్వరరావునుంచి నటనని విదదీయలేము. ఇది చాలావరకూ అతని వశనానికి కారణమైంది. నటకుడిగా నటేశ్వరరావు ఎంత గొప్పవాడో వైతికంగా అతనంత పరిశుడు.

పాత్రలో లీనంకావటం నటేశ్వరరావుకి గొప్పతనంతోపాటు చిక్కుల్నినూడా తెచ్చి పెట్టింది. స్నేహితుల్ని అప్పు అడిగితే అది నిజంగా అవసరమై అడుగుకున్నాడో లేక

జాన్సో తెలియక వాళ్లు లేదనటం, అతను దబ్బు పుట్టక నానాఅవస్థలూ వడటం కొత్త కాదు. అబద్ధం చెప్పినా నిజం చెప్పినా భావ ప్రకటనమాత్రం ఒకేవిధంగా నమ్మించేదిగా ఉండటంవల్లా, అతని ప్రవర్తన అందరికీ తెలిసిందే కావటంవల్లా మూల ఎవరికీ అతనంటే జాలి పుట్టేదికాదు.

కాలేజీలో చదువుతున్న రోజుల్లో నటేశ్వరరావుకి విద్యార్థులకా గల పలుకుబడి, అతని నుండర విగ్రహం, ఎటనా చాతుర్యం విద్యార్థి నుల కటాక్ష విశ్లేషణలను ఆకర్షించాయి. నాటక రంగంమీద అతనివక్త సటించటానికి కుతూహలం చూపేవాళ్లు కొంతమంది విద్యార్థులు. ఓసారి కాలేజీ నాటకమండలి తైలా-మహాను నాటకం ప్రదర్శించింది. థైన్ (మహాను)గా నటేశ్వరరావు, తైలాగా అతన్ని ఆభిమానించే ఓవిద్యార్థిని వేషాలు ధరించారు. నాటకం సాగుతున్నకొద్దీ నటేశ్వరరావు పాత్రలో లీనమై పోయావచ్చాడు. ప్రణయం ప్రదర్శించే ఘట్టం వచ్చింది. తైలా అంది: "థైన్, నీ జీవితాశయం ఏమిటి?" నటేశ్వరరావు తైలా పాత్రవైపు ప్రణయం ఉట్టిపడేలా చూశాడు. "తైలా, నీలో విశ్వంకావటమే నా జీవితాశయం." ఈ మాటలు నటేశ్వరరావు హృదయం లోంచి వచ్చాయి. నటేశ్వరరావు ఇప్పుడు పాత్రలో పూర్తిగా లీనమై పోయాడు. ఇప్పుడతడు థైన్. థైన్ లో ప్రణయమంతా ఆనందిలో కరడు కట్టింది. అతని కళ్లముందన్నది తైలా కాని నటిస్తున్న విద్యార్థిని కాదు. యంత్రంలా మాటలు అప్పచెప్పటం అతని తలకు మించిన పని. "నీలో విశ్వం కావటమే నా జీవితాశయం, తైలా" అంటూ నటేశ్వరరావు తైలా పాత్ర ధరించిన విద్యార్థినిని గాఢంగా హృదయానికి అనుముఖున్నాడు. వెంటనే ఈలలు, కేకలు, బల్లల చప్పుళ్లూ చెలరేగాయి. తైలా పాత్ర వేసిన అమ్మాయి హావల సంతోషించినా ఈ అల్లరి చూసి దెబ్బతిపోయింది. మానరక్షణకోసం తర్వాత ప్రిన్సిపాలుతో రిపోర్టు కూడా చేసింది. వారం రోజులపాటు పన్నెండు అయ్యాడు నటేశ్వరరావు. ఈ పని దురుద్దేశంతో ఎంతమాత్రం చేయలేదనీ, తనకి నటిస్తున్నప్పుడు లాకమర్యాదలు జ్ఞాపకం ఉండవనీ అవసరమైతే తనూపని కూడా చెప్పుకోవటానికీ తన కభ్యంతరం లేదనీ నటేశ్వరరావు అంటే మాత్రం ఎవరు నమ్మగలరు? ఈ ఘటనవల్ల నటేశ్వరరావుకి ఇంకో అవకాశం జరిగింది. అతను మగోవిద్యార్థినితో ప్రణయకలాపం సాగించాడు. ఆమె నాటకం చూసి నటేశ్వరరావుని ఆపార్థం చేసుకుంది. "నువ్వు నటుడివి, నీతో నాకేమీ సంబంధం లేదు. తైలాదగ్గరే నీ ప్రణయం ప్రదర్శించుకోవొచ్చు." అని ఖండితంగా ఆనేసింది. పాపం, నటేశ్వరరావు ఆమెకి అర్థమయ్యేలా చెప్పటానికి ప్రయత్నించాడు కాని ఫలించ లేదు.

పాత్రలో లీనం కావటం వల్ల ఇలాంటి ఘటన లెన్నో నటేశ్వరరావు జీవితంలో జరిగాయి. అయితే తన చాతుర్యం వల్ల అతనికి కలిగిన లాభాలు కూడా తక్కువంటానికి వీలేదు. ఒక్కొక్కసారి అలాంటివింటే జీవితంలో నటించటం నటేశ్వరరావుకి అతని ప్రయత్నం లేకుండానే జరుగుతుందేమో ననిపిస్తుంది. బహుశా దీనికి కారణం నటనలో అతనికి పుట్టుకనుండి ఉన్న ప్రావీణ్యమే కావచ్చు.

నాటకాలలో విమగుపుట్టి నటేశ్వరరావు ప్రభుత్వోద్యోగంలో చేరాడు. దబ్బుకోసం బాధపడినవాడు కావటంచేత అతని కెలాగైనా బాగా సంపాదించాలని ఉంది. లంచాలు జోరుగా పట్టాడు. నటేశ్వరరావు వంటివాడికి విరోధులుండటం గొప్పసంగతి కాదు. అతను లంచాలు తీసుకోటం, అతనిమీద కెలాగైనా ఓ బెల్ల బీయాలని సంకల్పించుకున్న విరోధుల మంచి అవకాశం కలిగించింది. నటేశ్వరరావుని అవమానం చేయటానికి వాళ్లు ఓ వింత పద్ధతి అవలంబించారు. అతనిని లంచాలు తీసుకోని ప్రభుత్వ సేవకుడుగా భావిస్తున్నామనీ, అంచేత అతనికి ఓ పెద్ద పన్నాన పథి ఏర్పాటుచేసి గౌరవించటం లంచగొండితనం నిర్మూలన ఎంతో అవశ్యకమనీ, పథకు తప్పక దయచేయవలసిందనీ ఆహ్వానం పంపేరు. నటేశ్వరరావు నిజంగా మోసపోయాడు. పన్నానపథిలో లంచ గొండితనంమీద ఆపద్ధతంగా ఉపన్యసింపాడు. "లంచం తీసుకోవటం అధమాధమం, దీన్ని

ప్రజలందరూ కలిసి ఆరికట్టాలి. సాంఘికంగానే గాక వ్యక్తిగతంగాకూడా లంచం వివర్జనము. లంచం అంగీకరించట మంటే మరిషీగల ఉదాత్తమయిన ఆశ్శుని చంపుకోటమే. సాంఘికంగా దీనివల్ల కలిగే నష్టాలు, బాధలు అదరికీ తెలిసి నవే. ప్రతి ఒక్కడూ లంచ గొండితనాన్ని అరికట్టాలి! ఇలా పూనుకొంటేగాని” — సాగించాడు కోరణి. తమదళకం ప్రకారం సభలో చేరిన అతని విరోధులు కేకలు ప్రారంభించారు. “మొదటిరకం లంచగొండి నటేశ్వరరావు” అని. కాని వాళ్ల దళకం పారలేదు. ప్రజల్లా అలజడి ప్రారంభమైంది. నటేశ్వరరావు తొణకకుండా బ్రహ్మాండంగా ఉపవస్థనీస్తున్నాడు. ఇప్పుడతని పాత్ర లంచగొండితన నిర్మూలన ప్రచారమడు.

పాత్రలో లీనమైపోయాడు. సభికుల మనస్సులు చూరగొన్నాడు. విరోధులు కేకలు వేస్తూనే ఉన్నారు. “ఎవరూ ఆ కేకలు - మర్యాదగా కూర్చుంటారా? మక్కులు విరగ తన్నాలా? గట్టకపోలే నోట్లు ముయ్యండి.” ప్రజలు గర్జించారు. ఇంతమంది ప్రజల్ని పిలిచినందుకు నటేశ్వరరావు విరోధులు తమనితామే నిందించుకున్నారు.

నటేశ్వరరావు మాటలలో అతని జీవిత రహస్యం ఇది: “ఈ ప్రపంచం ఓ పెద్ద నాటకం. అందులో నేను కేరక్టర్ నూర్పర్చి. నీ పాత్ర అయినా సరే, అందులో లీనం కావటం నాలో విశేషం. జీవితంలో నా జననాపజయాలకీ కూడా కారణం ఇదే.”

ఆంగ్లసాహిత్యం : ‘బ్రాంట్ సిస్టర్స్’

మాలతీ చందూర్

పందొమ్మిదవ శతాబ్దంలో స్త్రీ రచయితలూ, చిత్రకారిణులూ చాలా ఆరుదుగా వుండేవారు. ఎక్కడైనా స్త్రీ తనమనసుగాని అభిప్రాయాల్ని నవలా రూపంలో రచించినా తన పేరుకు బదులుగా పురుషుని పేరుపెట్టి ప్రచురించేది. ధైర్యంగల స్త్రీ ఎవరైనా తన పేరుతో ప్రకటించినా “స్త్రీలు నవలలు రాయడమే” అని చులకన చేస్తూండేవారానాటి రచయితలు. స్త్రీ వ్యర్థురాలనీ, అబలనీ, సాహిత్య నేపథి బనికీ రాదనీ అనుకునే రోజుల్లో ఒకే కద్ది కడుపున జన్మించిన చాల్డ్రీ, ఎమిలీలు ఉత్కృష్ట గ్రంథాలు రచించి సాహిత్యంగాకాకా చిరస్మరణీయులయ్యారు. ఎమిలీ చాల్డ్రీలు సారస్వతంలా తుడ్లు ప్రకాశించారు. “ఎరో నల్లబట్టన, ఏ ఆవ కాకాలూ లేనిచోట నిరాదారిత జీవితం గడుపుతున్న ఈ స్త్రీల హృదయంలో అంతకావల్ల సౌందర్యం ఏమూల దాగుందో” అని ఛేకలే మంటి విద్వాంసుడు తెల్లబోయాడు.

ఎమిలీ నిక్కబాన్సు, ఏకాంతాన్ని కోరేది. సంతోషం ఆమె స్వభావంగా లేదు. ఎప్పుడూ బుచ్చరాని ఆకాంక్ష ఆమె గుండెల్ని పిండేది.

హృదయభారం దిగమింగి విత్తకృత్యాల్ని చేసుకునేది ఎమిలీ. ఇహలోక జీవితంలోని ఆనంద పూర్ణ ఆడుగడుక్కి ఆమెని కలచివేసేది. మబ్బుల వెనకనుంచి వీరొ పిలుపు అనుక్షణం ఆమె చెవులకి ప్రళయగీతకవలె విసదడేసి ఆ పిలుపులో కర్మకత్వమేగాని మద్దవం వుండేది కాదు. అది విదాతబన్నిన వుచ్చు! ఆ పిలుపునే ‘వదరింగ్ హైట్స్’ (Wuthering Heights) లో గుర్రపుకాసుగా చిత్రిస్తుంది.

చాల్డ్రీ, ఎమిలీ అంత నిరాకావాది కాదు. ఆమె జీవితంలోకూడా నిస్సృహ లేకపోలేదు. కాని నైరాక్యాన్ని వాస్తవిక దృష్టితో పాతకు లకి ప్రదర్శిస్తుంది. ఆమె రచించిన ‘జేన్ ఎర్’ నవలని మనం మర్చిపోలేము. ఆ ‘జేన్ ఎర్’ తో కూడా అనాధాశ్రమంలో మనం చదువుకుంటాం. ఆమె బాధలు మనం పొందుకుంటాం. జమిందారయిన రాఫెల్లర్ యింట్లో ఆమె వుపాధ్యాయినిగా గుడురుతుంది. ఆఖరికి మంటి వాడై, కట్ట రెండూ పోయి, ధనవంతులైన సంతాపాగొట్టుకున్న రాఫెల్లరునే జేన్ పెళ్ళాడటం మన భారతీయ దృక్పథానికి బాగా నచ్చుతుంది.

విడుబొట్టుపెట్టెలు

బి. యస్. ఆర్. కృష్ణారావు

“నమస్కరిం సార్! నేను రాజమండ్రినుంచి బ్రాస్సురియ వచ్చాను. నాపేరు గోపాలం. ఇవాళ కాయివత్తున్నాయి. నీవుకు కాయినింగ్ రిపోర్టు ఇవ్వమని చెప్పాను. ఆపాడు గోపాలం. ఇంజనీరు తల్లిచి చూశాడు. గోపాలం ఇచ్చిన గాయనింగ్ రిపోర్టు తీసుకుని చదివి, “నువ్వు దమ్మరీ బాగా ఇంప్రూవ్ చేసుకోవాలి, లేకపోతే గాభంతేను మూడు నెలలగా నిదమ్మరీ బాగా ఆయెంట్టు శూరవాలి నువ్వు. కంటికి ఇంపుగా లేకపోతే కడుపుకుడా ఇంపుగా ఉండ నన్నట్టు. బ్రాస్సు పట్టావుకా రాత ముఖ్యం నాకు కొత్తకాస్ట్ నీకే విషయం చెబుతున్నా. కాయతాలన్న సీనిమా కాయితాల్లా విడిగా చూపించుతారు. అట్లాగా కట్టి పంపించాలి. అర్జంటు కాయతాలయితే ఎర్ర రేఖలు పంపించాలి. ఆరేఖలు పంపించాలి. పోవలసిన వెద్ద అర్జంటు కాయతాలయితే ఆకువచ్చ రేఖలు పంపించాలి. మామూలు కాయతాల కేవలము వెయ్యక్కడైను. తెల్సిందా! నువ్వు కలరావడిని అదుకని నీకు చెబుతున్నా” అన్నాడు ఇంజనీర్. కాయనింగ్ రిపోర్టు సంతకం చేసి ఆయన వెళ్లి గొట్టెగా వేస్తూ.

“కా ప్రస్తావనలు గాని రోజూ దిద్దమనం వాస్తవంగా! నీకే కొంతలు మనిగే అర్జంటు కాయతాలయితే ఆ ముఖ్యం లెంటా ఎర్ర సీరాగా ముంచమనం. లేకపోతే వచ్చినవాళ్ళ కట్టా వాడిలి చచ్చేట్టుగా ఇన్ ప్రొక్టన్సు ఎవ్వరూ ఆఫీసు కాయతాల గొడవే మీకు.”

ఆయనకు అప్పుడు గోపాలంపేరు అప్పుడు గోపాలం అప్పుడు వచ్చి అప్పుడు వెళ్లి పోయినా అప్పుడు

“నా ఆఫీసు విషయం, నా సుఖానందం మాట్లాడుతూవుంటే నీకంత అవసరం కదా

మనూ! నీక్కావచ్చే ప్రోవీన్సి పిల్చి కారెక్కి పికారు వెళ్ళు” అన్నాడు

“అంగిని నేను వస్తాను వదమ్మ అనరు కదా?” అన్నది మనోరమ చక్కగదిలాంచి.

“నీనోబాటుగా పికార్లు కొడుతూవుంటే ఆఫీసు కాయతా లెట్లా కలుస్తాయి! పిచ్చి సిల్లా, నువ్వు వెళ్ళవే” అని నవ్వుకున్నాడు శవకుశను.

“చిత్రా, అట్లాగేనంటే” అన్నాడు గోపాలం.

“వరే, ఆఫీసుకు వెళ్ళి చని బాగ్రతగా చేస్తూ వుండు. తెలియ మనేజరునో లేకపోతే నన్ను అడుగుతూవుండు. వెళ్ళు” అన్నాడు మళ్ళి.

మళ్ళి నమస్కరించి పిచ్చికాస్ట్ గోపాలం ఆఫీసు కాయతాల విషయమై ఆయన మాట్లాడుతూవుంటే మధ్య అపట్టకాలు కదలా? చాలా కడుకుడి మొత్తమీద అడుగున్నాడు.

వసంత సాయాసంధ్యా కాలంలో జలపూరిత మైన నోవరారికి అగ్నిగావున్న లకలూ, తరువులూ వసంత సౌభాగ్యంకో కలకల లాడుతూ వుండగా. ఈ ప్రపంచంలో జనమీ సంబంధం లేకట్టుగా అనుభవంకప్పు అందులో విచారిస్తున్నట్టుగా, మధ్యమధ్య సామెం పొరభమాస్లా ఏమూ, సూనిరాగాలులేమూ తూగుటుక్కుల ఊగుతున్నా ఇంజనీరుగా కమ్మాయి మనోరమ. ఆమె ఉక్కుల తూగు పదమరలుగా పూగుతున్నది. వెనక భాగంగా గూరావ్వుంచి చూస్తుంటే సాధ్యారాగ రుచితమైన నిర్మల నీలాకాశం కనిపిస్తుంది. మధ్యమధ్య కాయల నవ కంటం ఎత్తి మధురపంచమ స్వరంకో పాడుతున్నది. దానికి లయగా మనోరమూడా ‘హూ’, ‘హూ’

అయినా లెక్కవచ్చి వచ్చిగా పాడుతున్నా. శవకుశ ప్రకారంగా పాడుతున్నదో ఆమె పట్టించుకోవాలి లేదు. ప్రస్తుతం ఆమెను కావలసిందల్లా ఆమె ఉక్కుగా, కాయరా, పాటలూను, నెలకు పదమూడుపందలు లేకం తెచ్చి

ఇంజనీరుగారి ఏకైక ముద్దులకుమార్తె. ఆమెకు ఏ ఏషయంలో దిగలుంటుంది?

గోపాలం ప్రస్తుతం చూస్తున్న సీటులోని పని చాలా కొత్తది. ఇదివరకు ఎన్నడూ చెయ్యని కొత్తపని. బండపని. రోజూ ఇరవై నాలుగు గంటలూ చేసినా తెమలదు. తనకు తెలియనప్పుడు పక్కవాళ్ళ నడిగి తెల్పుకుందామాంటే ఎవరూ చెప్పరు. ఆ ఆఫీసులో గుహస్తాలంతా ఆదోక వింత ప్రకృతి కలవారు. ఎవటివాడు కనీసం తెల్లని చొక్కా వేసుకున్నా గడ్డం నున్నగా చేసుకున్నా ఓర్పులేదు. ఆయనం దొరగారి తరవాత దొరగా రం తటి వా డం టూ రు. త మ మా ది రి మా సి న గ డ్దా ల తో, భుజాలు చివిన చొక్కాలతో, నవ్వుపట్టుపట్టి ఆ ముక్కు జేబురుమాలు అంటే ఏమిటో ఎరక్క పోతటంచేత భుజాలకు తుడుచుకుంటూ, కళ్ళద్దాలను పైకి ఎగదోసుకుంటూ, పగలనక రాత్రనక పని చేస్తూవుండాలి. తెల్లనివాళ్ళకు తమకు తెల్లని విషయాలు చెబితే ఆవన్నీ వాళ్ళు తెల్పుకుపోతారేమోనని భయం. ఇటువంటి వాతావరణంలో పని చేస్తున్నాడు గోపాలం. అర్థంబుగా గవర్న మెంటుకు పోవలసిన డిప్యూటీలు సాయంత్రాని కల్లా పూర్తిచేసి తీసుకురమ్మన్నాడు ఇంజనీరు గోపాలాన్ని. ప్రైవేట్ కల పగలగొట్టు కున్నా అర్థంకాలే దితనకి. ఎవ ర్నడిగినా చెప్ప లేదు. చివరికి ఎట్టాగోట్టారాసి పూర్తిచేసి పచ్చ రేవరువేసి కోటు తొడుక్కుని పైలు చంకన బెట్టుకుని కాళ్ళు గజగజ లాడుతుండగా, చేతులు వణుకుచుండగా, గుండె వడదడ లాడుచుండగా సాయంత్రం ఆరు గంటలకు బంగళాదగ్గర కొచ్చాడు గోపాలం.

గేటుదాటి లోపలికొచ్చేసరికి తోటలో ఎదురుగుండా ఆఫీసులో ఉయ్యాల ఉగుతున్న మనోరమ కనిపించింది. గుండె వడద అగింది. కాళ్ళు గజగజ తగ్గింది. చేతుల వణుకు పూర్తిగా పోయింది. ముఖంమీద చెమట ఆరిపోయింది. చేతుల పైలు ఉన్నదా లేదా అని పించింది. పచ్చ రేవరుగల ఆరిపరమ్మ విషయం మనస్సు లోంచి తప్పిపోయింది. మెల్లిగా సిగరెట్టు తాగుతూ, పొగను నూటిగా దద్దాగావదులుతూ, తెల్లతెల్లగా ఉంగరాలుగా విరుగుతూ మెల్లి

మెల్లిగా పైకి పోయే ధూనుమాలికలు చూస్తూ నిల్చున్నాడు. రెవరెవలాడుతూ మిలమిల మెరిసేటి ఆమె కనుసోయగాన్ని చూస్తూ, అఫీసు వాతావరణంలో ప్రవేశించి ఏనాడో మర్చి పోయిన తను వదిలిన ప్రబంధ గ్రంథాలు స్ఫురణకు రాగా-ఆమె కళ్ళ నల్లకలవలా, తుమ్మెద రెక్కలా లేక ఆమె మినలోచనా. మరి చంచల నేత్రములు. గల చిన్నారి మగువా అని ఆలోచిస్తూ, ఆమె ఉయ్యాలలో కూర్చున్నతీరునీ, నల్ల త్రాచువలె నిగనిగలాడుతూ ఉన్న ఆమె వాలు జడ ముందువైపు ఆత్మ్యన్నత ప్రదేశము మీద నాట్యము చేయుచుండగా ఆ పొగనునూ తిలకిస్తూ, వీణాకంఠులను మించిన ఆమె కంఠ మాధుర్యాన్ని, ఆమె ముండేలి గాఢాల చవ్వడు లాని కమనీయ మాధుర్యాన్ని విని అనందిస్తూ వున్న సమయంలో-

“వాటిన్ దట్ యు ఆర్ సీ యింగ్” అనే సింహగర్జన వినిపించింది. ఆలస్యమైనందుకు చింత నిప్పులు కక్కుతూ కంట్లాము జేబుల్లో రెండు చేతులూ పెట్టుకుని దింకంగా నెపోలియన్ నిల్చున్నట్టుగా వరండాలో నిల్చుని, గోపాలంమీది కోపాన్నంతా పొగరూపంగా వెళ్ళగక్కుతున్నాడా అన్నట్టుగా, ‘వైస్’ లోనుంచి పొగ వదులుతున్న ఇంజనీరుని చూశాడు గోపాలం. ప్రబంధకావ్యంలోని మాటలు ఎరిపొయినయి, కోటు గుండీలు సరిగ్గా పెట్టుకున్నాడు. మళ్ళీ గుండె వడదడా, కాళ్ళు గజగజా, చేతుల వణుకు మొదలు పెట్టిరయి. నేనూ ఉన్నా వన్నట్టుగా పచ్చరేవరుగాలికి రెవరెవలాడింది. గౌరవపూర్వకంగా పైలు చేతిగానే పెట్టుకుని ఒక్క సమ స్కారం పెట్టాడు గోపాలం.

“అయిపోయిందండీ” అన్నాడు గొంతు పెగుల్చుకుని.

“దెన్ కమాన్, వై డు యు థ్రౌడ్ దేర్” అని అఫీసు రూముగాకి వెళ్ళాడు ఇంజనీరు. వరండాలో నిల్చుండటం నుంచి మనోరమ ఆయనకు కనబడలేదు. గోపాలం ఊరికేనే అక్కడ నిల్చున్నాడని అనుకున్నాడు. తండ్రి మాటలు విన్నది మనోరమ. ఉయ్యాలా దిగి నిల్చుని నడుమీద రెండు చేతులూ గట్టిగా పెట్టుకుని ముఖం నీరియన్ గా పెట్టి - “ఆ డిప్యూటీలు

యనుచుంటు. ఆ పైలుకు అమాంకం ఎరసిరాలో ముంచావా?" అని దింకంగా అని కమ్మన నవ్వి చిన్నగా చప్పట్లు కొడుతూ ఇంట్లోకి వరు గెల్చింది మనోరమ.

"ఖర్చు - ఎంత లాభవైపోయినాను" అని మనస్సులో అనుకుని చకచకా ఆఫీసు గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు గోపాలం. ఆరోజు రాత్రి చివాట్లతో డ్రాఫ్టు పూర్తి చేయించుకుని పని గంటలకు ఇంటికి వెళ్ళాడు గోపాలం కాళ్ళిడ్చుకుంటూ.

నాలుగు రోజులు పోయింతరువాత ఒక నాడు ఉదయం ఏడు గంటలకల్లా రమ్మన్నాడు ఇంజనీరు గోపాలాన్ని ఏవో కాయితాలు తీసుకుని, గోపాలం యథావ్రకారంగా వెళ్లాడు కాయితాలు తీసుకుని. వాకిట్లో జవాబు లేదు. వెళ్లి ఆఫీసు రూములో కూర్చున్నాడు. ఇంజనీరు ఇంకా రాలేదు. మళ్ళీ ఏం చివాట్లు తగుల్తాయో అని భయపడుతూ పైలు తీసి చదువుతూ కూర్చున్నాడు.

తలుపు తీసిన చప్పుడయింది. గోపాలం గుండె గతుక్కుమంది. కోటు బొటాలు నదింతుకుని లేచి నిల్చున్నాడు.

"నాన్నగా రమ్మన్నారా?"

తలెత్తి చూశాడు. మనోరమ గుమ్మం దగ్గర నిల్చుంది. ఆయన చూస్తే తన పని ఏమవుతుందో నని భయపడుతున్నాడు గోపాలం.

"నాన్నగారు ఇంకో గంటదాకా నిద్రలేవరు. రాత్రి కాయితాలు చూస్తూ చాలా సేపు మేలుకున్నారు. మిమ్మల్ని పొద్దున్నే రమ్మన్నారా?" అంది మనోరమ.

"అవును, రమ్మన్నారు. అందుకే వచ్చాను" అన్నాడు ముఖావళంగా.

"ఈ అధికార్లు అంతా అలా. తమ అధికారిత్వమంతా తమ తాబేదార్లమీద చూపిస్తూవుంటారు. ఇప్పుడు చూడండి - పొద్దున్నే మిమ్మల్ని రమ్మన్నారు. ఆయన ఏంకా నిద్రకూడా లేవలేదు. ఇంజనీరుగారు రమ్మన్నారని మీరు అయిదు గంటలకల్లా లేచి స్నానం చేసి పైట్లు చదివి భయపడుతూ భయపడుతూ వచ్చారు. అవునా?"

తల ఊపాడు.

"రాజకీయాల్లో సామాజ్యవాద భయం, పెట్టుబడిదారుల ముద్దీ ఎట్లా వుంటుందో అధికార్లు దృష్టి తాబేదార్లు ఏవయింలా అట్లా వుంటుంది. తమకన్న ఎక్కువ సంసారపు జంజాటనా, పిల్లలగొడవా వుంటుందనీ. అన్ని పట్లా వాళ్లే చేసుకుంటూ వుండాలనీ ఈ ఆఫీసర్లుకు ఇంగిత జ్ఞానం ఏమీ ఉండదు."

తనను పరీక్షించటానికీ అట్లా అంటున్నదా లేక తనబోటి వారిమీద సానుభూతి చూపించటమా అని తికమక పడుతున్నాడు గోపాలం. ఆమె నాటలకు ఏదో నమాధానం చెబుతూ, అవకతవకగా అధికార్లు నిరంకుశత్వాన్ని గురించి తనూ మాట్లాడితే ఈ సంగతి ఆమె తండ్రితో చెబితే తనపని ఏంకావాలి?

"ఏదోలేండి ఎవరి ఆధీన్తం వారిది. అంతా అందల మెక్కితే మోసేవారు మాత్రం ఎవరుంటారు?"

"నిల్చునే మాట్లాడుతున్నారు. కూర్చోండి. మీరు పట్టభద్రులేనా?"

"అవును."

"పాపం! అండ్ల విద్యాలయాల్లో విద్య నభ్యసించి అస్తిపాస్తులకు కర్నూరహారతిలా వెలిగించి వేరే పనిపాటలు ఏమీ చేతగాక గాను గెడ్డుట్టగా ఈ గుమాస్తా ఉద్యోగాలకు తయారయే ఈ గుమాస్తాలని చూస్తే నాన చాలా విచారం కలుగుతుంది. ఈ నలభై అయిదు రూపాయిల్లో భార్య బిడ్డల్ని ఈ కరువుకాలంలో ఎట్లా పోషిస్తున్నారో నాకు అగమ్యగోచరంగా వుంది. అంటున్నావని కోపించుకోకోకండి. మీకు నెల మొత్తంమీద వచ్చే జీతము మాబోటి వాళ్ళల్లో ఒక్కరోజు కట్టుడు వీరే ఖరీదు చెయ్యదు."

గోపాలం తల వంచుకున్నాడు. ఇదేమిటా ఈ పిల్ల ఇట్లా మాట్లాడుతున్నది, ఆయన చూస్తే ఏమనుకుంటాడో అని భయపడుతున్నాడు.

"నాన్నగారు వద్దూరితరువాత వస్తూ లేండి- వెళతాను."

"కూర్చోండి. మీ ఉద్దేశం నాకు అర్థమయింది. నాన్నగారు చూస్తే ఏమంటారోనని మీరు భయపడుతున్నట్టుగా వున్నారు. నా అంతట నేమాట్లాడుతున్నానని మీరుకావాలని నాతో మాట్లాట్టలేదు కదా! ఈగ్రూట బజారు

వెళ్ళి కూరకూడా తెచ్చుకోకుండా చేశారు నాన్న."

"నాకు వివాహం కాలేదండీ. చోటలు భోజనమే; అంచేత బజారు ప్రమేయం లేదు నాకు."

మేడమీదనుంచి ఎవరో దిగుతున్న చప్పుడయింది. మనోరమ వెళ్ళిపోయింది లోపలికి.

"ఎంత సేపయింది, గోపాలం, వచ్చి?" అన్నాడు ఇంజనీరు కుర్చీలో కూర్చుంటూ.

"ఇప్పుడేనండీ, పావుగంట వుంటుంది."

"రాత్రి చాలాసేపు కాయితాలు చూస్తూ ఉంచేత ఆలస్యంగా నిద్రలేచాను. ఇంకాన్నానం అదీ అవలేదు. ఇంకోప్పుడు చూద్దాలే. వెళ్ళి రా" అని మళ్ళీ వెళ్ళిపోయాడు మేడమీదికి. గోపాలం ఉసూరుమంటూ బయటికి వచ్చేవాడు.

ఇదివరకే ఆమెకు చూసినప్పుడు ఆమె సౌందర్యానికి ముగ్ధుడయ్యాడు గోపాలం. ఇప్పుడు తనతో మాట్లాట్టమే కాకుండా తన బోటి గుమాస్తాలయిన సానుభూతి గూపిస్తూ అధికార్లు నిరంకుశ విధానాన్ని ఖండిస్తూ మాట్లాట్టమంది ఆమె చాలా దయావరులాలని గ్రహించాడు. కాని వరాయిమగవాడితో, అందులో తండ్రి ఆఫీసులో ఒక నిద్రమూస్తానో ఇంత ఇదిగా మాట్లాట్టానికి గల కారణం ఏమిటో అతనికి అర్థం కాలేదు.

మర్నాడు సాయంత్రం ఇంజనీరు రమ్మని చెప్పక పోయినప్పటికీ గోపాలం వెళ్ళాడు, కాయితాలకట్ట చంకవ బెట్టుకుని. మనస్సు పరిపరి విధాల పోయింది. అధికారమదాంధకారంలో కొట్టుకుంటున్న ఆ తండ్రికి, తమకున్న ధన రీత్యా అధికారరీత్యా తక్కువ తరగతి వారి యందు, అందులో తన తండ్రి ఆఫీసులో గల గుమాస్తాల విషయంలో ఇంకా చనువుగా చిర పరిచితులాలివలె మాట్లాట్టమే కాకుండా సానుభూతి గూపించి దయార్థి వ్యవధయంతాలు ఎట్లా కలిగిందో అతనికి ఆశ్చర్యం కలిగింది. అదృష్టవశువు తాను పామై కరణనిధాన ఆమె కరుణారసపూరితమైన మాటలే తన కొంచెం స్త్రీయమైననే భయము ఒకవైపు కలిగే వాకి, తానుపాము పడగనీడలో కప్పు సేద తీర్చు

కున్న సామెతగా అవుతుండేమో తనపని అనుకున్నాడు.

గేటుదాటి లోపలకు వెళ్ళగానే మనోరమ మేడమీద కనిపించింది. ఆమె ముఖం చాలా చిన్నబోయినట్టుగా వుంది. మేడమీదనుంచే ఒక్కతడవ గోపాలంవైపు చూసి కెవక్కరి వెళ్ళిపోయింది. ఆ చూపులో సానుభూతి, దయ, బేలత్వమూ, ఏదో ఒకవిధమైన దిగులు మిళితమై గోపాలం మనస్సుకు పెద్ద అలౌచనను కలగ చేసింది. లోపలికి వెళ్ళకుండానే తిరిగి వచ్చేవాడు కార్మిద్యుకుంటూ.

వారం పదిరోజులు గడిచిపోయినాయి. ఇంజనీరుగారమ్మయి మనోరమ వెళ్ళివారు. ఆఫీసులో గుమాస్తాలంతా పనికూడా మానుకుని ఇట్టో వెళ్ళనా వేస్తున్నారు. ఆఫీసులో ఒక్కొక్క బ్రాంచి పని ఒక్కొక్కరి కిచ్చి నట్టుగానే వెళ్లి పనుల విషయంలోకూడా అందరికీ తగిన పని పురమయ్యారారు. గోపాలంకూడా ఏవోపట్టు చేస్తూనే ఉన్నాడుగాని అతనిమనస్సు మనస్సులో లేదు. ఏదో కెలితిగా, వ్యవధయం కలచినట్టుగా, దిగులుగా భయంగా వున్నాడు. వెళ్ళిపట్టు సాగిపోతున్నాయి.

వెళ్ళి కొడుకు కోమట్టువులు ఏడుగురు, మొగ పిల్లా దకనొక్కడే. అతను ఎక్కడో జూనియర్ ఇంజనీరు వేస్తున్నాడు. పాలికవేల కట్టుం. పానకం బిండెలు, బొట్టుపెట్టెలు, కాటుకాయలు, ముంకంభండెలు, కాట్ల గడుగుపట్టెం ఇట్లాంటివన్నీకూడా వెండివే. వియ్యమొందు తున్న ఇద్దరూ పెద్ద ఇంజనీర్లే. పెండ్లికొడుకు ఇంజనీరే. మొగవెళ్ళివారు కోరిందల్లా ఇస్తానన్నాడు మనోరమ తండ్రి.

మగవెళ్ళివారు స్వాశకం విడిచిపోనే చేసుకుంటున్నారు, నడిదాటి రావటంనుంచి పనికి రాదని. స్వాశకం అవుతున్నది. ఆవెళ్ళి కొచ్చిన వాళ్ళలో ఒక అలజడి లయల్లేరింది - అడబడుతు లాంఘనాలన్నీ ఏదేని తెచ్చారు కాని వెండి బొట్టుపెట్టెలుమటుకు అరుమాత్రమే తెచ్చారని. ఇది ఆనోటా ఆనోటా పాకిపోయింది. వెళ్ళి కొడుకు తల్లికూడా ఏన్నది. అక్కడనుంచీ అదిత మొదలు పెట్టింది.

“ఇంతమందిగా మమ్మల్ని చిన్నతనం చేయా
లనుకున్నారు అంత బొట్టుపెట్టే కొనలేనివాడూ,
ఇవ్వలేనివాడూ సంబంధం ఎందుకు చెయ్యాలి!
పెద్ద ఇంజనీరు చేస్తున్నాడే - నాయడో పిల్లకు
బొట్టుపెట్టే ఎందుకు లేలేదు? మంచి, మర్యాద
గల వంక మనుకున్నాను. ఇంత సాహసం కొని,
మమ్మల్ని చిన్నతనం చెయ్యటానికి కాకబోలే,
బొట్టుపెట్టే ఎందుకు కొనలేదు? ఇంత భరమలాభి
అనుకోలేదు” అని సాగించింది. ఈ విషయం
అసోటా అసోటా పడి మనోరమ కండ్లరాకా
పోయింది. ఇంక ఆయన నోకతోక్కిన తాచు
మాదిరి లేచి—

“ఇన్ని వేలు కర్చుచేయగా లేంది ఒక్క
బొట్టుపెట్టే మానుకుంటామా? ఏడోడి కొనుక్కు
రానిమాట నిజమే. ఈసామాన్లు కొనే సందడిగా
ఏడోడి తీసుకోటా మర్చిపోయాము. అంతేగాని
వాళ్లని చిన్నతనం చేయటానికి, అవమానం
చేయటానికినా! అంత బొట్టుపెట్టేలోనే
మర్యాదలు సాయే కొంచెం నా మామయ్య
ఎన్నాళ్ళు కావరంచేస్తుంది - ఏళ్లంతా కలసి
దాన్ని కాల్చుకుతినరా! బొట్టుపెట్టే మర్చిపోయి
నారట, ఏడోడి తెప్పించందని చెప్పితే ఎంక
బావుండేది - అయినా నాటి ప్రమేయం వచ్చి
నప్పుడు నాకప్పు తెల్సుకొని అప్పుడే తెప్పిద్దను
కదా! ఇటువంటివాళ్ళకి నేను నాపిల్లను ఇవ్వనే
ఇవ్వను” అని రాదాకారం దాల్చి పెళ్ళి
కొడుకువాళ్ళకు పెళ్లిచెయ్యవని కలురుచేశాడు.
ఇరువైపులవారి! పెద్ద సంభర్షణ జరిగింది.
ఫలితం పెళ్లి ఆగిపోయింది. పెళ్ళికొడుకు వాళ్ళు
వోటలు భోజనం తెప్పించుకుని తిరుగు
ప్రయాణానికి సిద్ధమయ్యారు.

లగ్నం రాత్రి ఏడుగంటలకి. ఈ కగాదాలు
అయ్యే సరికి మధ్యాహ్నం కేండు
గంటలు దాటింది. ఇంజనీరుగారికి ఏవమెత్తిన

ట్టయింది. పెళ్ళి ఈవిధంగా తప్పిపోయేవరికి
మనోరమ ముఖాన కత్తివేస్తే వెత్తురుచుక్క
లేదు. మనోరమ కత్తి కిందపడి దొర్లి విడువ్తు
న్నది. ఇంక గండ్రగోళం జరిగితే ఇంక ఈ
జన్మగా పెళ్ళి ఎట్లా అవుతుందని. గుహస్తా
లాతా వాడిలి పోతున్నారు, మధ్యగా తామే
దాటే ఆయన ఏమంటాడోనని. అక్కడి వరి
స్థితులన్నీ నానారభసగా వున్నాయి.

మగ పెళ్ళివారు అంతా పెళ్ళిపోయారు.
సాయంత్రం ఆరుగంటలయింది. సవ్యంగా జరిగితే
మరోగంటకు పీటమీద కూర్చోవాలి. ఇంజనీరు
గారు వడక మర్చిపో కూర్చోని ఆనాదిస్తు
న్నాడు. గోపాలం సాహసు కొట్టుకు తాళం
వేసి తాళం చెవులు ఆయనకు ఇవ్వటానికి వస్తు
న్నాడు. గోపాలావైపు ఎగాదిగా చూసి ఒక్క
చిన్న నవ్వు నవ్వాడు. గోపాలం వాడిలిపోయి
నాన, ఇదేమిటా అని.

“గోపాలం, మీ అమ్మగారూ, వాళ్లూ ఎక్క
డున్నారు?”

“నాకు కల్లిదండ్రు లెవరూ లేరండి - మన
మామల ఇంట్లో పెరిగాను. వాళ్లు కాకినాడలో
వున్నారు. అంతకన్నా నా కెవరూ లేరు.”
అన్నాడు బెరుగ్గా - ఇదంతా ఎందుకు అడుగు
తున్నాడా అని.

“మంగళ స్నానాలకి తయారవు. ఏడో
బొట్టుపెట్టే మినహా అన్నీ నీవే. ఏడో బొట్టు
పెట్టే ఆసలు తీసుకురాను. మనోరమకు నీ కిచ్చి
చేస్తాను” అని ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయాడు.

గోపాలం కట్ట ఆప్రయత్నంగా సంభాగింధ
కారంగా కలసిపోయన్న ధూమలలికల వెను
వెంట ఆకాశానికి ఎగిరి కొత్త నుండరలోకాలు
తెరికిస్తున్నాయి.

జనవాక్యం

సంపాదకునికి ప్రకటనాన్ని పంపించిన లేఖలు యీశ్వరీ కక్రింద ప్రచురితమవుతాయి. లేఖలు క్లుప్తంగా, కాగితానికి ఒక పక్క వ్రాసి పంపాలి.

పోలీసు ఉద్యోగుల పెన్షను

ప్రస్తుతాను పోలీసు పెన్షన్ కానిస్టేబిల్స్కు నెల 18 రూ 10-12-0లు జీతం వుండేది. గత యుద్ధం కారణంగా జీరితావసర వస్తువుల ధరలు విపరీతముగా పెరిగిపోవుటవలన మద్రాసు ప్రభుత్వం 14-12-1943 వ తేదీ జి. ఓ. నెం. 58! ప్రకారం మాకు రూ 18లు ఇంక్రిమెంటు చేశారు. పరిస్థితులవల్ల కం నరీకాస్త్రీగా వుండుటవలన 25-5-44 వ తేదీ జి. ఓ. నెం. 72ని ప్రకారం మరో గూపాయి కరువు బత్తెముగా ఇంక్రిమెంటు చేశారు. తరవాత కూడా ప్రజల జీవనవ్యయ ప్రమాణం విపరీతముగా పెరిగిపోవటంవలన మద్రాసు ప్రభుత్వం మళ్ళీ 22-1-47 వ తేదీ జి. ఓ. నెం. 45 రు ప్రకారం మరో నాలుగురూపాయలు ఇంక్రిమెంటు చేశారు. అప్పటికి రూ 10-12-0లు జీతంవున్న పెన్షన్ కానిస్టేబిల్స్కు మొత్తం రూ 18-12-0లు నెలకు వస్తోంది. ఇంకవలసిన మన చేతంగా ఏర్పడిన ఆర్థిక సూక్షీభం తొలగలేదు. కాని, యీ సంవత్సరం మొదట్లో ఆమెంట్మెంట్ వచ్చిన జి. ఓ. నెం. 793 రు ప్రకారం ప్రభుత్వం మాకు యిచ్చుచున్న కరువు బత్తెముగా నాలుగు రూపాయలు కట్టించారు. అంటే ప్రస్తుతం రూ 14-12-0లు యిస్తున్నారు. జీరితావసర వస్తువుల ధరలు మునుపటికంటే ఎక్కువగా పెరిగి జీవనం గడుపుట దుర్లభమగానున్న యీ

రోజుల్లో ప్రభుత్వం మా కిచ్చుచున్న కరువు బత్తెముగా నాలుగురూపాయలు కట్టించుట శోచనీయం. కిచ్చుకొనిన బ్రహ్మస్త్ర మన్నట్టు నెలకు రూ 18-0-0 లు జీతం తెచ్చుకొంటున్న మాజీకముగా శోకవలన ప్రభుత్వమునకు మనైన నిర్లక్ష్యవాదము పెట్టి యగుచున్నది. మా సుఖములేగాక మా బాధ్యా బిడ్డల సౌఖ్య సంపాన్ని కూడా శ్రద్ధించి దేశ రక్షణకు - దేశంలో కాంతి భద్రతలకు కాపాడుట నిరంశరం కృషి చేసిన మన ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్య భావము పూనుట శోచనీయం.

ఈ విషయమై ప్రభుత్వంవద్దకు పెన్షన్ వుద్యోగిగణులు రాయబారము వాపుయన్నారని తెలియుచున్నది. ప్రభుత్వం వెంటనే మా కోర్కెను తీర్చి మమ్మల సంపత్తి పెట్టగలవని ఆశిస్తున్నాము.

కె. కొత్తపాలెం మత్తె లక్ష్మయ్య
పెన్షన్ కానిస్టేబిల్

నాగావనీ ప్రోత్సవ భూములకు నీటి సప్లయ

నాగావనీనదిపై తోటపల్లివద్ద నిర్మింపబడిన ఆనకట్ట నహాయముకో పార్వతీపురం- పాల కొండతామ్రాకాలలో 32,000 యేకరముల భూమికి నీటిరసము కాబడి పరిపంట్ల పండింప

జరుచున్నది. ఈ భూములకు మొదటి చంటకు మాత్రమే నీరు జాన్ సెలనుంచి వవంజరు సెలా ఖరువరకు నీరు సప్లయి కాబడుచున్నది. బొబ్బిలి జమిందారుగారి ప్రధానమంత్రిత్వం వాయూ ములా కొన్ని సంవత్సరములలో ఈ నాగావళి ప్రాజెక్టు భూములకు లిండిగింజల కింత దేవులాట లేనప్పటికీ రెండవచంటకు నీరు సప్లయిచేశారు. 1937 వ సంవత్సరములో ఈ నీటిసప్లయి అపి చేశారు. అనకట్టకు దిగువనున్న తుమ్మరగుంట- నందివాడ- సాయన్నబట్టి మొదలగు రివర్ ఛానెల్స్ ద్వారా రెండవచంటకు పూర్వంనుంచి సప్లయి కాబడుచున్న బొబ్బిలి జమిందారి గ్రామాలకు నీరు చాలదనే సాక్షుతో ఈ ఉత్తరువు జారీచేయబడినది. నాటి పరాయి ప్రభుత్వాలు కాదనలేక పోయాయి. నదిలో ప్రవహించి పముద్రములో త్వరగా కలియుచున్న నీటిని చంటలకు వినియోగించి అధికొప్పత్తికి ప్రభుత్వం పూనుకోవాలి. 1937 నుండి కూడా నాగావళి ప్రాజెక్టు రైతులు రెండవచంటకు నీరు సప్లయిచేయవలెనని పదేపదే ప్రభుత్వానికి మొర బెట్టుకొనుచున్నను ఇంతవరకు ప్రభుత్వం శ్రద్ధ వహించలేదు. ప్రజాప్రభుత్వా లేర్పడి లిండి గింజల కొరక యేర్పడి అధికాహారొప్పత్తికై తహ తహ లాడుచున్న ఈ రోజులలోకూడా ప్రభుత్వం రెండవచంటకు నీటిసప్లయికి శ్రద్ధవహించకపోవుట విచారకరము.

అనకట్ట దిగువను రివర్ ఛానెల్స్ ద్వారా రెండవచంటకు నీరు సప్లయి కాబడుచున్న భూములలో మార్పిసెలలో మాత్రమే పరిసారుమట్టు తయారుచేసే ఆచారము కలదు. అతగా మార్పిసెల తరువాతనే నాగి నీటి అవసరము కలుగును. ఈ మూడు సెలల కాలములో నదిలో వృథాగా ప్రవహించే నీటిని మైనజెప్పిన నాగావళి ప్రాజెక్టు భూములకు రెండవచంటకు సప్లయి చేయవచ్చును. ఇంక ప్రభుత్వం అవసరమును- అవకాశమును గుర్తించి ఒక చిన్న అర్ధరు జారీచేస్తే వేలకొద్దీ యెకరములలో దాక్యావరి- మైదోడి- మైదూవు మున్నగు

చంటలు వండినబడి కొన్ని వేల టన్నుల లిండి గింజలు ఉత్పత్తి కాగలవు. ఈ నీటి సప్లయికి ప్రభుత్వం మైనహాదవెచ్చించ నక్కరలేదు. ఉన్న అనకట్టలో- ఉన్న ఉద్యోగులతో నీరు సప్లయి చేయవచ్చును. అధికాహారొప్పత్తి సాగులే గాక ప్రభుత్వమునకు కొన్ని వేల రూపాయిలు రివెన్యూ ఆదాయము రాగలదు. అధికాహారొప్పత్తి విషయములో శ్రద్ధవహించవచ్చుచో సామాన్యునకు సందేహముగా నున్నది.

లఖనాపురం

బాబు పరాంకుశం

ఎరువుల ఖరీదుల వాపసు

అగ్రికల్చరల్ డిపార్టుమెంటువారు ఆమోదియా ఫోస్ఫేటు, ఫోస్ఫేటు, ఆమోనియా రైతులకు సప్లయిచేసినారు. అగ్నె 13వ లేదీనుంచి తీసుకున్నవారికి నాటి ఖరీదులలో చెరిగగంఖరీదు వాపసు యిస్తున్నారు. చాలభాగం రైతులంతా అగ్నె 15 పూర్వమే ఎరువులు డిహాలనుంచి తీసుకున్నారు. మరిచేలు మూసలిగడంతోలే మందులువేయు ఆలవాటువల్ల జూలై 15 నుంచి అగ్నె 15 వరకు ఎక్కుమంది రైతులు నాడినారు. అట్టి వారికూడా జగంఖరీదులు వాపసు వచ్చేలాగున ప్రభుత్వం వుత్తరువులు వవరించు కొనిన చాలమంది రైతులకు మేలు చేశారును.

ఇరగవరం తం. కృష్ణానందలింగ్

పాత పుస్తకాల సరఫరా

ఈ సంవత్సరం ఎన్. ఎన్. ఎల్. సి. ఇంగ్లీషు పుస్తకములు కొన్ని పాతకాలలకు ఆలస్యముగాను, మరికొన్ని పాతకాలలకు ఖగము ప్రతులు మాత్రమేను వచ్చినవి. కొన్ని పాతకాలలకు యింకను రానేలేదు. అయూ పాతకాలలలో పాతములు చాలా తక్కువగా అయినవి. కావున మద్రాసు ప్రభుత్వ విద్యాశాఖవారు గుర్తించి తగుభాగము తగ్గించవలెను.

రాజమండ్రి

ఎ. పాండురంగారావు

స్వతంత్ర విషయ సూచిక

సంపుటి 2. భాగము 2.
శ్రీకృష్ణ వాగం, అక్టోబరు 21, 1949

పుట

నాగరాజి (అనంతా శివరాం)-చిత్తరాయం	
యస్. యస్. ఆర్. ...	2
సంపాదకీయం ...	3
వ్యయ సేవకులు - కాంగ్రెసు నిర్ణయం -	
కె. వి. శబ్దయ్య ...	5
వ్యవస్థాపక కార్యకర్త - వసంత్ రావు	
రామకృష్ణరావు ...	6
ఏమి ఆభ్యుదయ సాహిత్యం?	
కాడవటిగంటి సుబ్బారావు ...	8
జీవితము - పితృ ప్రమాణాలు -	
సి. సాంబశివరావు ...	10
ప్రేమవ్యూహం (స్కెచ్) - కొండారెడ్డి	
మూర్తికామరాజు ...	9
సిలిగడ (కథానిక) - "జనూరి" ...	15
గ్రామీణుని విప్లవ వేత్త - యస్. సూరి	17
విజయనగర సామ్రాజ్యము (చరిత్ర) -	
డాక్టర్ నేలటూరి వేంకటరమణయ్య	23
ఆపద్గీత (సీరియల్) - శురంగి	
వెంకటరావు ...	25
సాహిత్య విచారం - "రావు" ...	33
ఎవరు బాధ్యులు (కథానిక) -	
బి. యస్. ఆర్. కృష్ణారావు ...	35
పౌరస్వత్వాలు: మ్యూనిసిపాలు -	
మోహన్ కె. వెంకటగిరియ్య ...	40
ప్రత్యేక ప్రకటన (గేయం) -	
సా. జోగిరాజు ...	42
రచనాపాద: నువ్రాణ ఎవరిది? ...	44
జనవాక్యం ...	48

అజంతా చిత్రం

నాగరాజి

చిత్రకారుడు: యస్. యస్. ఆలండ్కర్

స్వతంత్ర

సంపుటి-2
సంచిక-12

అక్టోబరు 21, 1949

ప్రచురణ:
ప్రతి కుక్రవారం

ఫలవంతమైన పర్యటన

“రాజకీయశాస్త్రంలో పండిత నెహ్రూ వీనుమిగిలిన పండితుడు: వైగా పరిపాలనావిధానాన్ని కూలంకషంగా అర్థం చేసుకున్నవాడు.” అని అమెరికా విదేశాంగ మంత్రి డీన్ ఆచెసన్ పండిత నెహ్రూకు స్వాగతం యిస్తూ అన్నమాటలు కేవలం గౌరవ ప్రకటనకీ, లాంఛనానికీ అన్నవి కావు. పండిత నెహ్రూ అమెరికా యాత్ర ప్రపంచ చరిత్రలోనే చరిత్రాత్మకమైనది: అమెరికా శాసనసభలో ఆయన యిచ్చిన ఉపన్యాసం చిత్తశుద్ధిలో, భావాన్నత్యంలో అక్కడి ప్రజలకు వారి జాతి జనకుడు అబ్రహామ్ లింకన్ ను స్ఫురణకు తెచ్చినది. ప్రపంచ చరిత్రలో భారతదేశం అతి ప్రాచీనమైనది. ఆధునిక యుగచరిత్రలో అమెరికాను “కొత్త ప్రపంచం” అని వ్యవహరించడం పరిపాటి. అమెరికా స్వాతంత్ర్యోద్యమం తరువాత, ఆదేశం వాషింగ్టన్, లింకన్, జఫర్ సన్, విల్సన్, రూజ్ వెల్ట్ ల వంటి మహానాయకుల కృషివల్ల బ్రహ్మాండమైన అభివృద్ధి చెందింది. అమెరికా దేశ చరిత్రలో అమరమూర్తులయిన యీ నాయకుల స్మృతికి భారతదేశ ప్రజానీకపు ప్రతినిధిగా పండిత నెహ్రూ అభివందనలు తెల్పాడు.

పండిత నెహ్రూ అమెరికా యాత్ర, రాజకీయాలకు సైతం యివ్వని ఘనమైన స్వాగతం అమెరికా ప్రభుత్వ మూ, ప్రజలూ ఆయనకు యివ్వడం - ఈ సమయంలో మనం ఒక విషయం జ్ఞాపకం ఉంచుకోవలసి ఉంటుంది. అమెరికా అంటే కేవలం మార్షల్ ప్రణాళిక, మెక్ ఆర్థర్, హాల్స్టేడ్ చిత్రాలు, కోటీశ్వరుల కుతేర సంపద, - యివి మాత్రమే అనుకుని, అచ్చెరువు గొలిపే తక్కిన ఘనవిజయాలు విస్మరించడం వివేకం కాదు. హెరాల్డు లాస్క్రి అన్నట్టు, నేటి మానవనాగరికతకే మూల స్తంభమై నిలిచిన వారి నిర్విరామకృషి, తారుణ్య దృష్టి, నిత్య ప్రవర్ధమాన కార్యానురక్తియివి సర్వదా అందరికీ అనుసరణీయమైనవే. అతి పురాణమైన మాతృరాలతో, మత వర్గ విభేదాలతో మూలై మన ప్రజలవంటివారు కారక్కడి ప్రజలు. మామూలు పరిస్థితులలో బాహ్యదృష్టికి అక్కడ రకరకాల చీలికలూ, వర్గాలూ గోచరించినా, దేశక్షేమానికి సంబంధించిన ప్రతిసంధి సమయంలోనూ అక్కడి ప్రజలు తమ అభ్యుదయకంఠం చాటి, తమ కోరికలు నెరవేర్చుకున్నారు. రూజ్ వెల్టు పరిపాలనలోని “న్యూడీల్” ప్రణాళి

కలు ప్రజానీకానికి చెందినవే; ట్రూమన్ విజయం ప్రజావిజయం. మెడెల్ విల్కి, హ్రోనీ వాలెన్ వంటి ప్రజాస్వామ్యవాదులు అమెరికా ప్రజల మధ్యనుండే వచ్చి ప్రపంచదృష్టి నాకర్పించారు.

నేటి అమెరికా రాజకీయాలు పూర్తిగా నిష్కలంక ప్రజాస్వామికం ప్రబోధించేవి కాకపోవచ్చు. అంత మాత్రాన అమెరికా విప్లవానికి ప్రపంచ చరిత్రలో గల స్థానం విస్మరించలేము. మానవసమాజ పరిణామంలో ఆశాదీపాలవలె శాశ్వతంగా నిలిచేవి-ఫ్రెంచి విప్లవం, అమెరికా విప్లవం, రష్యా విప్లవం, వీటితోకూడా చేర్చవలసినది భారతదేశ స్వాతంత్ర్యోద్యమ విప్లవం. వ్యక్తి స్వతస్సిద్ధమైన స్వాతంత్ర్యం పరిరక్షింపబడడంలోనూ, సామాన్య మానవుడి అభ్యున్నతికీ, వికాసానికి తోడ్పడడంలోనూ అమెరికా దేశంలో సాధింపబడ్డ విజయం యింకేదేశంలోనూ సాధింపబడలేదనడం ఎంతమాత్రం ఆతిశయోక్తి కాదు. వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యం, అందరు వ్యక్తులకూ ఒకేవిధమైన పౌరస్వత్వపు హక్కులు, పరిపాలన న్యాయ శాస్త్రానికి లోబడి ఉండడం - యీ మూడింటిలోనూ ఇండియా అమెరికాల ఆదర్శాలు ఒకటే. కాని, విశ్వజనీనమయిన ఆదర్శాలను సైతం భిన్నభిన్న దేశాలు భిన్నభిన్న మార్గాల ద్వారా సాధించడానికి ప్రయత్నిస్తాయి. ఈ సందర్భంలో ఇండియా అమెరికాలకు గల అపారమైన వ్యత్యాసాన్ని గమనించవలసి ఉంటుంది. అమెరికా తక్కిన ప్రపంచం అంతటికన్నా ఎంతో అభివృద్ధి చెందింది. భారతదేశం ఇంకా వ్యవసాయాభివృద్ధికీ, పారిశ్రామికాభి

వృద్ధికీ ప్రణాళికలు వేసుకునే స్థితిలోనే ఉంది. వైశాల్యంలో ఆ దేశం పెద్దది, కాని జనాభా తక్కువ. స్వాతంత్ర్యం పొందిననాటి అమెరికా కంటే, స్వాతంత్ర్యం పొందిన నేటి ఇండియా ఎక్కువ వికమత్యం కలిగి ఉంది. అయితే మన కాజకీయ వైతన్యం ఇంకా బాల్యావస్థలోనే ఉన్నది. ఒక శతాబ్దపు అత్యుద్భుత కృషి ఫలితంగా నేడు అమెరికా ప్రపంచ దేశాలలో అగ్రగామి అవగల్గింది. బహుళప్రాచీనమైన సంస్కృతి గల భారతదేశానికి నేడు ముందడుగు వెయ్యడానికి దారిద్ర్యం మినహా యితర ప్రోద్బలం ఏదీ లేదు.

అయినా, అమెరికా ప్రజాస్వామిక జీవితంలో అంతర్వాహినులుగా ఉన్న విశిష్టతలతో చేతులు కలిపి, ప్రపంచంలో శాంతి, అభ్యుదయం, స్వాతంత్ర్యం నెలకొల్పడానికి భారతదేశం ప్రయత్నిస్తుందని ప్రకటించడమే పండిత నెహ్రూ యాత్రాప్రయోజనం. అమెరికా నుండి తిరిగి వస్తూ దేశాన్ని తక్షణం మార్చివేసే ప్రణాళికలు పండిత నెహ్రూ తీసుకువస్తాడనో, మన విదేశాంగ నీతిలో తీవ్రమైన మార్పులు జరుగుతాయనో ఆశించడం గాని, భయపడడం గాని అనవసరం. మన విదేశాంగ నీతి విధానాన్ని వివరిస్తూ, ప్రపంచ శాంతి, మానవ స్వాతంత్ర్యం-వీటికొరకే ఇండియా కృషి చేస్తుందని ఆయన వివరించాడు. మన జాతీయ స్వాతంత్ర్యానికి భంగకరమైన ఎట్టి విదేశ సహాయాన్నీ ఇండియా అర్థించదని స్పష్టం చేశాడు. పండిత నెహ్రూ అమెరికాపర్యటన భారతదేశగౌరవాన్ని యినుమడింప చేసింది.

స్వయం సేవకులు : కాంగ్రెసు నిర్ణయం

కె. వి. సుబ్బయ్య

“క్రొంతమీద నుండి పడి చావడంలానూ, సిటింగ్ దుమికి మరణించడం లానూ యెంతభేదం వుందో కమ్యూనిస్టులకు, రాష్ట్రీయ స్వయం సేవకులకి అంతే లేదా” అని యిటీవలనే పండిత నెహ్రూ భక్తికా విలేఖరుల గోష్ఠిలో వుద్ఘాటించిన విషయం దేశం యికా మరచిపో లేదు. ఇంతలోనే రాష్ట్రీయ స్వయం సేవక సంఘంతో బాతీయ కాంగ్రెసుకు చేస్తూ !

ఆర్. యన్. యన్. వారికి రాజకీయాలతో ప్రమేయం లేదు కాబట్టి బాతీయ కాంగ్రెసు లోకి వారిని గూడా ఆహ్వానించ వచ్చునని ఆలోచించా కాంగ్రెసు కార్యవర్గం చేసిన నిర్ణయం. ఆపైరి కాంగ్రెసు కార్యదర్శి శ్రీ కళా వెంకట్రావుగారు చేసిన సూచనా సినరైన ప్రతి కాంగ్రెసువాది హృదయరాస్తి కలక పరచాయి. దేశానిక బాధాపూరిత భారతాన్ని దేశం యికా మరచిపో లేదు. అలాంటివైన కాంగ్రెసు సారథులే మరచిపోతారని యెలా అనుకో గల గదా ? బాధాపూరిత రాష్ట్రీయ స్వయం సేవక సంఘానికి ప్రమేయం లేదంటాగా ? హేతువాదంతో ప్రజలకు పనిలేదు. మత మహా మూఢియే బాధాపూరిత పాట బెట్టుకొన్నదని ఆ బాలగోపాలం వలననిస్తున్న విషయమే కదా !

“మా ధోరణిలో సారేమీ లేదు. హిందూ మతోద్ధరణే మా యేకైక లక్ష్యం. నియమావళి మాపుకొంటేనే, నిషేధాన్ని తొలగించింది ప్రభుత్వ మని చెప్పుకోవడం భ్రమ” అని రాష్ట్రీయ స్వయం సేవక సంఘీయులు కాంగ్రెసు నాయకులను, ప్రభుత్వాన్ని యెదురు చెప్పి తీస్తున్న విషయం ద్యోతకమవడం లేదా ! ఆర్. యన్. యన్. విధానం దేశవివాదకారి అని మన నాయకులంతా ప్రపదించారు. ఎప్పుడో కాదు. సంఘంపై నిషేధాజ్ఞను తొలగించిన కర్మాకరణ. ఒక విద్రోహక సంస్థ విషయంలో

నెహ్రూ వండితునకు ఒక ఆభిప్రాయము, కాంగ్రెసు సంస్థకు వేరొక వుద్దేశ్యము వుంటుందని ఎలా ప్రాహించగలం ?

ఈ సంఘం ముస్లింలను, హిందూమహాసభ, కమ్యూనిస్టు సంస్థలవంటివి కాదని శ్రీ కళావారు సెలవిచ్చారు. ఏమాత్రాన్ని ఆధారంగా తీసుకొని ముస్లిం సేవకగార్ధ్యులు, సోషలిస్టుల ఆర్. యన్. పి. సి. మరియు కర వాలంటీరు సంస్థలనీ నిషేధించారో, అదే సూత్రాలమీద రాష్ట్రీయ స్వయం సేవక సంఘాన్ని నిషేధించారు. మరి నిషేధాన్ని తొలగించడానికి వారి కార్యవిధానంలోగానీ, సంఘ ధోరణిలోగానీ యే మాత్రమైనా పనివర్తన కనుపించిందా ? మతోద్దేశ్యంతో ప్రజల్ని వెలెత్తించే మత సంస్థలకు కాంగ్రెసు వాయాంలో సుస్థానం ఉంటుందని ప్రజలెప్పుడూ భావించలేదు. మతం మానవుడికి మత్తుమం దని నాయకులు వేదికలనుండి ప్రాదిన సందేశాలను ప్రజలించా మన్నిపోలేదు. మత విచ్ఛేద భారతావని నైసర్గికంగా ముక్కలు చెక్కలై పోవుటను మూలకాండమని ప్రతిరోజూ ముక్కుతూనే వున్నాయి. ఇవన్నీ పట్టి మాటలే !

ఆనలు సంఘంపై నిషేధాన్ని తొలగించడమే ఆభివృద్ధి నిరోధకచర్యగా ప్రజలు భావిస్తున్నారు. అలాంటివైన ఆనేక త్యాగాలపై స్పృహమొంటూ వచ్చిన బాతీయ కాంగ్రెసు సాధన మతోన్మాదానికి బలిదానం చేయడమే ! ఈనాడు కాంగ్రెసుకు అంటి పెట్టుకొని వున్న ఆభివృద్ధి నిరోధక శక్తులకు ద్వారాపరచెప్పి కాంగ్రెసుకు కట్టుదిట్టంగా క్రమ శిక్షణతో గూడుకొన్న ప్రజాస్వామ్య సంస్థగారూపొందినాదా ? రాష్ట్రీయ రాష్ట్రీయ స్వయం సేవక సంఘీయులు దేశభక్తులుగా యెలా కనిపించారో బోధపడకుండా వుంది. అయినా కాంగ్రెసు క్రమశిక్షణకు, ఆశయాలకు వివాదం

కల్పిస్తున్న ప్రాగ్రెసివ్ కాంగ్రెసుతో చుట్టరికం జేస్తున్నవారికి ఆర్. యన్. యన్. వారిని ఆహ్వానించడానికి ఆభ్యంతరం లేదు.

ఇది—కాంగ్రెసులోని అభివృద్ధికరణపుల్ని కాంగ్రెసు సంస్థకు స్వస్తి చెప్పమని భరోజుగా పాచ్చరించడమేనని భావించాలి, లేక కొందరి కాంగ్రెసువాదుల స్వార్థబుద్ధితో భూమిని కుటిలీని అని చెప్పాలి! కాంగ్రెసు కేవలం హిందూ సంస్థ అని ముష్టింటిగు చేసిన ప్రచారాన్ని యీ చర్య సార్థకపరచడం లేదా?

ఏమైనా కాంగ్రెసు పెద్దలు మరొకమారు ఆలోచించాలి. కాంగ్రెసులోని యువకుల కిది అన్ని పరీక్షా సమయం. కాంగ్రెసుకు ఎవరికి తోచినట్లు వారు స్వార్థపృష్ఠకు ప్రవేశించుకో

ప్రయత్నించడం సహించరాదు. కాంగ్రెసు ప్రజల సంస్థ. నాయకుల క్షీణారంగం కాదు. కాంగ్రెసు చరిత్ర వ్రాసింది ప్రజలు. ఆర్. యన్. యన్. వారిని చేర్చుకొనే విషయంలో కార్యకర్తానిదే అంతిమ నిర్ణయం కాగూడదు. ప్రాథమిక సభ్యుల ఫిర్యావాన్ని తీసుకోవాలి.

కాంగ్రెసులోని యువకులు పై విషయచర్యలలోని వివాదాన్ని బ్రద్దలు జేసేందుకు పూనుకోవాలి. లేకపోతే భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ కూడా వైదా కొమింటాన్ పార్టీ వలె పరిణామం చెందగలదు. అధికార రాజకీయాలకు విగళాన నాయకుల వివరీత నిర్ణయాలకు శిల వొగ్గడం అప్పుడంచవ కాగలదు. ఈ పరీక్షాసమయంలో ప్రజల ప్రమత్తతతో ప్రవర్తించాలి.

నవ్య కవిత్వ తత్వం

వసంతరావు రామకృష్ణరావు

నేటికాలంలో వెలువెనుకూన్న గేయరచనలు ఆధునిక కవిత్వ తత్వానికి ప్రతిరూపాలు. నేటి సాహిత్యప్రపంచంలో గేయకవిత్వానికి గల ప్రభావం ఎక్కువ. నిర్దుష్టమైన భాష పరిణామానికి గేయరచన ఉపకరిస్తుంది.

కవిత్వము సహజముగా శిల్పము. గేయకవిత్వముకూడా ఆ శిల్పానికి గూఢరేఖలు ప్రసాదించేసాధనం లాంటిది. కాని భావదన ప్రవృత్తి గలవారు నేటి గేయ రచనావ్యాసానికి కనిన ప్రోత్సాహం ఇవ్వకపోవడంవల్ల, గేయాలు నేటి సాహిత్యంలోను సుస్థుంగాను ప్రత్యేకత నిలబెట్టుకో లేకపోతున్నవి.

నేటి కాలపు గేయాలు భందమృతో కూడినవికావనీ, భావప్రదగ్ధనగా సహజశక్తియై లేవనీ, భావగమనంలో విరుస్తూ బింకమూ లేవనీ చాలామంది గేయ రచనపట్ల నిరసన భావము ప్రదర్శిస్తున్నారు. భండోబద్ధమైన పదసముదాయముతో కూడినది కవిత్వమని కొందరి అభిప్రాయము. కాని ఈ భావము నరిమైనది కాదు. నేడు వెలువెనుకూన్న గేయ

ములు చాలావరకు అర్థ భాషా సావర్కంవస్తును. సాహిత్య పాండ్రవాయానికి నిదర్శనమైన స్వకంఠతా దృక్పథంవల్లను వచ్చినవి. కాని గేయకవిత్వం ఇంతకుపూర్వము లేదని మనము చెప్పలేము.

ఈ విషయం నిరూపించడానికి ఆద్యకవిత్వం పరిశీలించాలి. పూర్వ కవిత్వము గేయరూపముగా ఉన్నట్లు, వేదములే మనకు నిదర్శనములు. సామవేదము గానాన్నికమైనదే. కాబట్టి గేయ రచన పట్ల ఆచారవర్ణగలవారు గేయాలప్రతిభ పూర్వకాలపు టనాగరిక గాతులందు వివిధముగా పనిచేసినవో తెలిసికొనుట అవసరము. నేటికిని ప్రాకృతుల ఆచార వ్యవహారములలో గేయ గానం మనకు నిలిసివుంది. భావోక్తేంద్రం ఫలితంగా, అప్రయత్నంగాను, ముకరంగాను, నిర్దుష్టంగాను వెలువడే కవిత్వాన్ని గేయ కవిత్వంగా నిర్వచించ వచ్చును. ఈ విధమైన రచనా విధానానికి గణాదుగిప్రాసాదులు అడ్డురావు. నేటికీ భావం పదాలను అకట్టుకూ సుముఖ పోతుంది. అందువల్ల గేయానికి భావము

ప్రధానం — భాష కూడా చులగ్రాహ్యంగా ఉండాలి. కఠినపదాల ప్రయోగాలు గేయ కవిత్వంలోని నునిశిత భావాన్ని సాధించేస్తాయి. అయితే, నేటి గేయాలలో వాటియంతా చిన్న మైన పదాలు, చేత్యపదాలు ఉపయోగించబడటం లేదు.

కవిత్వానికి ప్రయోజనం సాధించాలంటే కావ్యకళాదృక్పథం అవసరం—తైలి, ఛందస్సు, రసపుష్టి, మొదలగునవి అలంకార ప్రాయాలు. సాహిత్యసాంప్రదాయాన్ని అనుసరించి కవితా ప్రధానం వికసించాలంటే కవికి ప్రతిభ, పుష్కలత్వి ఉండాలి. సమగ్ర మనోవైభవాన్ని ప్రదర్శించే ప్రతిభ. ఇక పుష్కలత్వి అనగా బహు గ్రంథ పఠన సాధ్యమైన పాండిత్యము. కనుక ప్రతిభా సమన్వితమైన కవిత్వమే, నేటి గేయ రచనకు అవకాశం కలిగిస్తున్నట్లు మనకు స్పష్టపడుతుంది.

నేటి సాహితీ ప్రపంచంలో కవి యొక్క వ్యక్తిత్వానికి, వస్తువు యొక్క అనురూపతకు, ప్రజ్ఞకు గేయరచన ప్రాతినిధ్యం వహిస్తుంది. నిర్దుష్టమైన భావపరిణామానికి. రూపురేఖలు నిర్దిష్ట ప్రకాశవికాసంశాలనం లేదానికి గేయ రచన అవసరం— గేయరచయితల ఆధ్యుడయ భావాలకు, రచనలకు తగిన బాహ్య లభించాలి.

కవిత్వీయంలో పేర్కొనదగిన రిక్తమైన కవి బిహ్వ, ప్రతిభాపుష్కలత్వము గలవాడగుటచే, ఛందోబద్ధమైన కవిత్వమునందు వాటియ చేత్య పదములను ప్రయోగించెను. కాని బుద్ధిబలము

హెచ్చి, భావశాక్తి స్వతంత్ర స్వయావము లో వెలువడుచున్నది. ప్రజల విశ్వాసములు, అభిప్రాయములు మారుటచే భావనావ్యాపార మైన కవిత్వమునా, నవ్యపద్ధతులు కనుపించు చున్నవి. అట్టివాటిలో భావశక్తిని, సాహితీ శిల్పాన్ని ప్రదర్శించునవి కథానికలు, గేయములు.

భావోక్కర్తమును తెలి బుచ్చుటయే కవిత్వము అను అభిప్రాయము, అంగ్లకవులైన వర్డుస్వర్డు, పెర్సీ బెల్లెషిచేకారు. కార్లయిల్, గానా నివృత్తమైన భావప్రదర్శన కవిత్వమని చెప్పెను. కాబట్టి గేయము మాత్రము కవిత్వ మేల కాదు? కాబట్టి, గేయకవిత్వమునాని శిల్పవిశిష్టతను గుర్తించి చక్కని భావగమనం, భావప్రభావం గల గేయాలు రచించవలసిన బాధ్యత నేటి సాహితీపరుల ప్రధాన ఆశయమై ఉండాలి.

గేయరచనకు మాత్రా ఛందస్సును సాధనంగా గ్రహించుకోవడంకూడా అవసరం కాని గుర జాడవారు చూపినమాత్రా ఛందఃప్రయోగాన్ని నేటి కవులు అనుసరించుటలేదు. క్రిక్రి, మల్ల వరపు మొదలైనవారు మాత్రం, మాత్రా ఛందస్సు ప్రయోగించి వింతగమనం ప్రదర్శించారు.

ఉత్తమోత్తమైన గేయ కవిత్వానికి అభివృద్ధి మార్గం చూడాలి. గేయరచనకు ఉద్వేగమూ, ఉరవడి- రెండూ ఉండాలి. అప్పుడే గేయాలకు వింతగమనం వస్తుంది.

ఈ యుగంలో దేవుడు మనకి ప్రత్యక్షమైతే యేం జేస్తామో నిస్సందేహంగా చేసి చూపించాము. గుండెలు చీలుకుపోయేలాగ యేడిసిస్తాము; గుండుతో నేల్చి చంపేస్తాము! ఆ తరువాత అవినీతి పరులమూ, అసమర్థులమూ చేరి, గుండెలు తీసిన బంటులమై, నిశ్చింతగా ఆయనపేరుతో అక్రమపరిపాలన సాగించేస్తాము!—నా

ఏది అభ్యుదయ సాహిత్యం?

విమర్శనాచంద్రిక
ఆగష్టు-21-1949

కొడవటిగంటి కుటుంబరావు

పై క్లికతో ఆక్టోబరు 14 "తెలుగు స్వతంత్ర" లో శ్రీ కొత్తపల్లి రంగారావు గారు ఈ కేంద్ర సిద్ధాంతాన్ని ఉపసాదించారు.

"ప్రజల కొక ఆడుగు ముందుండి, వారి పరిస్థితులను సమస్యలను అర్థంచేసుకొని, వారికి సరిఅయిన మార్గాన్ని చూపిస్తూ, ఉద్యోధాన్ని ఉత్తేజాన్ని కలిగించి కర్తవ్యోత్సాహంజేసి, పాత వ్యవస్థలను ధ్వంసం గావించి వాటి కిటికాలపై నూతన సమాజ నిర్మాణాన్ని గావించడానికి పురికొల్పేదే అభ్యుదయ సాహిత్యం. అదే నిజమైన ప్రజాసాహిత్యం."

అభ్యుదయ సాహిత్యం యొక్క ఆశయాలకు సంబంధించినంతవరకు నేను శ్రీ రంగారావు గారికో విశేషిస్తాను. కాని ఎవరన్నా నన్ను గాని శ్రీ రంగారావుగారినిగాని నిలవేసి, "ఇటు వంటి ఆచరాలు గలిన ఒక గేయంకాని, కథ గాని, నాటకంగాని చూపండి," అంటే చూడ లేకపోవచ్చు. దానికి కారణం ప్రధానంగా ఏమంటే వైస్రెవ్యూనది అభ్యుదయ సాహిత్యం యొక్క సమస్తీ ఆశయం. ప్రతి అభ్యుదయ రచనలోనూ ఇన్ని ఆశయాలూ గూడుకట్టుకుని ఉండాలంటే అభ్యుదయ రచన దాదాపు అసాధ్య మవుతుంది. గోరీ రచనలుకూడా పరిశోధన నిలబడవు.

వై నిర్వచనాన్ని కొంచెం వివరంగా పరిశీలించితే వివిధ తేలేదీ చూద్దాం.

వై సిద్ధాంతానికి అనుగుణంగా రాజకీయాలకు సంబంధించిన రచనలు రచించటం చాలా సులభం. వాటి విషయం నేనిక్కడ ఎత్తుకోను. అచ్చగా సాహిత్యం విషయమే తీసుకుందాం.

అభ్యుదయ సాహిత్యం ప్రజల సమస్యలనూ, పరిస్థితులనూ అర్థం చేసుకోవాలి. ఇదికూడా అభ్యుదయ రచయితలు సులభంగా చేయగల వనీ. ప్రజా జీవితానికి, ప్రజల ఆయురారోగ్యై కర్మకార్యాభివృద్ధులకూ అంతరాయంగా ఉన్నది

వర్గపోషిణీ విధానమనీ, అది సజిత్తగాని ప్రజా జీవితం అనవసరంధంగా సర్వాంగ శోభితంగా అభివృద్ధి కాదనీ, ప్రజా జీవితం ఒక్క అడుగు ముందుకు వేయకుండా ఉండగలందులకు వై వర్గాలవారు తమ యావచ్ఛక్తులనూ బుద్ధిబలంతో సహా ఉపయోగిస్తారనీ అభ్యుదయ వాదులు తప్పక గుర్తిస్తారు.

కాని ఈ విషయాన్ని సాహిత్యంద్వారా ప్రజలకు తెలియపరుస్తూ వారికి "సరియైన మార్గం చూపిస్తూ ఉద్యోధులూ ఉత్తేజమా" కలిగించటం సులభమైన పనికాదు. తుడిచిపెట్టిన పలకమీద ఏదైనా రాయవచ్చు. ప్రజల మనస్సులు తుడిచిన పలకలు కావు. "మీ సమస్య ఇది. ఈపని చేస్తే మీరు తైక్ వస్తారు." అని చెప్పినంతమాత్రంచేత ప్రజలు వైకి రాలేరు. వారి వర్గ వాదన పూర్తిగా అర్థంచేసుకోకుండా, వారి జీవితాలలో పాలు పంచుకోకుండా, వారి ఆక్షాహాన్ని మాధ్యాన్ని అవగాహన చేసుకోకుండా, వారి మనస్తత్వాన్ని తూచకుండా వారిలో వై విషయాలు అనలేము. ఇందులో మనస్తత్వ పరిజ్ఞానానికి, శిల్పానికీకూడా ఎంతో ప్రాముఖ్యం ఉంది. ఈ ప్రాముఖ్యాన్ని శ్రీరంగారావుగారు ఖాతరుచేయక, ఇది సులభమైన పని కాదన్న వాదనకూ ఎన్నీసిట్టలేనీ, ప్రభుత్వానికి వెచ్చిన వారనీ ఆసేటట్టుయితే దాని కేవల బాధ్యత!

కేవలం తీర్మానం వున్నంత మాత్రంచేత విమర్శకరగలవాడు గాని ప్రజాసామాన్యాన్ని యధార్థంగా ఉత్తేజపరిచే రచనలు చేయలేదని నేను నోక్రీ వక్కాణించగలను. వర్గసంస్కృతి దానికి అడ్డం వస్తుంది. వర్గసంస్కృతి పుట్టుకతో రాదంటే ఒప్పుకుంటాను గాని అది కృషి వల్ల మాత్రమే పోతుందంటే నేను ఒప్పుకోను. వర్గసంస్కృతి! భౌతిక జీవితాధారాలకూ గల

పాఠశ్వుర్యాన్ని శ్రీ రంగారావుగారు మరువ రాదు.

తై నిర్వచనలో “పాఠ వ్యవస్థను ధ్వంసం కావించటం” అనే అంశ మొకటి ఉన్నది. ఇది కూడా ఆభ్యుదయ సాహిత్యం ఆకరాలలో ఒకటి. సాంఘికాభ్యుదయం చేకూరే పరిణామంలో ఇప్పుడున్న వర్గాల స్వరూపమూ, వాటి సంబంధాలూ కూడా మారతాయని నేను శ్రీ రంగారావుగారికి వేరే చెప్పవలసిన అవసరం ఉండదు. మధ్యతరగతి విశ్వాసాలలోనూ మానసికమైన ఆలవాట్లలోనూ పరిణామ ఫలితంగా “పుచ్చు” విర్పడుతున్నది. ఈ “పుచ్చు” ను ఎత్తిమావటం, దానిమీద బెల్ల కొట్టటం ఆభ్యుదయ లక్షణం ఎందుకు రాదు? అంతమాత్రం చేత అటువంటి రచనలన్నీ ప్రజాసాహిత్య మవుతాయా? ఆయవత్తన నేను రాసిన అనేక కథలు ప్రజాసాహిత్యం అయిఉండాలి. శ్రీ రంగారావుగారు వాటిని ప్రజాసాహిత్యమన్నా నేను అనటానికి సిద్ధంగా లేను. కాని అవి ఆభ్యుదయ రచనలు మాత్రం అవును.

ఒక మార్క్సిస్టు ఈ విధంగా అన్నాడు :

“వర్గ వ్యవస్థ మురుగుతున్న కొద్దీ కళాకారుడికి ప్రజాసామాన్యానికి మధ్య ఒక అభాతం ఏర్పడుతుంది. సామ్యవాద పద్ధతిపై సాంఘిక వ్యవస్థ నిర్మాణమైన మాత్రంచేత కూడా ఈ అభాతం పోదు. కాని ఇది పోవటానికి సామ్య వ్యవస్థ ఏర్పడటం కనీస మరతు.”

శ్రీ రంగారావుగారు చెప్పే మాటకూ ఈ పై సిద్ధాంతానికి చాలా వ్యత్యాసం కనిపిస్తున్నది. అనుభవాన్ని బట్టి పై సిద్ధాంతం కొంత నిజం ఉన్నట్టుగా కూడా కనిపిస్తున్నది. ఒకనాడు నన్నయభట్టూ, అంతకన్న కూడా లెక్కనపోవయ్యాచీ రాసిన భారతమూ, మరొకనాడు బమ్మెర పోతరాజు రాసిన భాగవతమూ ప్రజాసాహిత్యమైనంతగా ఈనాటి మధ్య తరగతి రచయితలు సృష్టించే సాహిత్యం ప్రజాసాహిత్యం కాలేకుండా ఉంది. మధ్యతరగతికి క్రామికులకూ మధ్య ఉన్న ఎడం ఆనాటికి ఈనాటికి అనేకరెట్టు పెరిగింది. ఈ భేదం పోవాలంటే కళాకారులు క్రామికవర్గంయొక్క వర్గ లక్షణాలు పైపైన అలవరచుకొని కృత్రిమ ప్రజా

సాహిత్యం రచించి లాభం లేదు. కళాకారులు తమ వర్గసంబంధాన్ని బట్టి తేంచుకుని క్రామిక జీవితం అలవరచుకుని, వారి మనస్తత్వం తెచ్చి పెట్టుకుని కళాసృష్టికి శ్రావణోవాల్సి.

లేదా, కళాకారులు తమ వర్గానికి జవాబు దారీ నవించి ఆ వర్గాన్ని ఆభ్యుదయ పరిణామానికి అనుకూలంగా మార్చు చెందించడానికి సాహిత్యం ద్వారా కృషిచేస్తూ, ఆ వర్గం క్రామిక వర్గానికి సన్నిహితంగా పరిణామం చెందుతున్న కొద్దీ తాము కూడా క్రామిక వర్గానికి దగ్గరిగా రావాలి. ఇదే సరి అయిన పద్ధతి అనీ, సాంఘిక విప్లవానికి పూర్వదశలో ఈ పద్ధతికి అర్థం ఉన్నదనీ నా విశ్వాసం.

ఇటువంటిదే విప్లవానంతర దశలోకూడా కనిపిస్తుంది. దీనికి జోష్యుంకో పై చెలరేగిన దుమారంలోనుంచి ఒక ఉదాహరణ ఇస్తాను. జోష్యుంకో సమర్థుడైన రచయితే గాని తుద్రమైన మధ్యతరగతి పాత్రలనుగురించి హాస్య ిరణిలో కథలు రాశాడు. అప్పుడే అంతమైన సామాజిక వ్యవస్థకు చిత్రించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడని కొందరు విశ్వసించారు. కాని ఎంతకూ ఆతను రహస్య ప్రజాజీవితంలో కలిగే నూతన వికాసాన్ని గురించి రాయలేదు. “ఈ మనిషి గతించిన తుద్రజీవితాన్ని గురించి రాయటం లేదు. ఆతనే స్వయంగా ఆ తుద్రమైన మధ్యతరగతి పాత్ర,” అని విమర్శకులు తీర్పు చెప్పారు. ఏ దృష్టితో జోష్యుంకో రచనలను కొంతకాలం రహస్యప్రజలు నవించారో, ఎందు చేత జోష్యుంకో కొంతకాలం గొప్ప రచయితగా పరిగణన పొందాడో మనం గ్రహించాలి. నూతన సమాజనిర్మాణానికి తోడ్పడక పూర్వం ఆభ్యుదయ సాహిత్యం పాత సమాజాన్ని నిర్మూలించటానికి తోడ్పడవలసి ఉంటుంది. ఈ దశలో మధ్యతరగతి నిర్వహించే ఆభ్యుదయ నిరోధక పాత్రను ఆ తరగతిలోని ఆభ్యుదయ వాదులు బట్టబయలు చేయవలసి ఉంటుంది.

ఇక ప్రజాసాహిత్యాన్ని తీసుకుంటే, అది ఆభ్యుదయ సాహిత్యం కాదని నేననలేదు. దయతెక్కిత్యం తెలిసిన శ్రీ రంగారావుగారు, నేను ప్రజాసాహిత్యమూ ఆభ్యుదయ సాహిత్యమూ తేరు

వేరని భావించి ఉంటా ననుకోవలసిన అవసరం లేదు. ప్రజాసామాన్యం తన ప్రత్యేక సాహిత్యాన్ని ఎప్పుడూ సృష్టించుకొంటూనే ఉన్నది. కాని సామాన్యప్రజలు వైవర్ధాల సంస్కృతి నుంచి విడివడే కార్యక్రమం చాలా మెల్లిగా జరుగుతున్నది. వర్గవ్యవస్థ ముడిరిన కొద్దీ ఇది మరింత చురుకుగా జరుగుతుంది.

అభ్యుదయ రచయితల సంఘం ప్రోత్సాహంతో ఆంధ్రప్రజాసాహిత్యమండలివారు కొన్ని బుర్రకథలూ, కూచిపూడి భాగవతాలూ, ఇతర ప్రదర్శనాలూ తయారుచేశారు. “ముందడుగు”, “మాథూమి” నాటకాలాదారు. ఈ నర్తక

సాలన్నీ ప్రజలకు చాలా సన్నిహితంగా వెల్లెలబ్బ లాది ప్రజాసాహిత్యకీ ప్రజాసాహిత్యం చవిచూపిస్తే. అదే “అభ్యుదయ” పత్రికలో తెలువవిన వ్యాసాలూ, కథలూ చూసినట్లయితే అవి ప్రజాసాహిత్యం అనిపించుకో లేదు. అంతమాత్రం చేత అవి అభ్యుదయ సాహిత్యం కాకనూ పోలేదు. నిజమైన ప్రజాసాహిత్యం ప్రజలలో నుంచీ, వారిలో కలిగే వైతన్యంలో నుంచీ ఉత్పత్తి కావలసి ఉన్నది. మధ్యకరగలివాళ్ళ కృత్రిమ ప్రజాసాహిత్యం సృష్టి చేయవచ్చు. కాని దానితో ప్రజలను ఉత్తేజపరచటంమటుకు నులభం కాదు.

రాజకీయాలు : నైతికప్రమాణాలు

జి. సాంబశివరావు

సెప్టెంబరు 30-వరేకి “తెలుగు స్వతంత్ర్యం” “నేటి రాజకీయవాది-నైతిక ప్రమాణాలు” అను కిరీతితో నొక వ్యాసము ప్రచురించబడినది. అందులో రచయిత నేటి రాజకీయవాదియొక్క నైతిక పతనమునకు, దానివలన ప్రజలకు కలుగు చున్న బాధలకు విచారించిరి. రాజకీయవాది యొక్క చునోవాక్యాయ కర్మలయం దేమాత్రము పరస్పర విరుద్ధము లుండరాదని వాదించిరి. తుదకు “వాదము లెంత విలువగలవైనను... నైతిక విలువలయొక్కయు, ధర్మ వాదము యొక్కయు ప్రాముఖ్యమును గుర్తించుచో... నేటి రాజకీయ విధానములపై ఆధారపడిన వ్యవస్థలును చీట్లచేక మేడలవలె కూలిపోక తప్పదు!” అని తెగవేసి చెప్పిరి. హృదయ పూర్వకముగ మానవ శ్రేయస్సును గోరు ప్రతివారు ఏమి చేస్తుచున్నారు. వారిలో కొందరు స్వీయ చరణముచే ఆరాధ్యులగుచున్నారు కూడ. కాని నైతిక వాదరీత్యా ‘గ్రుడ్డిలో మెల్లవలె కమ్మూనిట్టు... రాజకీయములు కొంతకు కొంత ప్రోత్సాహజరకముగ నున్న” వనుట మిక్కిలి వింతగొల్పుచున్నది. అంతియొగాక వారి వ్యాసములో ఏ నైతికసూత్రములు చెప్పబడినవో

వానినే ఖండించినటుల యగుచున్నది. నైతిక వాదరీత్యా కమ్మూనిట్టు రాజకీయములు కాంత్రేయ మరియు యితర వాదుపక్షముల రాజకీయములకంటె వివిధముగ “గ్రుడ్డిలో మెల్లవలె” నున్నవో తెలుపలేదు. అందువలన వారిద్వంద్విలో నైతిక ప్రమాణాలకు ప్రత్యేకార్థ మేమైన యున్నదా? లేక దానియందుండెడి పక్షపాతము వారి నటుల వ్రాయుటకు పోత్సహించినదా?

ప్రపంచములో గ్రుడ్డికంటివారివలన వారికే ఇబ్బందికలుగుచుగాని, మెల్లకంటివారివలన యితరులకు యిబ్బంది కలుగుచుండును. కొన్ని సమయములలో వారిమాపులచే పొరబడుటకును లేక వారిచే మోసగించబడుటకునుకూడ అవకాశమున్నది. అందువలననే గ్రుడ్డికంటివంటి రాజకీయములుగల యితర పక్షములయందీ తాగ్రత పడుటకు అవకాశముండి- గ్రుడ్డికమ్మగాని, మంచి కమ్మగాని కమ్మూనిట్టు రాజకీయములవలన ప్రజలు పొరబడి, మోసగించబడి, బాధింపబడుచున్నారు.

అసలు ఆనాదికాలమునుండి రాజకీయ శాస్త్రమునకు నైతిక ప్రమాణాలకు సంబంధ మెంతకంతగానే యున్నటుల కనుపించుచున్నది. పురాణకాలమునుండి నేటివరకు వచ్చిన ఏ రాజకీయ

చివరనున్న ఆరుగు వరకూ తడుముకుంటూ వెళ్ళి అక్కడ కూర్చుంది. దాకే పోయే వాళ్ళంతా చాలా సామర్థ్యానికి కళబర్పారు పెదవులమీద.

“పాపం, ఎంత అందగత్తె! అన్ని అవయవాలూ తీర్చిదిద్దినట్టుగా వున్నాయి. కాని దయామయిదయిన ఆ విభాత కళ్ళనిషయం లోనే ఇంత నిర్దయ కనుపర్చాడు. పాపం! ఆ అమ్మాయి ఎవరో మర్యాదస్థుల బిడ్డల్లేనే వుంది. ఆమె గతేం కానుంది?” అని బుద్ధులు నొక్కుకుని, వేళ్ళు ముక్కుమీద వేసుకుని, పై గుడ్డలతో కళ్ళు తుడుచుకుని, మడుటిమీద వేలితో ‘కర్మ’ అంటూ అడ్డంగా రాసుకుని వెళ్ళిపో సాగారు.

అవే మాటలు అంటూ అక్కడే కూర్చుంది. అంతా వస్తున్నారు, మాస్తున్నారు, పోతున్నారు. ఫలానివారి పిల్లని గుర్తుపట్టినవారు ఉన్నప్పటికీ మన కెందుకని ఊరుకుని వెళ్ళిపోనూరు మానవ మాత్రులని అనిపించుకునే వారంతా. ఆమె కంఠంపై దైవ్యమూ, ఆవేదనా, ఆశ్రోశమూ పేరుకుని పేరుకుని, కదలలేక కదలలేక ఆస్తుటంగా వినిపించసాగాయి కొద్దిసేపయ్యాక ఆమె మాటలు.

అతి సొంత సేదబుంది మీనాక్షిని చూస్తున్నాడో ఎవరూ గ్రహించలేదు. అందరితో బాటు అతనూ చూస్తున్నాడు. దీనాతిదీనమైన ఆ కంఠస్థని అలాగే ఆ రంగురంగుల భస్మని ఒక మూలుగు శ్రుతిలా వినిపించి దతనికి.

అతనిలో అనేక ప్రశ్నలూ సమాధానాలూ బయల్దేరినాయి. తనలో తను అనుకున్నాడు. ఇదంతా ఒక నిధి విధానము. సృష్టికర్త అంత అందాన్ని ఇచ్చినా దృష్టి విషయంలో తన సంకుచిత దృష్టిని దృఢంగా వ్యక్తపర్చుకున్నాడు. లేకపోలే బలియమైన ఆమె పూర్వజన్మ పాపము పరిపక్వమై ఆమె నా పీఠికి తీసుకునివచ్చి వుంటుంది. దురూహమైన, ఉపహాసమైన శక్తులు నిర్మించిన ఈ ప్రపంచపు మంచి పెద్దలని గురించి మనం ఎంత తల మొత్తుకుంటే ఏం లాభం, ఏం ప్రయోజనం అనుకుని సంకృప్తి పడిలే లాభం లేదు. మంచివారికి మంచివారు సహాయం చేయటం గొప్పలో జను కాదు. అది కేవలం తమ కుటుంబిని వ్యక్తపర్చటమే. ఇట్లాంటి

వారికి సహాయం చేసినందువల్ల పరమాత్మ మెచ్చటమే గాకుండా ఆమె కని విని ఎరుగని, మనస్సు కందని సంతోషదాయకమైన సహాయము చేసిన వాడే వ్రతానను. కాబట్టి తప్పదు. ఎవరే ననుకొన్నా ఆ జీవిత అమిత సంతోషాన్ని చేకూరుస్తాను, మొనటి విషయం. అటువంటి వ్యక్తిని చేరదీశాను కదా అని నా మనస్సుకు నేను అమితంగా సంతోషపెట్టటం, రెండవది. మూడవది, భగవంతుని దృష్టిలో ఇటువంటి వారికి సహాయం చేసినందువల్ల తప్పకుండా ఉంటాననే ధైర్యం నాకుంది. అని ఆలోచించుకుని ఒక దృఢ నిశ్చయాని కొచ్చి ఒక్క వేడి నిట్టూర్పు విడిచి మెల్లిగా ఆరుగు దగ్గరను వెళ్ళాడు.

“అమ్మాయి, నీ పేరు?”

“మీనాక్షి.”

“మీనాక్షి నాతో వస్తావా?”

“ఎందుకంటే నన్ను ఎగతాళి చేస్తారు? మీ దార్ని మీరు పొండి.” అన్నది నిరాశగా.

“లేదు, పరమాత్మ సాక్షిగా చెబుతున్నాను.”

“మీకి సంభదీనురాలిమీద అంత దయ కలుగులే నాకు దృష్టి వచ్చిందని తెలియవ్వకు కలిగే సంతోషం కన్నా ఎక్కువ సంతోష పడుతున్నాను. తప్పక వస్తాను” అని సంతోషంతో, మెల్లిగా వత్సరూ. ఆనవ్వులో అమితానందం తోణికిపలాడింది. ముత్యా లొలికిపట్టినించింది అక్కడివారికి. రెండు నిమిషాల్లో గుఱ్ఱంబండి తీసుకొచ్చా దతకు.

“మీ రెవరోగాని చాలా ఉదారస్వభావులు, లేకపోలే నాగలి ఏమయివుండేదో?”

“వర్ణాంశర వివాహం చేసుకోటానికి అగులు నేనే అంగీకరించను. ఇంక ఉదారస్వభావ మనేది భగవత్ప్రేరితము” అన్నాడు వత్సరూ.

సంవత్సరన్నర గడిచిపోయింది. మేలి ముకుగుతో, నడికట్టుతో, కాళ్ళకు పసుపు పారా డాలతో, చెవుల్లో దూదితో, తాంబూలపు రత్నమ వర్ణముతో పెదవులు ముద్దు లొలుకుచుండగా పొత్తికట్టు పిల్లవాణ్ణి పెట్టుకుని, ముత్యా లొలుకు వత్సరతో వచ్చి-

“ఏమండీ, అంతా పిల్లవాడు అచ్చంగా మీ పోలికే అంటున్నారు - నిజమేనా చూడండి” అన్నది.

“నిజమే, కాని కట్టమాత్రం నావికాశ్రమమే” అన్నాడు ఎగతాళిగా.

“ఆ, నిజమే! అయితే మీరూ గుడ్డివాడైపోతాడా?” అంది అదుర్దాగా, విచారంగా. ఐకపకావద్ది - “ఎగతాళిగా అన్నాను మీనూ, మనిద్దరి పోలికా వాడినూ మూర్ఖత్వం వచ్చింది” అన్నాడు.

“నిర్భాగ్యురాలిని కన్నదిద్దను తడివిచూసి నంతోపించవలసిందేగాని వాడి ఆటపాటలూ, ముద్దు ముచ్చటలూ కళ్ళారాచూసే యోగం

లేకపోయింది కదా” అని విచారపడింది.

“మీనూ విచారపడకు, నేను చూస్తుంటాను కదా. వాడికి విలాపమూ రాదు. వీడి ఒక్కసారి నవ్వు” అన్నాడు. ఆమె ఉన్నట్టుండి నవ్వింది.

“అబ్బ, ఎంత బావున్నావు మీనూ. కళ్ళు లేకపోవటంకూడా ఒక విధమైన ఆదా నిచ్చింది. వీడి...” ఆమె తాంబూల మిళితమైన పెదవులను చుంబించుకొంటుంటే మధ్య తను నలిగిపోతానేమో అనుకుని ఆ పసికందు కళ్ళరు మన్నాడు.

మొగసాల మ్రోత

పౌరస్వత్వాలు : కమ్యూనిస్టులు

మోపర్తి వెంకటరమణయ్య

మనదాని ప్రభుత్వం రాష్ట్రంలోని కమ్యూనిస్టు పార్టీని, దాని అనుబంధ సంస్థలను నిషేధించటంతో మళ్ళీ పౌరస్వత్వాలు సమస్య తలెత్తింది. ప్రభుత్వ చర్య కాంటిగ్రెడతల రక్షణకు అనుగుణంగా ఉన్నదంటూ కొందరు వదులిస్తుంటే; మరికొందరు పౌరస్వత్వాలపై గొడ్డలిపెట్టని, ప్రజాస్వామ్య విరుద్ధమని ఖండిస్తున్నారు. వీరి వాదోపవాదాలను పరిశీలిస్తూ పామాన్య ప్రజలకు యేది ప్రజాస్వామ్యబద్ధమో, యేది ప్రజాస్వామ్య విరుద్ధమో అర్థంకాక అవలు పౌరస్వత్వాల సమస్యే ఆయోమయంగా కనబడుతున్నది. ఇట్టితరంగా కమ్యూనిస్టుల దివ్యయంత్ర పౌరస్వత్వాలు యెంతవరకు అనువర్తించుకపో పరిశీలించటం అవసరం.

ప్రజాస్వామ్య విధానానికి పౌరస్వత్వాలు ప్రాణసమానమైనవి. ఏ ప్రభుత్వమైనా యెంతవరకు ప్రజాస్వామ్యమైనదో అది ప్రజలకు ప్రసాదించే హక్కులపై ఆధారపడి ఉంటుంది. పార్టీ స్వాతంత్ర్యము ముఖ్యమైన హక్కులలో ఒకటి. ప్రతి పౌరునికీ తనకు యిష్టమైన పార్టీలో చేరటానికి, ఆ పార్టీ ప్రజలలో వ్యాప్తి చెంద చట్టసమ్మత పద్ధతుల ద్వారా కృషి చేయటానికి గల హక్కు గుర్తించబడింది. అయితే

యా హక్కులతోపాటు పౌరులు నిర్వర్తించవలసిన విధులు కూడా కొన్ని ఉన్నవి. మై హక్కులను అనుభవించే ప్రతి రాజకీయ పార్టీ కూడా ప్రభుత్వము యెడల, యితర రాజకీయ పార్టీల యెడల తాను నిర్వర్తించవలసిన విధులను గుర్తించి తన కార్యక్రమాలను కొనసాగించవలసి ఉంది. ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలకు బద్ధమైన ప్రతి పార్టీ తన రాజకీయ కార్యక్రమాలను కాంటియూతంగా, చట్ట సమ్మత పద్ధతుల ద్వారా కొనసాగిస్తూ - యితర ప్రజల లేక పార్టీల హక్కులకు యేవిధంగానూ భంగం కలిగించకుండా పనిచేయవలసివుంది. ప్రభుత్వము నుండి ప్రజాస్వామ్యపు హక్కులు పొందుతున్నంతవరకు ప్రభుత్వాన్ని ప్రతిఘటించే విషయంలో కూడా ప్రజాస్వామ్యవిధానాలనే అనుసరించాలి. ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలను ఉల్లంఘించే పార్టీకి ప్రజాస్వామ్య స్వత్వాలను పొందే అధికారం ఉండరాదు. ఈ సూత్రాన్ని కమ్యూనిస్టు పార్టీకి అన్వయించి చూస్తే సమస్య రేలికగా బోధపడుతుంది.

కమ్యూనిస్టులు ప్రజాస్వామ్య వాదులని వారి సిద్ధాంతాలు, కార్యక్రమాలు తెలిసినవా రెవరూ అంగీకరించజాలరు. సాయుధ విప్లవము, కార్మిక

నియంతృత్వము లక్ష్యముగాగల కమ్యూనిస్టుల ప్రజాస్వామ్య వాదులు యెలా ఆవుతారు? ప్రజా కమ్యూనిస్టు దేశాలలో ప్రజలకు వాక్స్వాతంత్ర్యము, ప్రతిజాస్వాతంత్ర్యము మొదలయిన పౌరస్వత్వాలు లేకుండా చేస్తున్నారు కదా! మరి తమ ప్రభుత్వంలో యితర ప్రజలకు ఉండని హక్కులు యితరుల ప్రభుత్వంలో తమకు ఉండాలనటం ఆనాగతం కాదా? అంటే కమ్యూనిస్టు దేశాలలో ప్రజలకు పౌరస్వత్వాలు అనుమతించబడలేదు కాబట్టి, ప్రతిక్రియగా ఇతర దేశాల్లోని కమ్యూనిస్టులకు పౌరస్వత్వాలు యివ్వరాదని భావం కాదు. తాము యితరులకు అనుమతించని సమస్యలు, యితరులు తమకు అనుమతించాలనే కమ్యూనిస్టుల కోరికను వైతికంగా యెలా సమర్థించవచ్చునన్నదే ప్రశ్న. దీనికి జవాబుగా కమ్యూనిస్టులు తాము మాత్రమే ప్రజాసామ్రాజ్యం, తదితరులదిరూ ప్రజాశత్రువులనే పిలిచాడం బయలుపేర నీకారు. యథార్థమేమంటే ప్రజాస్వామ్యదేశాలలోని రాజకీయ స్వేచ్ఛకు ఆవశ్యకంగా రీమనింగ్ ప్రభుత్వాన్ని కూలగ్రోయటమే కమ్యూనిస్టుల యెత్తు. పౌరస్వత్వాలను ఉపయోగించుకొని తమ ఆరాజక కృత్యాలను యింకోధికం చేసుకుంటే వారి కన్ను గడ. అందుకనే అందరికీ ఒకటేమొదలు పౌరస్వత్వాలకు ప్రమాదం సృష్టించిందని గోలపెడతారు; అంటే కాని వారికి నిజంగా పౌరస్వత్వాలంటే క్రద్ధ ఉండిపోతూ కాదు.

కమ్యూనిస్టులు అటు ప్రభుత్వానికేగాక, యిటు యితర పార్టీలకుకూడా ఉపప్రపకరంగా దురింపించారు. ప్రభుత్వాలకు వాచలతోగాక, దౌర్జన్యంతో యెదుర్కోటమే వారికి నామూలు. తమకు సంఖ్యల మన్న ప్రదేశాలలో యితర పార్టీల వారిని నానాకొంపలూ పెడుతున్నారు. హక్కుచేయటానికికూడా వెనుకాడటంలేదు. ఇట్టి పరిస్థితులలో యే ప్రజాస్వామ్యవాదీ కమ్యూనిస్టులకు సమర్థించటంలేదు. మద్రాసు ప్రభుత్వం వారు కమ్యూనిస్టు పార్టీని నిషేధించగానే ఆఖలభారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ కేంద్ర సంఘమువారు దేశంలోని ప్రజాస్వామ్య వాదులందరును ప్రభుత్వ చర్యకు ఆసక్తులై తెలుపవలసిందని విజృంభిస్తే చేశారు. కాని ప్రజా

స్వామ్య సిద్ధాంతాలను ఉల్లంఘిస్తున్న కమ్యూనిస్టులకు ప్రజాస్వామ్యపు హక్కులను యివ్వవలెనని యెవరు చెప్పగలరు? తమ దౌర్జన్య కార్యక్రమాలను విరమించుకొని శాంతియుతంగా పని చేయనొకవరకు కమ్యూనిస్టులకు పౌరస్వత్వాలను ఇవ్వలేదు హక్కు లేదు.

ఇక ప్రభుత్వమువారిచర్యలకూడా పూర్తిగా సమర్థించ వీలులేదు. మన ప్రభుత్వంవారు పౌరస్వత్వాల యెడల చూపే ప్రేమ కూడా సవలి తల్లి ప్రేమగానే ఉన్నది. ప్రభుత్వంవారు పౌరస్వత్వాలను సౌరమించకపోతే ఆరాజక వాదుల కృత్యాలకు చక్కని సాకు కలిగించిన వారవుతారు. అప్పుడే యితర పార్టీలవారు కూడా తమ స్వేచ్ఛను ప్రభుత్వం ఆరికట్టుకుంటేమోనని సంకోచిస్తున్నారు. ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలను పాటించి శాంతియుతంగా పనిచేసే రాజకీయ పార్టీల స్వాతంత్ర్యానికి భంగం కలిగించమని ప్రభుత్వంవారు దూటలతోనే గాక చేతలతో కూడా నిరూపించాలి. అలంకృత వ్యతిరేకపక్షాల నన్నిటిని అణచివేయ ప్రభుత్వం నిశ్చయించుకొన్న దమ ఆసాహ ప్రజలలో ప్రబలితే ప్రజాస్వామ్య ఉద్యమం నీడ్రంగా చెల్చి తింటుంది.

గడచిన రెండు సంవత్సరాలలోని కమ్యూనిస్టుల ఆలజడి దేశంలో చాలా విజృంభించింది. అప్పుడు నిబ్బరంగా ప్రవర్తించిన ప్రభుత్వం, కమ్యూనిస్టులపలుకుబడి సన్నగిల్లుతున్నాయనాడు కమ్యూనిస్టు పార్టీని నిషేధించవలసిన ఆగత్యం కనపడను. ప్రభుత్వ చర్యలను ప్రజల దృష్టిలో కమ్యూనిస్టుల విలువ వెలిగే అనికాశం కలుగుతుంది. రానున్న యెన్నికలలో కాంగ్రెసుకు ఓడిస్తారేమోనని భయపడి ప్రభుత్వం తమ పార్టీని నిషేధించినట్లు, కమ్యూనిస్టులు ప్రచారం ప్రారంభించారుకూడాను. ఇంకకంటే ప్రభుత్వం దౌర్జన్య చర్యల జరిపినవారిని శిక్షిస్తూ, వారి ఆక్రమాలను యెచ్చటి కప్పుడు ప్రజలకు నిరూపిస్తూ ఉంటే కమ్యూనిస్టుల కలుకుబడి కప్పక జగిలాయేది. అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా ప్రజల ఆకలిని, అజ్ఞానాన్ని నోలించిందే కమ్యూనిజం వ్యాప్తిని ఆరికట్టటా పాధ్యంకాదని ప్రభుత్వం గ్రహించటం అవసరం.

ప్రత్యేక ప్రకటన

సా. జోగిరాజు

ఎనాన్నరు: ఇప్పుడు మే మొక ప్రత్యేకమైన ప్రకటన చేయవల సాచ్చింది:

వాచకుడు :

స్త్రీలారా, వో పురుషులారా
యీ రోజుల్లో శ్రేణియో వినే
పూతభారత సుపుత్రులారా!
మూఖ్యంగా యిది మీ కోసం.
అపారపారంబో ఊహల
కందని లోతుల్లో
ఊరదొక్కిన పురాణగాథల
గారవించక మనకీ రోజులు
కారపు చేయిగ.
శ్రోతలారా!
భజనలుజేసే ధీమంతులపార్టీ
వరమార్గం బోధిస్తోందివచ్చును
వినండి తప్పని సరిగా
కనండి నద్దురుమూర్తిని
ఇదిగో భజనలపార్టీ.

భజనపార్టీ :

ఓం, ఖద్దరు, ఆహింస, హిందీ
ఓం, ఖద్దరు, ఆహింస, హిందీ.
మన ప్రభుత్వంలాంటిది భువిలో
కనీ వినీ ఎరగం ఎన్నడు.
భర్తం నాలుగుపాదాల్లానూ
దేకాన్నే నడిపిచేస్తూ
అందరి రక్షణ కనడేవంటూ
అపారభారం వైస వేసికొని
నిందలకంటిని దిగమింగేస్తూ
ప్రజలను బిడ్డలగా పరికిస్తూ
అర్థంలేని వసిబిడ్డల
అకలిగొంతులు వింటూ
అడుకొను బొమ్మలెచ్చి (అహం ఎంత దయ)
బోలపాట పాడే మన
ప్రభుత్వమూలాంటిది భువిలో
కనీ ఎరగం ఎన్నడు.

ఎంగో కాగ్రత్తగా
మట్టిచెట్టు నీడగా
మనల నే తనానా మరువక
ఖద్దరు, ఆహింస, హిందీ
కావాల్సినంత వర్షయి చేస్తూ
అకలి దయ్యం మనలను
సోకమండ కాపాడే
మన ప్రభుత్వంలాంటిది భువిలో
కనీ వినీ ఎరగం ఎన్నడు.
రక్షలేకు జెండా నొక్కటి
వజ్రానికి గుచ్చుకుంటే
ఎందుకు మన కిక భయం లేదుగా
కనులను మూయగవచ్చు హాయిగా.
ఖద్దరు, ఆహింస, హిందీ
ఖద్దరు, ఆహింస, హిందీ
విడువొకట్టా విడువొకట్టా విడువొకట్టా

వాచకుడు :

ఇంతవరకూ మీరు విన్నదాల్లా
నుంతైనా అబద్ధం లేదంటానికి
ఎంతైనా సాహసీస్తున్నాను.
కనిపించే యినక తెరల
వెన కన్నీ మేడివట్టె!
కనిపించే ఆమ్మాయిల
గాథల నెందుకు శ్రవ్యం?

ఒక ప్రత్యేక కంఠం :

వార్తలు వార్తలు వార్తలు
రుమ్మిలో యిపు డిల్లడే
రాలి యంగం అరంభం
అమెరికాగా ఆశవులన్నీ
అందరికీ పంచేరట
చైనావాళ్ల ముర్రల్లా
ట్రైవన్నది వట్టిదేవట
ఇన్ గ్ లాండంకటి నేడు

ఇంగువ కరు వొచ్చిందట
 పారిస్ లో నాట్లకత్తె
 వంటిబాధ నిజమేనట
 దాగుడు మూతల్లి రావుకు
 కల కొద్దిగా తిరిగిందట
 పాకిస్తానుకు మనకూ
 రైలువారి మూస్తారట
 (శ్రమించాలి) మైలురాళ్లు వేస్తారట
 నాగరిక జేకాలన్నీ
 మన నాయకత్వాన్ని నోరాయట
 ఏడు వొకట్లా చూడు.

నాచకుడు :

మీ రెల్లపుడూ రేడియో వింటూంటే
 ఎన్నెన్నో తెలిసికోవచ్చు మిగిలినానుండే
 కాని మీరు బ్రతికి ఉన్నప్పుడుమాత్రం రేడి
 యోకన్న పనిపరాలక్కూడా రాకండేం.
 చచ్చిపోయినవారే రేడియోను చాలా
 సావకాశంగా వినగలుగుతారు.

ఎవరు చచ్చారో
 ఎవరు పుట్టారో
 ఎవరు విచ్చారో
 ఎవరు నవ్వారో
 అదంతా మన కనవనరం
 ఇందూ జేకం తాతా బిడ్డా
 యివ్వెట్టై భద్రం భద్రం

ఇంకో గొంతు :

హాస్యనటుడు శివరావా నా
 ట్యుకత్తెకు వెళ్లాడాడా?
 రాజాజీ దున్నిన నాగలి
 కర్రకు గన్న పేటిక తగలటం నిజమే?
 కాట్మరు లోయలోని సేనలు గాన
 సభలో శృంగారాధూ?
 1960 నాటికైనా అమియో
 ఫారెన్ మిర్చై రై పొగలదా?
 లోగాలుకు కరువులు రావని
 వంగీయులు నమ్ముతూన్నారా?
 గుపానులు పెద్దది చేసికొన్నంత మాత్రంలో
 క్రభుక్త్యం నిద్దుర పొగలదా
 మనమంతా వినాటికైనా నిజం
 చూట్టారామా?

—మీరంతా శృంగార చచ్చిపోగలరా?
 అర్థశత శగ్గ అదృష్టాన్ని
 అందుకోకుండానే అస్తమించటం
 ముందుగా తెలిస్తే ఎట్లా ఉంటుంది?

—మర్చిపోయిన రిక్తావాలాకు
 మనిషి మెదడు కదిలితే ఎట్లా ఉంటుంది
 ఎట్లా ఉంటుంది భగవాన్ ?
 బాగుపడ అయ్యి యినప్పటికీంద
 పాలించిన శవాల్సన్న మన కెందుకు?

నీకూ బద్ధాలు గాయాలనే దురమంది పాపం
 అయిదుబద్ధా రాసేసి
 'అందుకే కావాలి'నంటుంది పిడుకో'మను.

నీకూ నానాగే
 రేడియో మాట్లాడ బుద్ధయితే
 పరిచేప్పించిన గ్రహాలకు
 ఆత్మభిమానం (= 'అర్థంలేని గాలి' గద
 టండి అది)

నై వేద్య మిస్తే
 అరగంటసేపు నీదే రేడియో
 విడెనిమిది ప్రేమనను మిశ్రానూ
 యంతనేపట్టిందీ రేడియోవినేవాళ్ళందరూ
 యింకా ఎందుకు బ్రతికున్నారో?

ఎవరు చచ్చారో
 ఎవరెవరు బ్రతికున్నారో
 ఎవ రెందుకు చచ్చారో
 తెలుసుకోటానికి తీరికలేదు నాకు.
 'ఎవడు' ఎవడో ఎవణ్ణిచంకిన 'వాడెవడో'
 వాడెవడో ఎవణ్ణి ఎందుకు చంపేడో
 ఏ నాటికైనా తెలుస్తూందా భగవాన్ ?

ఎవణ్ణో వాడెవడో చంపేడన్నా
 వాడెవడో వాడెవణ్ణో చంపేడన్నా
 మన కెంకో ఆశ్చర్యం
 ఎట్లాగైతా చచ్చిపోయే వీళ్ళని
 ఎందుకట్లా చంపటం?

ఇట్లాంటిది విన్నతరువాత కాకుండా
 పహజంగా చావొచ్చినందువల్ల చావటం
 వినాటికైనా జరుగుతుందా భగవాన్ ?

(సారోయిన్ చదివితర్వాత)

మదరాసు ఎవరిది?

స్వతంత్ర ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణానికి ప్రస్తుతం ఏదైనా ప్రతిబంధకం ఉన్నదీ అంటే అది చెన్నపట్టణం ఎవరిదీ అనే అంశంపై ఆంధ్రులకి తమిళులకి ఉన్న అభిప్రాయభేదమే. ఈ అభిప్రాయభేదాన్ని పరిష్కరించుకోలేకపోతే అది అవకాశాన్ని ఉపయోగించుకోవటం చేతగాని తెలుగువాళ్ళ తెలివితక్కువతనమే ఔతుంది.

చెన్ననగరాన్ని గురించి పలువిధాలుగా ఉన్నది ఆంధ్రుల వాదన—

ఒకటి—నగరం పూర్తిగా ఆంధ్రరాష్ట్రంలోనే చేరాలి.

రెండు—మామూలు కట్టకు విడదీసి తెలుగులకు తమిళులకు చెప్పినాం కంచాలి.

మూడు—ప్రత్యేక రాష్ట్రం చెయ్యాలి.

చాలా—తెలుగు, తమిళ రాష్ట్రాల ఉమ్మడి పాలనలో ఉంచాలి.

మొదటి—చారిత్రకంగా చెన్నపట్టణం తెలుగు వారిది కనుక అది మాకే రావాలి అనటం న్యాయమైతే వెనుక ఆంధ్రులు పాలించిన పాటలీపుత్రాన్ని, తంజావూరునీ కూడా మనం కోరటానికి సంశయించనక్కరలేదు. కాగా ఒక ప్రదేశం ఏదేంకంటే లేక రాష్ట్రంలో చేరాలి అనేదానికి పాత దస్తావేజులే ప్రమాణం అనే ఖుజాపట్టివ సిద్ధాంతాన్ని పవలీవేయడం క్రేయ స్కరం. ప్రస్తుతం ఇంటి రెగాలకు ప్రస్తుతం ఆ ప్రాంతంలో ఉంటున్నవారి ఇష్టమే ప్రమాణం—జనవాక్య నిర్ధారణ అన్న రకాల వాదాలకి తీర్పు చెప్పాలి అనేది ప్రజాస్వామ్య సూత్ర ఇథమైన మార్గంగా సర్వజనా గీతారు బొందుతున్నది. జనవాక్య నిర్ధారణ జరిపితే చెన్నపట్టణం తెలుగు వారిదనే వాదనకు ఏ మాత్రం బలం లేదనే విషయం ఖుజాపాటు దవటం సంశయం ఏమీ లేదు. తెలుగుల తెలివితక్కువవల్ల నైతే నే—తమిళుల తెలివితక్కువవల్లనైతే ఈ

నాడు మదరాసులో మొత్తం జనాభాలో ఆంధ్రులు మూడో వంతుకూడలేరు. తమిళులు దాదాపు వగంపరమ స్థానబలిమి సంపాదించారు. కనుకనే ఈ బలహీనతకు గురించి తెలుగు వారు ఈ వాదాన్ని వదలుకొని తక్కిన మూడు విభాగాల దేనికైనా దిగబారడానికి అంగీకరించ వలసివచ్చింది. ఆ మాత్రం దూరదృష్టి కూడా లేనివారు అంతా మాకే రావాలని ఇంకా ఆరు ప్రాశ్నారు.

రెండవది—నగరాన్ని రెండుగా చీల్చివేయవలె ననే వాదము. వైకిమాడటానికి బాగానే ఉన్నట్లు కనిపిస్తుందిగాని ఇందులో చూడగా చూడగా చాలా కష్టనష్టాలున్నాయి. మంచివివర జరిగిన పరిష్కారంవల్ల మంచిఫలితాలూ, తగాదావివర జరిగిన పరిష్కారంవల్ల తగాదాలే పెరుగుతవి. నిత్యోకటి వేస్తే చెట్లొకటి చుడోకటి వస్తవా? అదీగాక ఒకే నగరమధ్యలో సరిహద్దుగీత ఉన్న వృదు దానిని నురక్షించటం ఉభయములకూ కష్టమే ఔతుంది. ఒక భాగంలో వృత్తివ్యాపారాలు చేసుకుంటూ ఇంకోభాగంలో కాపుర ముండేవాళ్ళు అనేకులుంటారు. వాళ్ళు రోజుకు ఆనేక పర్యాటకాలు సరిహద్దు రేఖ దాటుతూ ఉంటారు. వాళ్ళు నెవరూ నిరోధించ లేరు. మరి ఈ తిరగటంలో ఒక రాష్ట్రముంచి మరొక రాష్ట్రానికి ఎక్కువకొడత ఉక్తిముగా రవాణాలు చేస్తూఉంటాడో, దాన్ని ఏ పోలీసులూ ఆపలేదు ఒక కర్ణమూ నగరాన్ని రెండుగా చీల్చటమూ, ఒక సజీవ దేశాన్ని రెండుగా చీల్చటమూ సమాన బాధాకరమైనవి. బెర్లిన్ బిల్లు ఇలానే బాధపడుతున్నాయి. ఒక కేంద్రప్రభుత్వానికి బలమే ఉండటం వల్ల మదరాసు బెర్లిన్ తో సమం కాకపోయినా ఈ పరిణామం ఏదీ ఉభయముల క్షేమానికి, కుఖానికి విఘాత గానే పరిణమించి పీడుతుంది.

చెన్ననగరాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వ పాలనలోని ప్రత్యేక నగరంగా చేయమనేది మూడవవాదం. 'నాకు లేనిది నా పొరుగువాడికి మాత్రం మొదలు కుండాని' అని చూసి పిన్నతల మనస్తత్వమే ఈ వాదానికి జన్మస్థానం. ఇంగ్లీషువారు నెంటు బార్ని కోట కట్టినపుడు ఒక వల్లెగా ఉండిన చెన్నపట్టణం ఇప్పుడు దొక మహాపట్టణం కాగలిగిందంటే దానికి కారణం అది ఒక రాష్ట్రానికి ముఖ్యపట్టణం కావటం వల్లనే. ప్రభుత్వపు కచేరీలూ, చట్టనిర్మాణ సభలూ, హైకోర్టు, యూనివర్సిటీ, హాస్పిటల్ వగైరాలన్నీ ఆక్కడనే కేంద్రీకరించ బడటం వల్లనే మదరాసు ఇంటింతై వెగిలించింది. రేపు అది కేంద్ర పాలిత ప్రత్యేకరాష్ట్ర మైనవాడు తెలుగు, అరవ రాష్ట్రాల రెండూ సమతలమ ప్రభుత్వ కచేరీలను, చట్టనిర్మాణ సభలను, హైకోర్టులను, కళాశాలలను, ఆసుపత్రులను తమ తమ రాష్ట్రాల మధ్యకే చేర్చుకొంటుంది. ఓడరేవులను గూడ తమ తమ ప్రాంతాల్లో పెంపొందించుకొంటుంది. ఈ విధంగా నగరం పెరిగటానికి హేతుభూతములైన పరిస్థితులన్నీ తొలగటంతో చెన్నపట్టణం మూ ప్రాథమము తొలగిపోయి తన పూర్వస్థితిలోకి దిగజారి పోతుంటుంది. ఇది చేకూరితే వస్త్రమే. నగర నిర్మాణానికి బాధ్యులైన వారందరికీ బాధను కలిగించేదే. ఒక గేదెను ఆన్నదమ్ము లిద్దరిలో ఎవరి వంతుగా వెనుకొనవలెనో తేల్చుకొనలేక-ఇంత కాలమూ ఎంతో గోమూగా పెంచుకొని వస్తున్న దానిని ఆడవిలోకి నోలివేయడంలాగ ఉన్నది ఈ ప్రత్యేక రాష్ట్ర వాదన. పట్టణంగా జనవ్యాధి నిర్ధారణ జరిపితే అది ప్రత్యేక రాష్ట్ర నిర్మాణానికి ఆనుపూలంగా ఉంటుందనటంతో ఆనుమానం లేదు. కాని దానిలోగల సాధకబాధకాలను వారికి బోధపరచి కొరవితో కల గోస్కొనటం వంటి ఈ నిర్ణయానికి వారు బాధపడుతూ చేయడం దూరదృష్టిగల వారి బాధ్యత.

ఇక ఉభయప్రభుత్వాల ఉమ్మడి పాలనగా ఉంచవలెననే వాదం కేవలం అర్థరహితమూ, అచరణాయోగ్యమున్నూ. చెన్ననగర వాసి అప్పుడు ఏ రాష్ట్రపువారు దాతాడు? అతని ప్రతినిధి ఏ శాసనసభలో ఉంటాడు? అతడు ఏ

ప్రభుత్వాజ్ఞలను పాలించాలి? ఉదాహరణకు, ఒక రాష్ట్రంవారు మద్యవిషేధాన్ని ఆమలు జరుపుతారు. మరొకరు జరపరు. అప్పుడు మద్రాసులో మద్యపానం నేరమా కాగా? ఇది ఒక రేషన్ ప్రమాణం నిర్ణయిస్తే మద్రాసువాసి మూడుగిద్దలు తినవలెనా, నాలుగుగిద్దలు తినవలెనా. చూడున్నరగిద్దలు నినవలెనా? మన సుఖ పొరువులు ఏర్పడినకర్వాత ఉమ్మడి కాపురం ఉభయాలకూ వస్త్రమే. ఉమ్మడి గేదెకు మేత ఒకడూ వేయడు-పాల కిద్దరూ తయారైనా. కనుక ఈ ద్వంద్వప్రభుత్వం కొరదగినది కాదు.

కాగా ఇక యాసనున్న కొకటి పరిష్కార మార్గ మున్నది. అదేమంటే తెలుగులు పట్టణంతై తమకుగల హక్కును నిశ్చేషంగా వదిలికొని దానిని పూర్తిగా తమిళులకు వదలటం-అందుకు ప్రతిఫలంగా కొంత స్వేచ్ఛ పరిశోధనాన్ని కొరటం. ఈ వస్త్ర పరిశోధన ద్రవ్యంతో మన భవిష్యద్రాజ్యధాని కాగలదానిని వృద్ధిచేసికో వచ్చును. పొరుగు రాష్ట్రానికో పొరువులు లేకుండానూ చేసికోవచ్చు.

పోలే చెన్నపట్నంలోని తెలుగువారి గతి ఏమికాదు? అది ప్రశ్న వస్తుంది. అల్ప సంఖ్యాక వర్గాల పేరే ఆన్ని చోట్లా ఉన్నదే. మద్రాసు నొప్పనే ప్రాధ్మ పాదవలేదు. దానికి హామీలు కొరటం, రక్షణలు పొందటం అనేది న్యాయమైన పద్ధతి. దానికై రాజ్యాంగ చట్టం ఉండనే ఉన్నది.

కేవలం వ్యర్థపు మొండి పట్టుదలతో త్రాడు తెగేవరకూ పురిపెట్టుకోవడమూ, అవకాశాల గారనిడుచుకోవటమూ, దూరదృష్టి లేకపోవటం చేత ఆయ్యవార్లనుకుంటూ కొలిచి చేయటమూ అనే పొరపాట్లను తమ నాయకులు బోనాడు కొనేటట్లు ఆంధ్రులంతా కృషి చేయాలి.

—చన్నాప్రగడ తిరుపతిరావు

2

ఆంధ్రులంకా జె. వి. పి. రిపోర్టు అంగీకరించి ఆంధ్రరాష్ట్రం వెంటనే ఏర్పాటు చేసుకోవటం ఉత్తమం అని కాంగ్రెసు పార్టీకు కమిటీ తీర్మానించిన సమయంలోనే, మద్రాసు

నగరాన్ని తమిళనాడులో చేర్చివేయవలసిందిగా మద్రాసు కాన్సలేషను తీర్మానించటం చూస్తుంటే, ఎక్కడో, ఏదో కుమాకం జరుగుతున్న దనిపిస్తుంది. ఇక యాకుమాకం ఆచ్చుంగా ఆంధ్రులకి వ్యతిరేకుల మూలంగానే ఆయితే, అంతగా బాధపడవలసిన ఆగత్యం లేదు. కాని ఆంధ్రీజేశపు నడిగడ్డమీద జన్మించి, తమ స్వార్థం కోసం ఆంధ్రీరాష్ట్రంలో కొంత బలి చేస్తున్న నాయకులుగా పరిగణింపబడే వాళ్ళని చూసి ఏ మనో గలం! డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్యగారి వ్యవహారం చూస్తే, తను కాంగ్రెసు పెసిడెంటు కావటానికి సహాయం చేసినందుకు తమిళులకే మద్రాసు నగరాన్ని పది లేస్తానని వాగ్దానం చేసినట్టు ఆమధ్య ఎవ్వడో పుట్టిన నీలివాత నిరాధారమైంది కాదేమోనని సందేహించ వలసి వస్తుంది. దీని విషయమై నిజం లేలాంటే, డాక్టరుగారు ఆంధ్రులకి అన్యాయం జరిగినందుకు (ఆయనకు అట్లా అని పించడేమో, పాపం!) తన పెసిడెంటు గిరికి రాజీనామా ఇచ్చి మద్రాసు నగరం ఆంధ్రులదే అని చాటినప్పుడు, వై వార్తను గురించిన సత్యాలు కొంత బయట పడకపోవు. తాను అట్లా చెయ్యకపోగా మద్రాసు ఇప్పటికీ, ఎప్పటికీ ఆంధ్రులవరం గాబోదు కాబట్టి వెంటనే మా తీర్మానం అంగీకరించండి అని నిర్మాగ మాటంగా, నిరభిమానంగా చాటిన స్థితి చూసి నవ్వుడు, తను ఆంధ్రీ విశ్వవిద్యాలయానికి పితామహుడైనట్టు చెప్పుకొన్నట్లే, ఆంధ్రీ రాష్ట్రానికి గూడా, పితగా చెప్పుకోవాలని చూస్తున్నట్టు అనుకోవాలి వస్తుంది. కాని డాక్టరుగారు పెద్దవారు; ప్రిజలు చెప్పినవి అంగీకరిస్తూ రణకోవటం వెర్రి. ఆంధ్రులంతా వికకంఠంతో మాకు మీ రిచ్చే ఆంధ్రీరాష్ట్రం అక్కర్లేదని చాటినా నినిపించుకోక, మీరంతా దీన్ని అంగీకరించండి అని వెంటాడటం, ఆయన ఏదో ఒక విధమైన వ్యవహారంగా చిక్కుకున్నారా అనిపిస్తుంది.

ఇదంతా నిజం కాకపోలే, డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు చిత్రకుద్ధి గల వ్యక్తి అయి ఉండే మాదా నివృణాయు లయారని అనుకోక తప్పదు. జరిగితే ఒకటి జరిగి ఉండాలి. ఆంధ్ర

రాష్ట్రానికి వ్యతిరేకంగా ఉన్న ప్రధాని, ఉప ప్రధానులకు తనవేపు లిప్పుకోటానికి యత్నించి, కొంతమటుకు సఫలుడై, మద్రాసు నగరం వద్ద వచ్చే పేపీని చూసి, వాళ్లు మళ్ళీ ఆంధ్రరాష్ట్రానికి విముఖులైతారేమో ననే భయం వట్ల, ఆంధ్రీరాష్ట్రం తొందరిగా రావాలనే ఆకాంక్ష వట్ల యాయన యీ విధంగా వర్తిస్తూ ఉండాలి; ఇదే నిజమైతే, ఆంధ్రరాష్ట్రం కోసం పాలకుల దయాదాక్షిణ్యాలమీద ఆధారపడ వలసిన దురవస్థ పట్టినందుకు సిగ్గుపడాలి. ప్రతి చిన్న విషయం దగ్గిర్నంచీ, దాక్షిణాత్యుల్ని అన్యాయం చెయ్యటానికి వెనుదీయని మన ఉత్తర హిందుస్థాననాయకుల్ని మనం ఎంత ఆమాయకంగా, భక్తిగా పూజించినా, మనందరికీ కావలసిన భాషారాష్ట్రాలుకూడ దక్కకుండా పోయింతర్వాత, మనం వాళ్ళని పూజించటమే కాదు—మళ్ళీ మన చరిత్రలో ఇంకోమాటు దన్యులని కావలసివస్తాం. వాళ్ళనోరణి చూడాలి. తమాషాగా ఉంటుంది. ఈ మధ్య విజయవాడలో ఒక సభలో ఆచార్య వినోబాభావేగారు అన్న పలుకులు: “మీ భాషారాష్ట్రవాదం సమంజసమే, కాని దాని నిర్మాణానికి సత్యాగ్రహానికి పూను కోవటం మంచిదిగాదు.” అంటే, మనకు కావలసినది దొరకుకుండా పోయినా, నోరుమాను కొని కూర్చోకునా! ఆంధ్రరాష్ట్రపు నడిగడ్డ మీద నిలిచి, ‘మీ ఆంధ్రరాష్ట్రవాంఛ అనమంజసం’ అనటానికి ఏ ఒక్కడికీ దమ్ములేవు; కాకపోలే, ‘మీ కోరిక సమంజసమే’ అనేటప్పటికీ ఉబ్బిపోయిన ఆంధ్రుల్ని, ‘సత్యాగ్రహానికి పూను కోకండి’ అని నిరుత్సాహ వరచటా చేతవత్తును, ప్రతివారికీ. ఆచార్య రంగాగారు కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ తీర్మానంమీద చేసిన ప్రకటన: “మీ వ్యవస్థ ఉద్దేశాలు వెల్లడించకండి. ఈ మధ్య ఏర్పడ్డ పరిస్థితుల దృష్ట్యా, దీన్నిగురించి మళ్ళీ తీర్మానించవలసి ఉంది.” అంటే, దీని భావం బహిరంగం గాలేమా? ఈ మధ్య యీ విషయంలో కొత్త వాతావరణం ఆంధ్రదేశంలో ఏర్పడింది దమోనటంలా అర్థంలేదు; ఎక్కడికి పరిస్థితులకో బంకపలసిన అవసరం మన కెందుకో అర్థంగాదు.

మద్రాసు కార్పొరేషను తీర్మానాన్ని వ్యతిరేకించినవాళ్లు ఒక్క శ్రీ గుంటూరు నరసింహారావుగారే. ఇక ఆంధ్రుల్లో మద్రాసు కార్పొరేషను సభ్యులు తగినంతమంది తేరని అనుకోవాలా, లేక, ఉండినాడా తీర్మానంపై చర్చనా పాల్గొనటానికి జంకారని అనుకోవాలా! ఎందుకంటే, ఉన్నరెండు సభ్యుల్లా రిపోజ్ పాల్గొన్నట్లు వార్త. అయితే మద్రాసు కార్పొరేషను ఒకటి గుర్తించవలసి ఉంది. మద్రాసు మహాదేశం కాదు—మద్రాసులో ఉండేవాళ్ళ జీవితం ఇతరులమీద ఆధారపడ్డట్టే, రాష్ట్రంలో అమిగతావాట్ల ఉండే మనుష్యులజీవితం మద్రాసులో కొంత మటుకు పెనవేసుకొని ఉంది. అందువల్ల ఒక్క మాట అది తమిళనాడుకు పోవాలంటే సాధ్యం గాదు; చూచేవాళ్ళు ఊరుకోలేరు. అందువల్ల మద్రాసునగరం భవిష్యత్తు ఒక్క నగర వాసులే నిర్ణయించాలనేదం ఆసమంజసం. కాని ఏ ఒక్క రాష్ట్రంలోను చేర్చకగ్గ పంపిలి కానవ్వదు

వీధి కమిషనర్యు ప్రావిడ్చుగా ఉంచి, అందరికీ అందుబాటులో ఉంచవలసిన అగత్యం ఉంది. కాలటి మద్రాసు కార్పొరేషను తీర్మానానికి ఎవరూ ఏమంత విలువ ఇవ్వకక్కరలేదు.

ఇక ఆంధ్రులు చెయ్యవలసింది ఒకటే ఉంది: గత పర్యాయపు ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీ తీర్మానమీద నిలవటం. ఒకటి: ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్ని వెంటనే ఏర్పాటు చెయ్యమని కోరుతూ, మద్రాసు నగరంమీద హక్కు వదిలి వేసుకోవటంలేమని చాటాలి. ఇది కాకపోతే, రాష్ట్ర సర్వోదయగ్రహణికి భూసుకోవాలి. ఈ రెంటిలో ఏది చెయ్యటానికి వెనుకాడినా, మనకి రాష్ట్రం రాకపోగా, మన స్థితి మరింత అధ్వానం అవుతుంది. మనం దేశాన్ని చూసి, ఆంగ్లానాయకుల పట్టాల్ని చూసి భయపాత జాలి పడొచ్చు; ముందు మనల్ని చూసుకొని మనం జాలిపడాలి.

—“నడింపల్లి”

శుభ్రమైన చలువ

ఏదంటే **OK** చలువే !

L. K. ...

64 13 76

జనవాక్యం

సంపాదకునికి ప్రకటనార్థం పంపించిన లేఖలు యీశ్వీకక్రింద ప్రచురితమవుతాయి. లేఖలు స్తుప్తంగా, కాగితానికి ఒక పక్క వ్రాసి పంపాలి.

తెలుగు పత్రికల తీరు తెన్నులు

ఆంధ్రదేశం లో ను హను కొన్ని వందల పత్రికలు ప్రచురింపబడుతున్నాయి. సంతోషమేగాని అవి ఏమీ ఆకర్షణతో స్థాపించబడ్డాయో ఆయా ఆకర్షణల్ని విస్మరించి విజ్ఞాన రహితంగా ప్రచురింపబడుతున్నాయనడం అనత్యం గాదు. కొన్ని కొన్ని పత్రికలు కేవలం ధనమే ప్రధానాశయంగా నడపబడుతున్న విషయం సత్య విమరం కానేరదు.

కొన్ని పత్రికలు కేవలం బొమ్మలతోనూ, పక్కల శీర్షికతోనూ నింపబడుటయేగాని ఇకరైజ్జానికవిషయాలుగాని, ఆధ్యుదయ వ్యాసాలుగాని కానరావడంలేదు. వైగా ఎవరైతా వాటిని విమర్శిస్తే, మేము చేస్తున్న సేవ అపారం, అమోఘం అంటూ దబ్బా వాయిచుకోవడం మాత్రం జరుగుతోంది.

ఇక పిల్లల పత్రికల విషయం. వారికి కావలసినది కేవలం ఆధ్యుదయ రచనలూ, ఆదర్శ చరిత్రలేకదా! పిల్లల పత్రికల అట్టమీద “విజ్ఞాన పత్రిక” అని వుండటమేగాని అవలసక్కులు మాట్లాడటం, కుక్కులు రాజ్యాలేదం. డెయ్యాలతో చెబులాటలూ, భూతాలతో పెనుగులాటలతో నిండిన కలా తోకా లేని కట్టకథలేగాని వారికి ప్రధాన విషయాలు దొరకలేదా! దానివల్ల కలిగే విజ్ఞాన మెంతో విమర్శించి చూస్తే అదే తెలుస్తుంది.

ఇక సెక్సు పత్రికల విషయం. వాటి పరిణామం మరీ అభావన నూతోంది. సినిమా ప్రపంచంలో జానపద చిత్రాలపై ఏ విభవైన వ్యామోహం ప్రజలకు కలుగుతుందో అదే విధంగా ఈ సెక్సు పత్రికలపైకూ వ్యామోహం విస్తరిస్తోంది. ఆ పత్రికలైనా మరీ కట్టలు తెంచుకొని గంగా ప్రవాహంగాగ మరీ ఆతిగా జోవడం అవర్థకంగానే తోస్తోంది.

ఏ పత్రికైనా చనివితే ఏదో ఒక రకమైన విజ్ఞానాన్ని చేకూర్చాలిగాని ఆర్థ రహిత ప్రచారం చేయడం చాలా అభ్యాయం. ఇప్పుడైనా ఏ రెండు మూడు పత్రికలూ తమ ఆకర్షణలకు కట్టా ఆచరణ మాపిస్తూ పురాని కట్టుబాట్లకు నడలించడం వాటి పడుతున్నాయి గనుకనే తెలుగు పత్రికల గౌరవం కొంతయినా నిలువగల్గింది.

ఇక భవిష్యత్తునైనా తెలుగుపత్రికలు ఆర్థ రహితంగా కాగితాలను వ్యర్థపరచడంకన్నా, ఆధ్యుదయాన్ని అందించే విజ్ఞానాన్ని పెదజడ్డే సాంఘిక రాజకీయ వైజ్ఞానిక విషయాలను ప్రచురిస్తూ అందరి సమర్థుల్ని విచక్షణతో చర్చిస్తూ ఆపత్రిక లేదు ఆకర్షణతో నిర్మింపబడ్డాయో సింహావళాసం చేసుకొంటూ పురోగమించే నువ్వనం వస్తుందా?

ద్విభాషి వెంకటరాయశాస్త్రి
నరసరావుపేట

